

**UCHWAŁA NR XXXV/217/14
RADY GMINY TRAWNIKI**

z dnia 7 listopada 2014 r.

**w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
Trawniki**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594), art.12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 647, z późn. zm.) oraz uchwały Rady Gminy Trawniki Nr XXI/115/2009 z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki i po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego - Rada Gminy Trawniki uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się zmianę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki”, zatwierdzonego uchwałą Nr XXIX/179/2005 Rady Gminy Trawniki z dnia 8 grudnia 2005 r., zwaną dalej Studium.

§ 2. 1. Studium stanowią:

- 1) Ujednolicony tekst ustaleń Studium – załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały, z wyróżnieniem jego zmian i uzupełnień o pojedyncze ustalenia, wynikające z zakresu zmian określonych w § 3.
- 2) Rysunek Studium w skali 1: 10 000 – załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały, z wyróżnieniem zmian, określonych w § 3.

2. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag – załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. 1. Zakres Studium jest zgodny z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2. Zmiana obejmuje: powiększa tereny przeznaczone pod zainwestowanie, w oparciu o złożone wnioski, dotyczące głównie poszerzenia terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną, pod eksploatację surowców mineralnych, pod alternatywne źródła energii oraz pod drogę ekspresową S12 oraz wprowadza zmiany w związku z obowiązującymi przepisami.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi gminy Trawniki.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

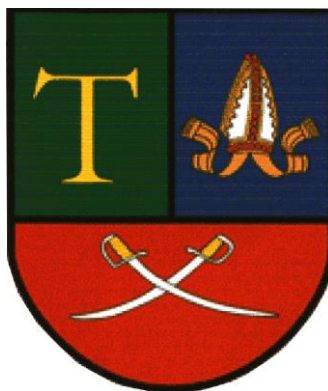
Monika Kądziała

„ARKADIA” Studio Projektowe Anna Moroz, 20-010 Lublin, ul. Graniczna 4/3 i 4, NIP 712-116-04-56,
REGON 430068491, tel./fax (0 81) 534 01 29 tel. kom (0501) 25 95 62, e-mail arkadiasp@wp.pl

*Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXXV/217/14
Rady Gminy Trawniki
z dnia 7 listopada 2014 r.*

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TRAWNIKI

Tekst jednolity

Wójt Gminy Trawniki

Lublin 2014 r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	4
1. WPROWADZENIE	4
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
2.1 Położenie gminy i powiązania zewnętrzne.	6
2.2 Podstawowe informacje o gminie Trawniki	7
3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	8
3.1 Litosfera	8
3.2 Hydrosfera	12
3.3 Atmosfera	16
3.4 Stan ochrony prawnej	17
3.5 Przyrodniczy system gminy Trawniki	21
3.6 Podsumowanie analizy środowiska przyrodniczego	23
4. ANALIZA WALORÓW KULTUROWYCH	23
4.1 Ochrona prawna	23
5. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	32
5.1 Ogólna charakterystyka	32
5.2 Gleby i ich jakość agroekologiczna	34
5.3 Struktura gospodarstw	36
5.4 Zagrożenia rozwoju rolnictwa.	36
6. PONADLOKALNE CELE PUBLICZNE	37
7. JAKOŚĆ I WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	41
7.1 Potencjał społeczno-demograficzny	41
7.2 Mieszkalnictwo	42
7.3 Dostępność infrastruktury technicznej w gospodarstwach domowych	43
8. INFRASTRUKTURA	43
8.1 Infrastruktura społeczna	43
8.2 Infrastruktura techniczna	44
8.3 Komunikacja	45
ROZDZIAŁ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	47
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	47
1.1 Główne kierunki działania	47
1.2 Obszary polityki przestrzennej	49
1.3 Zasady polityki przestrzennej w strefie ekologicznej	51
1.4 Zasady polityki przestrzennej w strefie gospodarczej.	52
1.5 Zasady polityki przestrzennej w strefie rolniczej	55
1.6 Funkcje miejscowości	56
1.7 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	57
1.8 Uwzględnienie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa	58
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	58
3. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW	60
3.1 Przyrodniczy System Gminy	60
3.2 Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	62
3.3 Obszary proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody	63
3.4 Ochrona przeciwpowodziowa na obszarze gminy.	65
3.5 Ochrona wód.	66
4. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	66
4.1 Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków- zasady ochrony	66
4.2 Pozostałe obiekty i obszary wskazane do objęcia ochroną planistyczną:	70

4.3 Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego.....	71
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	72
5.1 Infrastruktura techniczna	72
5.2 Komunikacja	75
6. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	77
6.1 Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	77
6.2 Obszary leśne.....	78
ROZDZIAŁ III. UZASADNIENIE.....	79
1. OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ.....	79
2. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	79

ZESPÓŁ AUTORSKI:

GLÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. Marek Kozłowski

wpisany na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w
Warszawie pod numerem WA - 093

Autorzy bloków:

środowisko przyrodnicze:

mgr inż. Ewa Kasprzak kierunki

zagospodarowania:

mgr inż. Marek Kozłowski

mgr inż. Ewa Kasprzak

mgr Gustaw Obel rolnicza przestrzeń

produkcyjna:

mgr inż. Anita Nankiewicz

infrastruktura techniczna:

mgr inż. Marek Kozłowski

grafika:

Barbara Wabik inż. Maciej Kozłowski

tok formalno-prawny:

mgr inż. Anita Nankiewicz

KIEROWNIK PRACOWNI **mgr inż.
Marek Kozłowski**

ROZDZIAŁ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. WPROWADZENIE

Uwarunkowania prawne dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej oraz postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy przez jednostki samorządu terytorialnego, zawarte w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rozstrzygają o konieczności sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Za podstawę kształtowania polityki przestrzennej przyjmuje się **ład przestrzenny** oraz **rozwój zrównoważony**.

Zgodnie z art. 2 pkt. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jeśli mowa jest o „**ładzie przestrzennym** - należy przez to rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska definiuje **rozwój zrównoważony** jako „rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.”

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, w związku z czym nie stanowi podstawy do wydawania na jego podstawie decyzji, zawiera natomiast ustalenia, które są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przy sporządzaniu studium "uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- 8) stanu prawnego gruntów;
- 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych."

Przeprowadzenie rozpoznania i analizy w tym zakresie pozwalają na sformułowanie propozycji dotyczących określenia celów rozwoju gminy oraz generalnych zasad i kierunków zagospodarowania obszaru gminy, przy uwzględnieniu:

- 1) wymagań ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;
- 2) walorów architektonicznych i krajobrazowych;
- 3) wymagań ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- 4) wymagań ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) wymagań ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 6) walorów ekonomicznych przestrzeni;
- 7) prawa własności;
- 8) potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa;
- 9) potrzeb interesu publicznego."

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu ustaleń studium zawiera art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a wymogi dotyczące standardów przy zapisywaniu ustaleń studium zawarte są w § 6 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium, oprócz stworzenia podstaw konstruowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, umożliwi władzom gminy kontrolowanie przydatności planów miejscowych jako narzędzi gospodarki przestrzennej, a także przeprowadzenie ocen ich efektywności. Wyznaczone w studium cele i kierunki działania mogą mieć znaczenie szersze, niż tylko stworzenie podbudowy sporządzania planów miejscowych, mogą wskazywać potrzebę prowadzenia działań promocyjnych, mogą mieć też znaczenie z punktu widzenia ustalania programu gospodarczego i racjonalizacji budżetu gminy.

Istotną rolą regulacji studium jest minimalizowanie istniejących i potencjalnych konfliktów, rozumianych jako zakłócenia w zrównoważonym rozwoju gminy. Biorąc to pod uwagę, w opracowaniu zwrócono szczególną uwagę na problematykę istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także potrzeb ich ochrony i możliwości wykorzystania. Pozwala objąć okres realizacji stopniowych przekształceń i rozwoju układu urbanistycznego ośrodków wiejskich oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wobec niewiadomych dotyczących tempa zmian ekonomiczno-społecznych koncepcja urbanistyczna i programowa zapewnia możliwość realizacji różnych sekwencji rozwojowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki zostało sporządzone na podstawie uchwały Nr XV/94/2004 Rady Gminy Trawniki z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki.

Na kompletne opracowanie, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, składa się :

1. Część tekstowa studium zawierająca:
 - a) w Rozdziale I - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
 - b) w Rozdziale II - kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy;
 - c) w Rozdziale III - uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę projektu studium;
2. Część graficzna - mapa w skali 1:10 000.

Zmiana studium została sporządzona na podstawie uchwały Nr XXI/115/2009 Rady Gminy Trawniki z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki. Do zmiany studium przystąpiono ze względu na potrzebę:

- powiększenia terenów pod zainwestowanie w oparciu o złożone wnioski dotyczące głównie poszerzenia terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną, pod eksploatację surowców mineralnych, pod alternatywne źródła energii oraz pod drogę ekspresową S12.

Zakres zmiany studium dotyczy obszaru gminy Trawniki w jej granicach administracyjnych na podstawie złożonych wniosków.

Zmiana studium, przyjęta Uchwałą Rady Gminy Trawniki Nr XXXV/217/14 z dnia 07 listopada 2014 r. sporządzona zgodnie z obowiązującymi ustaleniami prawnymi została wpisana w ujednoliconym tekście z wyróżnieniem czcionki (Arial- kursywa, kolor czerwony).

Projekt Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trawniki uchwalony w roku 2014 sporządzony został przez zespół w składzie:

- mgr Emilia Niećko - główny projektant (OIU WA- 142)
- mgr inż. Marcin Alter
- mgr inż. Magdalena Ziółkowska
- mgr inż. Małgorzata Kałczyńska
- mgr inż. Marzena Stypińska

Tok formalno prawny:

Anna Moroz

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1 Położenie gminy i powiązania zewnętrzne.

Gmina Trawniki jest położona w centralnej części województwa lubelskiego, we wschodniej części powiatu świdnickiego. Od północy sąsiaduje z gminą Milejów, od zachodu z gminą Piaski, od południa z gminami Fajstawice i Łopiennik Górny, od wschodu graniczy z gminami Rejowiec i Siedliszcze. Najbliżej położone miasta to: Piaski, Krasnystaw i Rejowiec Fabryczny. Trawniki są położone w odległości 35 km od Lublina.

Przez obszar gminy przebiega odcinek drogi krajowej nr 12 Lublin - Piaski -Dorohusk - granica państwa oraz drogi wojewódzkiej nr 838 relacji Głębokie - Dorohuczka - Trawniki - Fajstawice, które stanowią główne powiązania komunikacyjne gminy z regionem. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa o znaczeniu krajowym nr 7 relacji Gdańsk - Warszawa - Lublin - Dorohusk.

Terytorium gminy o powierzchni 8416 ha, administracyjnie podzielone jest na 11 obrębów geodezyjnych.

Obszar gminy zamieszkuje 9318 osób. Podstawowym ośrodkiem obsługi mieszkańców gminy są Trawniki. Tutaj znajdują się podstawowe obiekty usługowe z zakresu administracji, kultury i szkolnictwa, a także największe przedsiębiorstwa.

W ujęciu fizycznogeograficznym przez obszar gminy (zachodnia krawędź doliny Wieprza) przebiega granica pomiędzy dwoma wielkimi regionami geograficznymi Wyżyną Lubelską i Polesiem Wołyńskim charakteryzującymi się odmiennymi warunkami środowiskowymi i krajobrazowymi.

Znaczny obszar gminy obejmuje dolina przepływającego z południa na północ Wieprza. Na obszarze gminy znajdują się dwa ujściowe odcinki dopływów Wieprza: Marianki i Giełczwi, a wschodnią część gminy przecina siedmiokilometrowy odcinek Kanału Wieprz-Krzna.

Obszar gminy przecinają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym przebiegające wzdłuż dolin rzek Wieprza i Giełczwi.

Północno-wschodnia część gminy położona jest w obszarze Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego, północna część leży w jego otulinie natomiast od południowego-zachodu gmina graniczy z Pawłowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

2.2 Podstawowe informacje o gminie Trawniki

(na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2003 i 2004)¹.

Powierzchnia ogółem w ha	8416
Sołectwa ogółem	11
Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem	9318
Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania mężczyźni	4593
Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania kobiety	4725
Urodzenia żywe ogółem	94
Zgony ogółem	111
Przyrost naturalny ogółem	-17
Saldo migracji ogółem	-35
Ludność w wieku przedprodukcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	2219
Ludność w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	5602
Ludność w wieku poprodukcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	1497
Małżeństwa ogółem	62 par
Pracujący ogółem	571
Pracujący ogółem kobiety	379
Bezrobotnych ogółem	1166
Wodociągi długość czynnej sieci rozdzielczej	109,4 km
Kanalizacja długość czynnej sieci	0,5
Przedszkola ogółem	2
Miejsca w przedszkolach ogółem	155
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	5
Uczniowie w szkołach podstawowych	715
Gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem	2
Uczniowie w gimnazjach	399
Przychodnie ogółem	2
Apteki ogółem	2
Placówki biblioteczne biblioteki i filie	3
Jednostki zarejestrowane w systemie REGON ogółem	351
Dochody budżetu gminy ogółem	11.669.169 zł
Wydatki z budżetu gminy ogółem	10.367.653 zł
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska-gospodarka wodna	1.592.400

¹ <http://www.stat.gov.pl>

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1 Litosfera

W studium pojęcie litosfery używa się dla charakterystyki warunków przypowierzchniowych warstw powierzchni topograficznej w odniesieniu do wybranych cech budowy geologiczno-geomorfologicznej i glebowej. Zarówno z punktu widzenia przyrodniczego, jak i planistycznego to najcenniejsza strefa środowiskowa. To tu decydują się ważne aspekty środowiska geograficznego (typy siedliskowe, biotopy, jednostki morfologiczno-geologiczne i inne), a jednocześnie jest to strefa, która w największym stopniu uczestniczy w procesie urbanizacji.

Według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego teren gminy położony jest w strefie granicznej dwóch makroregionów: Wyżyny Lubelskiej i Polesia Lubelskiego. Granica między nimi przebiega zachodnim zboczem Wieprza.

W granicach Wyżyny Lubelskiej zajmującej zachodnią część gminy wyróżnia się dwa mezoregiony: Wyniosłość Giełczewska - na południu i Równinę Łuszczowska - niewielki północny fragment mezoregionu.

Obniżenie Dorohuckie będące mezoregionem Polesia Lubelskiego zajmuje około 1/3 powierzchni gminy we wschodnią część omawianego obszaru.

Wysokości bezwzględne wahają się od 164,0 m n.p.m w dolinie rzeki Wieprz w północnej części Siostrzytowa w obrębie Obniżenia Dorohuckiego do 220,3 m n.p.m. w południowej części wsi Trawniki w obrębie Wyniosłości Giełczewskiej. Deniwelacje powierzchni topograficznej w obrębie gminy Trawniki wynoszą 56,3 m. Najładziej urzeźbiona jest wschodnia część gminy należąca do obniżenia Dorohuckiego. Występuje tu rzeźba płaskorówninna i niskofalista. Rzeźba płaskorówninna charakteryzuje się tym, że wahania wysokości względnych na odcinku linii prostej długości 750 m nie przekraczają 5 m. Przy rzeźbie niskofalistej natomiast wahania wysokości względnych mieszczą się w granicach 5 - 10 m. W nizinnej części występują wyraźnie zarysowane w rzeźbie formy antropogeniczne. Są to obwałowania Kanału Wieprz - Krzna.

Na wschód od doliny Wieprza i Kanału Wieprz - Krzna teren lekko podnosi się i osiąga wysokość 175m n.p.m. a w południowo - wschodniej części 180 m n.p.m.

Część zachodnia gminy jest bardziej urozmaicona pod względem rzeźby. Występuje tu rzeźba niskofalista i falista. Rzeźba falista charakteryzuje się tym, że wahania wysokości względnych na odcinku linii prostej 750 m wahają się od 10 - 25 m. Wysokości bezwzględne 175 - 180 m n.p.m. na południowym - wschodzie wzrastają w kierunku zachodnim i południowym i dochodzą do 219.5 m n.p.m.

Szczególnie strome i dość wysokie wzniesienia występują na krawędzi doliny Wieprza. Cechą charakterystyczną doliny jest asymetria zboczy. Lewe zbocze na długich odcinkach pozostaje strome, a wysokość jego osiąga kilkanaście metrów, natomiast prawe jest niskie i łagodne.

Nizinna część gminy o charakterze równin terasowych sprawia wrażenie monotonne w porównaniu z częścią wyżynną.

Gmina Trawniki leży w obrębie rowu mazowiecko - lubelskiego, a dokładnie w jego wschodniej części w synklinie Dorohucz - Stoczek.

Głębokie podłoże stanowi prekambryjski maszyn krystaliczny płyty wschodnioeuropejskiej przykryty utworami paleozoicznymi. Utwory te nie mają odzwierciedlenia w krajobrazie omawianych obszarów. Kompleks paleozoiczny pokryty jest utworami mezozoicznymi jury i kredy.

Jura o miąższości od 76,0 do 166, 0 m wykształcona jest w postaci: piaskowców wapnistych i dolomitycznych, dolomitów, wapieni: piaszczystych, detrytycznych, organodetrytycznych, oolitowych i pelitowych.

Kreda reprezentowana jest przez albskie piaski i piaskowce kwarcowe z glaukonitem i konkrecjami fosforytów miąższości 1,4 - 6,2 m i kompleks utworów węglanowych o miąższości 524,0 do 724,0m zbudowany z margli, wapieni marglistych, kredy piszącej, wapieni z wkładkami i konkrecjami krzemieni.

Utwory okresu kredowego występują na różnej głębokości. Na obszarze Obniżenia Dorohuckiego występują znacznie głębiej niż w zachodniej części gminy. W utworach kredowych wyżynnej części gminy przeważają odporne opoki przewarstwione marglami i wapieniami marglistymi, a cały kompleks jest silnie spękany. Utwory te odstaniają się na znacznych powierzchniach w południowo - zachodniej części gminy zamaskowane jedynie cienką pokrywą glebową.

Na kredzie w szczątkowych formach występują utwory trzeciorzędowe przykryte płaszczem utworów czwartorzędowych. Tworzą je plejstocenijskie równiny akumulacyjne starych terasów silnie zmienione procesami fluwioglacjalnymi oraz pojezierne z akumulacją współczesną torfów.

Na przeważającej części gminy utwory kredowe są bezpośrednio przykryte utworami czwartorzędowymi o miąższości od kilku do kilkunastu metrów. Są to przeważnie utwory pylaste i pylasto - piaszczyste nie różniące się od lessów. Doliny rzeczne dodatkowo wyścielone są mułkami i torfami. W obszarze międzydolinowym występują liczne zagłębienia bezodpływowe (wertebry, wraty, doliny krasowe). Występują tu suche leje krasowe o średnicy kilku metrów, głębokości do 5m wypełnione produktami współczesnej erozji gleb, oraz zagłębienia duże nieregularnych kształtów o osiach dochodzących do kilkunastu metrów, dna tych zagłębień są płaskie, podmokłe lub zawodnione, zbudowane z namułów organiczno - mineralnych i torfów.

Niższe partie wierzchołków i stoki okrywają piaszczysto - pylaste i gliniaste utwory genezy aluwialno - deluwialnej osiagające maksymalnie kilka metrów miąższości. Na różnych wysokościach w obrębie stoków zachowały się płyty utworów piaszczystych i piaszczysto - żwirowych o charakterze terasów kemowych (złodowacenie środkowopolskie).

Zarówno w geologii jak i w rzeźbie tereny wyodrębnia się dolina Wieprza. Rynnę kredową wyżłobioną przez wody Wieprza wypełniają osady czwartorzędowe o miąższości 60 - 70 m. Są to głównie utwory plejstocenijskie akumulacji rzecznej, rzeczno - lodowcowej, lodowcowej i eolicznej. Występują w postaci luźnych utworów o różnej frakcji, począwszy od żwirów i piasków poprzez piaski pylaste do mułków.

Na powierzchni występują najmłodsze osady holocenijskie: piaski, mady i torfy o miąższości nie przekraczającej 10m. Torfy i mułki wypełniające zagłębienia terenu zawierają liczne przewarstwienia mineralne. W dnie doliny można wyróżnić terasę zalewową (holocenijską) oraz fragmenty terasy nadzalewowej (plejstocenijskiej) występującej na peryferiach doliny.

W terasie zalewowej wyróżnić można 3 poziomy:

- terasa zalewowa niższa (0,5 - 1,5m) zbudowana z plejstocenijskich piasków i piasków ze żwirami miejscowych skał górnokredowych;
- terasa zalewowa średnia (1,0 - 2,5m) zbudowana z osadów madowych o zmiennej miąższości;
- terasa zalewowa wysoka (2,0 - 4,0m) w skład której wchodzi w dolnej części piaski grube z domieszką żwirów i otaczaki skał kredowych, w górnej zaś piasek drobnoziarnisty przeważnie z domieszką utworów piaszczysto - gliniastych typu madowego.

W dolinie Wieprza spotyka się wzniesienia zbudowane z plejstocenijskich utworów piaszczystych o wysokości względnej 3 - 7m.

Dolina rzeki Giełczew zbudowana jest z utworów holocenijskich na utworach zwałowych i skałach wapiennych. Stanowią one niezbyt grubą warstwę. Należą do nich torfy i mułki.

Surowce mineralne występujące na terenie gminy związane są z utworami wieku czwartorzędowego i kredowego. Występują one na powierzchni lub pod niewielkim nakładem.

Wśród utworów czwartorzędowych na terenie gminy dość rozpowszechnione są złoże kruszywa naturalnego. Wykształcone jako piaski drobno- i średnioziarniste w znacznym stopniu zapyłone, w częściach stropowych często zaglinione z okruchami margli. Piaski deluwialne powstały w wyniku wietrzenia utworów podłoża i pokrywy morenowej. Występują wśród utworów lessowych i odsłaniają się najczęściej w wąwozach, oraz na stokach wzgórz. Najbardziej rozpowszechnionym typem genetycznym są piaski rzeczne terasów akumulacyjnych. Osady te występują w dolinie Wieprza i Gielczwi. Są to piaski na ogół drobno- i średnioziarniste z niewielką domieszką pyłów mineralnych. Występują również nagromadzenia piasków o znacznej zawartości pyłów mineralnych, piasków pylastych i gliniastych oraz piasków z domieszką żwirów drobnych. Przebadane piaski wykorzystywane są do celów budowlanych jako piaski do zapraw i betonów oraz jako nasypy pod drogi.

Utworami pochodzącymi z czwartorzędu są również złoże torfu. Występują one w dolinie Wieprza, Gielczwi (na zachód od Biskupic) i Dorohuczy. Złoże buduje torf typu niskiego o przewodzie szuwarowego i turzycowego znacznie zamulony o słabym i średnim stopniu rozłożenia. Torf ten może być wykorzystany do celów rolniczych i opałowych. Wśród utworów kredowych na południowy zachód od Trawnik stwierdzono występowanie surowców węglanowych. Złoże to zbudowane jest z utworów górnej kredy, wykształconych głównie jako margle, opoki i wapienie. Opoka jest twarda, zwięzła, w części spągowej marglista, w stropie często zwietrzała. Miejscami zawiera przeławicenia opoki marglistej i margli. Miąższość opok waha się od 9 do 29,3m. Margle występują w całej serii marglistej w postaci wkładek. Złoże ma stanowić bazę surowca korygującego, do produkcji cementu wysokich wytrzymałości.

Tab. Udokumentowane złoże (Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2011)

Lp	Nazwa złoże	Stan zagospodarowania złoże	Zasoby		wydobycie	powiat
			Geologiczne bilansowe	przemysłowe		
PIASKI I ŻWIRY						
1	Dorohuczka	Z	tylko pzb	-	-	świdnicki
2	Dorohuczka II	Z	116	-	-	świdnicki
3	Dorohuczka V	R	138	138		świdnicki
4	Dorohuczka VI	Z	20	-	-	świdnicki
5	Dorohuczka VIII	Z	-	-	-	świdnicki
6	Dorohuczka XI	E	75	-	14	świdnicki
7	Dorohuczka XIV	M	-	-	5	świdnicki
8	Dorohuczka XV	E	100	-	16	świdnicki
9	Dorohuczka XVI	E	79	-	17	świdnicki
10	Dorohuczka XVII	E	10	-	17	świdnicki
11	Dorohuczka XVIII	E	18	-	5	świdnicki
12	Dorohuczka - Nowina IX	M	-	-	83	świdnicki
13	Dorohuczka -	M	-	-	74	świdnicki

	<i>Nowina VIII</i>					
14	<i>Dorohuczka - Nowina X</i>	<i>E</i>	56	-	36	<i>świdnicki</i>
15	<i>Dorohuczka- Nowina XI</i>	<i>R</i>	116	-	-	<i>świdnicki</i>
16	<i>Dorohuczka - Nowina XII</i>	<i>E</i>	40	-	51	<i>świdnicki</i>
17	<i>Dorohuczka - Nowina XIII</i>	<i>E</i>	60	-	36	<i>świdnicki</i>
18	<i>Dorohuczka - Nowina XIV</i>	<i>E</i>	45	-	36	<i>świdnicki</i>
19	<i>Dorohuczka - Nowina XV</i>	<i>R</i>	153	-	-	<i>świdnicki</i>
20	<i>Trawniki</i>	<i>P</i>	15041	-	-	<i>świdnicki</i>
21	<i>Ewopole</i>	<i>Z</i>	141	-	-	<i>świdnicki</i>
22	<i>Oleśniki</i>	<i>P</i>	137274	-	-	<i>świdnicki</i>
WAPIENIE I MARGLE						
23	<i>Trawniki</i>	<i>R</i>	200832	-	-	<i>krasnosta wski świdnicki</i>
TORFY						
24	<i>Oleśniki</i>	<i>P</i>	4543	-	-	<i>świdnicki</i>

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E - złoża eksploatowane

M - złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D, a dla ropy i gazu – w kat. C)

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C₁, a dla ropy i gazu – w kat. A+B)

Z - złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane

Złoża udokumentowane po 31XII 2011(nie ujęte w ww. Bilansie)

- *Trawniki Kolonia w kat. C₁ (dz. nr ew. 153/1, 153/2, 154/1),*
- *Trawniki Kolonia I w kat. C₁ (dz. nr ew. 149/1, 149/2, 150),*
- *Trawniki Kolonia II w kat. C₁ (dz. nr ew. 156/1, 157/1),*
- *Trawniki Kolonia III w kat. C₁ (dz. nr ew. 158/1, 158/2, 158/3, 158/4),*
- *Dorohuczka - Nowina XIX w kat. C₁ (dz. nr ew. 2512,2513,2514,2515),*
- *Dorohuczka - Nowina XVI w kat. C₁ (dz. nr ew. 2586/1, 2586/2),*
- *Dorohuczka - Nowina XX w kat. C₁ (dz. nr ew. 2539, 2540, 2541),*
- *Dorohuczka - Nowina XVII w kat. C₁ (dz. nr ew. 2565,2566),*
- *Dorohuczka - Nowina XVIII w kat. C₁ (dz. nr ew. 2542, 2543).*
- *Dorohuczka XXI w kat. C₁ (na części dz. nr ew. 2167/5)*
- *Dorohuczka XXII w kat. C₁*
- *Dorohuczka XXIII w kat. C₁ (dz. nr ew. 2431, 2432, 2440, 2441, 2442)*
- *Struża Kolonia w kat. C₁*
- *Ewopole w kat. D*

Tab. Rejestr obszarów górniczych stan na dzień 9.07.2012

Lp.	Nazwa	Nr w rejestrze	Nr koncesji	Stan	Data rozp.	Data plan zak.	Kod złoża
1	Dorohucza - Nowina X	10-3/7/594	RŚ.751-25/8/10	aktualny	2010/10/12	2015/12/31	14486
2	Dorohucza - Nowina XII	10-3/7/599	RŚ.751-30/7/10	aktualny	2010/11/09	2015/12/31	14588
3	Dorohucza - Nowina XIII	10-3/7/611	RŚ.751-36/8/10	aktualny	2011/01/11	2013/12/31	14845
4	Dorohucza Nowina XIV	10-3/7/612	RŚ.751-34/8/10	aktualny	2011/01/11	2013/12/31	14846
5	Dorohucza V	10-3/1/60	OSiR. VII.7415c/27 3/00	aktualny			8387
6	Dorohucza XI	10-3/6/460	RŚ.751-10/7/08	aktualny	2008/11/03	2018/12/31	11781
7	Dorohucza XV	10-3/6/504	RŚ.751-12/6/09	aktualny	2009/05/25	2017/06/30	12120
8	Dorohucza XVI	10-3/7/556	RŚ.751-3/7/10	aktualny	2010/03/22	2021/12/31	13975
9	Dorohucza XVII	10-3/7/575	RŚ.751-13/8/10	aktualny	2010/07/06	2013/12/31	14269
10	Dorohucza XVIII	10-3/7/574	RŚ.751-12/08/10	aktualny	2010/07/05	2013/12/31	14270

3.2 Hydrosfera

Rozumiana tu jako ogół zjawisk i procesów hydrograficznych, występujących w ścisłym powiązaniu funkcjonalnym (związkach hydrodynamicznych) i oddziałujących na pozostałe komponenty środowiska, przyrody i krajobrazu, a także determinujące zagospodarowanie przestrzenne.

W ujęciu ekofizjograficznym najważniejszą cechą stosunków wodnych jest tzw. mały obieg wody, czyli jej cyrkulacja w cyklu: zasilanie naturalne (opady atmosferyczne i roztopowe) jako faza atmosferyczna, infiltracja (wsiąkanie) i spływ powierzchniowy jako faza litosferyczna oraz ewapotranspiracja (parowanie z powierzchni wody, gruntu i roślin). Najistotniejszym dla cyrkulacji wody jest faza lądowa (litosferyczna), zależna od warunków hydrogeologicznych i w największym zakresie determinująca zagospodarowanie przestrzenne. Wspomniane warunki hydrogeologiczne, to w zasadzie możliwość wsiąkania wód opadowych i tworzenia się zbiornika wód podziemnych.

W terenach o przewadze piasków i żwirów dominuje infiltracja wód w głąb, do zbiornika wód podziemnych. Sprzyja temu nieznaczne nachylenie powierzchni (jej równinność i płaskość). W obszarach o przewadze osadów słabo i nieprzepuszczalnych przeważa spływ i parowanie. Oczywiście, że te warunki obiegu wody są zróżnicowane przestrzennie i w profilu pionowym, co powoduje, że na niewielkim stosunkowo obszarze występują (uwzględniając szatę roślinną) następujące typy krążenia wody:

- z przewagą infiltracji: ten typ obiegu jest charakterystyczny dla terenów użytkowanych rolniczo (z roślinnością okresową), zbudowanych z piasków i żwirów

z bielicami i pseudobielicami, płaskich; są to zatem tereny charakteryzujące się wysokim współczynnikiem filtracji;

- z przewagą ewapotranspiracji: który w gminie występuje we wszystkich kompleksach leśnych i użytkach zielonych;
- z przewagą spływu powierzchniowego: jedynie na skrawkach terenu, zbudowanych z osadów gliniastych, większym nachyleniu terenu i użytkowanych rolniczo.

Jest oczywistym, że nawet na niewielkich skrawkach terenu obieg wody jest często zróżnicowany, co wynika z wielości czynników warunkujących go. Modyfikacje głównych typów obiegu wody w obszarze gminy mają przeto zarówno uwarunkowania naturalne, jak i antropogenne. Rozpoznanie więc krążenia wody, poprzez określenie warunków i wyodrębnienie obszarów o przewadze jednego z cytowanych typów, w postaci tzw. ekohydrotopów, ma zarówno dla zagospodarowania przestrzennego, jak i ochrony środowiska znaczenie praktyczne

Z przeprowadzonych badań wynika, że w gminie Trawniki przeważają typy ekohydrotopów infiltracyjnych i ewapotranspiracyjnych.

3.2.1 Wody podziemne

Wody podziemne: ich występowanie i zasoby w obszarze gminy Trawniki wykazują swoiste cechy, które uzależnione są od lokalnych warunków hydrogeologicznych. Faza litosferyczna obiegu wody w gminie jest prosta i wykazuje bardzo ścisłe związki z warunkami hydrogeologicznymi (geologiczno-geomorfologiczno-pedosferycznymi):

- gmina Trawniki położona jest w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP): Nr 406 „Lublin” i Nr 407 „Chełm - Zamość”; celem zachowania poziomów wodonośnych do wykorzystania w przyszłości oraz ze względu na zagrożenia zanieczyszczenia wód z uwagi na istniejącą strukturę geologiczną - obszar gminy został objęty statusem ochrony wód podziemnych w obrębie obu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.
- wody podziemne występują w utworach czwartorzędowych i kredowych. Na części obszaru należącego do pasa wyżynnego pierwszy poziom wód związany jest ze skałami górnokredowymi. Na pozostałym terenie wody piętra kredowego występują jako naporowe pod wodami piętra czwartorzędowego;
- warstwę wodonośną piętra czwartorzędowego stanowią piaski różnej frakcji, piaszczyste mułki i żwiry teras rzecznych. Na niewielkich obszarach wody występują w utworach peryglacialnych i utworach akumulacji glacialnej bądź wodnolodowcowej;
- na części obszarów należących do pasa wyżynnego, pierwszy poziom wód związany jest ze skałami górnokredowymi. Na pozostałym terenie wody piętra kredowego występują jako naporowe pod wodami piętra czwartorzędowego. Warstwę wodonośną stanowią margle i opoki górnego masyf, charakteryzujące się dość dobrą przepuszczalnością wodną;
- wody naporowe piętra kredowego występują na głębokości 30-80m ppt. Ciśnienie piezometryczne, pod jakim pozostają te wody, podnosi ich zwierciadło od kilku do ponad 40. Wodonośność utworów kredowych na badanym terenie wykazuje zróżnicowanie. Największa jest w strefach dolinnych i najczęściej wynosi 30 - 70 m³/h, a w obrębie dolin głęboko wciętych nawet 70 - 120m³/h. Na pozostałym obszarze wydajność zmienia się w granicach 10-30m³/h;
- poziom wód gruntowych na terenach wyższych w obrębie Obniżenia Dorohuckiego występuje głębiej 3 - 10m. Woda zalega przeważnie w utworach piaszczystych, rzadziej kredowych;
- w obrębie Płaskowyżu Świdnickiego i Wyniosłości Giełczewskiej poziom wód gruntowych jest najniższy;
- w południowej części gminy woda gruntowa występuje często na głębokości 15 - 20m

- studnie wiercone ujmują kredowy poziom wodonośny. Głębokości nawierconego zwierciadła kredowego waha się od 15m ppt. w Trawnikach do 90m ppt w ujęciu dla wodociągu wiejskiego w Pełczynie;
- wody podziemne zalegają na kilku poziomach, co ma wpływ na zróżnicowanie głębokości studni. Najgłębsze studnie spotyka się w obszarach międzydolinnych Wyniosłości Giełczewskiej, gdzie głębokości przekraczają 20m. W dolinach rzecznych głębokość studnie nie osiąga na ogół 3m;
- płytkie wody podziemne w dolinach rzecznych są typowymi wodami aluwialnymi, tworzącymi jedno zwierciadło z wodami obszarów wierzchowinowych. Głębokość występowania tych wód uzależniona jest od stanu wody w rzece, naturalne wahania tych wód mogą dochodzić nawet do 4 m;
- następuje silny drenaż wód podziemnych przez rynnę Wieprza. Nasilenie drenażu ma związek ze zmniejszeniem się ilości wody w Wieprzu, wynikającym nade wszystko z poboru wody do Kanału - Wieprz - Krzna;
- niskie stany wody powodują szybki spływ wód podziemnych oraz przesuszenie den dolinnych, a w konsekwencji obniżenie poziomu wód gruntowych;
- płytkie wody gruntowe narażone są na skażenia pochodzące z użytkowania terenu; w utworach o dobrej przepuszczalności mają zmieniony skład chemiczny a niekiedy bakteriologiczny zaś wody położone głębiej i izolowane od zewnętrznych wpływów osadami nieprzepuszczalnymi, cechują się wysokimi parametrami jakościowymi;
- płytkie wody poziomu czwartorzędowego nie odpowiadają podstawowym normom wód pitnych. Charakteryzują się one dużym zanieczyszczeniem bakteriologicznym, średnią twardością;
- jakość wód piętra kredowego jest o wiele lepsza i odpowiada normom dla wód używanych do spożycia;
- położenie zwierciadła wód gruntowych jest współkształtne z rzeźbą terenu: zwierciadło podnosi się na wierzchowinie i obniża we wszystkich formach wklęsłych (dolinach rzecznych, zagłębieniach terenu);
- zwierciadło wód podziemnych nachylone jest w kierunku Wieprza, która jest rejonem rozładowania ciśnień piezometrycznych, zaś lokalnie bazę drenażu i zasilania stanowią dopływy oraz zagłębienia terenu (w tym również bezodpływowe);
- wody podziemne wykazują silne powiązania z zasilaniem naturalnym: podnoszą się w okresie zasilania atmosferycznego i roztopowego oraz obniżają się w okresach posusznych (lokalnie do całkowitego wyschnięcia, bądź przesuszenia pokrywy glebowej);
- płytkie występowanie wód gruntowych przejawia się m.in. występowaniem obszarów trwale i okresowo podmokłych, torfowiskowych i bagiennych, w bezodpływowych zagłębieniach terenowych, nisko położonych woda utrzymuje się w ciągu całego roku na powierzchni. Płytkie zaleganie wód gruntowych na niektórych terenach w gminie Trawniki było powodem realizacji wielu działań melioracyjnych. Wykonano szereg drenaży terenów nadmiernie uwodnionych. Przekształciło to warunki hydrograficzne omawianej gminy, początkowo nawet poprawiając walory siedliskowe na obszarach łąkowych. Jednak trwałe obniżenie zwierciadła i zwiększenie odpływu w większości uruchomiło procesy murszenia na glebach torfowych i przesuszenia w obszarach występowania mad.

3.2.2 Wody powierzchniowe

Gmina Trawniki posiada bogatą sieć wód powierzchniowych. Obszar gminy leży w zasięgu zlewni II rzędu rzeki Wieprz. Na terenie gminy płynie ona generalnie w kierunku północnym. Rzeka

nie była regulowana, jej koryto ma przebieg naturalny i tylko w niektórych miejscach bezpośrednia ingerencja ludzka spowodowała niewielkie zmiany. Na znacznych odcinkach rzeka silnie meandruje. Bezpośrednio przy rzece znajdują się liczne starorzecza w różnym stopniu zarośnięte, częściowo wypełnione wodą. Zanikające lub całkiem zarośnięte starorzecza spotyka się na dnie całej doliny. Rzeka wcina się w terasę zalewową na głębokość 1,5-3,0 m. Szerokość koryta wynosi 10-30 m.

Pierwszym dopływem, który Wieprz otrzymuje po przekroczeniu południowej granicy gminy jest Marianka. Przez obszar gminy płynie ona w kierunku północno -wschodnim na długości 3km. Do Wieprza wpada w Oleśnikach, na wysokości bezwzględnej ok. 170m.

Rzeczka ta , o długości ok. 10km i zlewni 73,1km² odwadnia wschodni skłon Wyniosłości Giełczewskiej. Jej przepływ wynosi poniżej 0,5m³/s, a w suche lata spada do kilku -kilkunastu litrów.

Kilka kilometrów dalej uchodzi do Wieprza z prawej strony Dopływ spod Pawłowa. Rzeka zaczyna się w okolicy Pawłowa, ok.15km w prostej linii na wschód od ujścia w Dorohuczycy. Płynie przez niskie, podmokłe tereny Obniżenia Dorohuckiego, pocięte siecią rowów melioracyjnych, gdzie nie jest łatwo wyznaczyć działy wodne, W przyjętych granicach dorzecze zajmuje 105,5km². Na całej długości rzeka jest uregulowana. W granicach gminy krzyżuje się z kanałem Wieprz - Krzna. Ma ona wygląd rowu melioracyjnego, dość głęboko wciętego w terasę. Stąd jej nazwa Rów Mokry. Rzeka prowadzi mało wody w lecie ok. 160 l/s w lecie i ok. 10 l/s w jesieni. Ujście Rowu Mokrego do Wieprza znajduje się na wysokości ok. 166m n.p.m.

Największym dopływem Wieprza na terenie gminy jest lewostronna Giełczew. Na terenie gminy płynie ona na odcinku około 7km. Jej asymetryczne dorzecze zajmuje 359,2km². Rzeka zaczyna się we wsi Giełczew i ma 44,8km długości. Odwadnia dużą część Wyniosłości Giełczewskiej, centralnej partii Wyżyny Lubelskiej. Giełczew odprowadza do Wieprza średnio 1,4m³/s wody W przeciwieństwie do dopływów

prawostronnych Wieprza, Giełczew odznacza się dość dużym spadkiem. Źródła biją na wysokości 260m. n.p.m., a ujście jest na wysokości 165m. Daje to średni spadek 2,1%. Szeroka ok. 0,5km dolina Giełczwi ma wyraźne zbocza i płaskie, podmokłe dno pocięte licznymi rowami melioracyjnymi, stawami i torfiankami. Dolny odcinek tego cieku (od Biskupic) meandruje w rzadko spotykanym stopniu. Liczne zakola powodują, że koryto rzeki jest wyjątkowo urozmaicone. Silnie rozwinięta bogata gatunkowo roślinność wodna; w lecie na niewielkich odcinkach całkowicie zarasta koryto, powodując piętrzenie wody. Stan taki stwarza dobre warunki dla bytowania ryb.

Niezależnie od istniejącego systemu odwadniającego przebiega przez teren gminy około 7 kilometrowy odcinek Kanału Wieprz - Krzna. Jego dno położone jest ponad poziomem wód powierzchniowych i gruntowych. W najniższych terenach wsi Dorohuczycy przechodzi rów łączący Kanał z rzeką Wieprz odgrywający rolę odprowadzalnika nadmiaru wód.

Do wód powierzchniowych należą - poza rzekami- starorzecza, oczka wodne, małe zboczowe źródła oraz obiekty sztuczne: stawy, torfianki i rowy melioracyjne. Starorzecza występują licznie w dolinie Wieprza, w części południowej, poza odcinkiem przelomowym. Tworzą całą gamę form - od takich, które zachowały jeszcze trwałe zwięzanie z rzeką, poprzez takie, które połączenie uzyskują tylko w okresie wyższych stanów wody w rzece, do stanowiących już odrębne zbiorniki wodne. Różnią się też wielkością - największe mają do 1km długości oraz stopniem zarośnięcia, a także odległością od koryta rzeki. Bliżej położone są częściej zalewane podczas wezbrań, dzięki czemu utrzymują dłużej żywotność, znajdujące się daleko są przeważnie w stanie zaniku. Rozmieszczenie starorzeczy wykazuje na przemieszczanie się koryta Wieprza w szerokiej dolinie.

Na terenie gminy nie ma dużych stawów. Niewielkie obiekty spotyka się w ujściowych odcinkach dolin dopływów Wieprza.

Bardzo liczne są natomiast torfianki. Występują głównie w Obniżeniu Dorohuckim, gdzie duże powierzchnie zajmują torfowiska. W niektórych torfowiskach, jak np. na NE od Dorohuczy powierzchnie wodne torfianek stanowią dziś element dominujący krajobrazu.

Najpowszechniejszym antropogenicznym elementem hydrograficznym są rowy melioracyjne. Spotyka się je na dnie doliny Wieprza, ale głównym terenem ich występowania jest Obniżenie Dorohuckie. Rowy kopane były od dawna, regulowano też biegi naturalnych cieków. Dziś odróżnienie cieków naturalnych i sztucznych nie zawsze jest możliwe. Sieć rowów nie jest wszędzie konserwowana i wiele z nich ulega silnemu zarastaniu i nie prowadzi wody wcale lub tylko w okresach wysokich stanów. W wielu woda jest przez cały rok, ale przeważnie stagnuje.

Prace melioracyjne, które powodują szybsze odprowadzanie wód z terenów podmokłych oraz wcięcie koryta Wieprza w dno doliny przyczyniły się do znacznego zmniejszenia zasięgu podmokłości. Niektóre mokradła zachowały się fragmentarycznie w dolinie Wieprza.

3.3 Atmosfera

Kompleksowa waloryzacja klimatyczna wykonana przez W. i A. Zinkiewiczów wskazuje, że omawiany obszar położony jest w Lubelsko - Chełmskiej Dziedzinie Klimatycznej.

Typy pogody na tym obszarze są uwarunkowane przez napływ mas powietrznych: ok. 60% mas polarnych morskich oraz 30% mas polarnych kontynentalnych. Powietrze polarne morskie przynosi w lecie pogody wilgotne i chłodne (ochłodzenia), zaś ciepłe i wilgotne zimą (odwilże). Natomiast powietrze polarne kontynentalne w zimie przynosi znaczne spadki temperatury, w lecie natomiast upały z małą wilgotnością. Masy powietrza arktycznego i zwrotnikowego napływają na badany obszar sporadycznie i są przeważnie przetransformowane.

Najczęściej wieją wiatry z sektora zachodniego, a największe prędkości osiągają w sezonie zimowym (średnie powyżej 4 m/s). Liczba dni bezwietrznych wynosi około 10%.

Średnia temperatura powietrza wynosi 7,4 - 7,61°C, przy miesięcznych wahaniami od ok. -4°C do -3°C w najzimniejszym miesiącu lutym i najcieplejszym lipcu od +18,6°C do +19,2°C.

Średnia długość okresu wegetacyjnego (ze średnią dzienną temperaturą powietrza większą od 5°C) wynosi średnio 212 - 216 dni.

Bardzo niekorzystną cechą klimatyczną są wiosenne i letnie przymrozki. Przymrozki jesienne zaczynają się około 12 października a wiosenne trwają do około 27 kwietnia. Przymrozki przygruntowe bardzo często występują w drugiej dekadzie maja i niejednokrotnie już we wrześniu. Miesiącami bez przymrozków są tylko lipiec i sierpień. Na badanym terenie występuje inwersja temperatury na skutek, której w dnach dolin jest więcej dni z przymrozkami niż na wierzchołkach.

Pierwsze śniegi padają między 21 listopada a 7 grudnia a ostatnie około drugiej dekady marca. Pokrywa śnieżna zalega 70 - 80 dni.

Średnia suma opadów atmosferycznych wynosi 540mm. Przeważające są opady półrocza letniego 160-200 mm, natomiast w porach przejściowych (jesień i wiosna) opady wynoszą zaledwie 80 -120 mm.

Największa ilość wyparowanej wody przypada na miesiące letnie, wyparowuje wówczas około 240 mm, w miesiącach zimowych parowanie wynosi około 20 mm. Wyraźne pokrywanie się okresu wysokich opadów i dużego parowania powoduje przekazywanie znacznej ilości wody do atmosfery. Korzystne warunki dla wsiąkania wody do gruntu istnieją w okresach jesiennych i zimowych, kiedy to opady przewyższają parowanie. Parowanie potencjalne na tym obszarze jest większe niż opady. Wpływa to na tworzenie się niedoborów wody, szczególnie dużych przy okresach o małym zasilaniu atmosferycznym.

3.3.1 Topoklimat

Topoklimat, czyli klimat miejscowy (lokalny) jest modyfikacją - przez warunki naturalne konkretnego miejsca - mezoklimatu. Czynnikiem modyfikującymi są między innymi: pokrycie terenu, rzeźba, stosunki wodne i aktualne zagospodarowanie przestrzenne.

Obszary wierzchowinowe, zbudowane z jednorodnych form geomorfologicznych, mają również jednolity topoklimat. Duże rejony o klimacie lokalnym kształtowanym przez suche podłoże stanowią i mogą stanowić podstawę lokalizacji zabudowy mieszkaniowej. Są to tereny o najkorzystniejszych warunkach klimatycznych dla zdrowia człowieka

W terenach zagłębi bezodpływowych, dolin rzecznych i terenach płytkiego zalegania wód wierzchówkowych następuje pogorszenie warunków biotopoklimatycznych. Mają one klimat lokalny kształtujący się pod wpływem spływu i zalegania chłodnego powietrza, tworzenia się mgieł inwersyjnych. Średnie wartości temperatur w dolinach są niższe niż na wierzchowinach, a wilgotność względna większa. Są to tereny o niekorzystnych warunkach dla zabudowy ale bardzo ważnych dla rolnictwa na użytkach zielonych.

Specyficzny topoklimat wnętrza kompleksów leśnych nie ma znaczenia dla zamierzeń urbanizacyjnych, zaś należy tu podkreślić korzystne oddziaływanie lasów na tereny sąsiednie. Jest to oddziaływanie poprawiające komfort biotopoklimatyczny poprzez łagodzący wpływ na temperatury ekstremalne, wilgotność powietrza, przewietrzanie, zawartość tlenu i olejków eterycznych.

Wpływ na klimat lokalny ma również oddziaływanie antropogenne, a właściwie jego przekształcenia w zakresie stanu jakościowego powietrza związane ze spalaniem węgla w gospodarstwach chłopskich i z dynamicznie rozwijającą się komunikacją.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że uwidaczniają się różnicowania topoklimatyczne zwłaszcza na granicy wyżyna - dolina. W gminie dominują topoklimaty wysoczyznowe z nietrwałą szatą roślinną. W obrębie tego typu klimatu lokalnego - o korzystnym wpływie na warunki życia - występują tereny zagłębione. Są to rozległe doliny, tereny podmokłe o płytkim poziomie wód gruntowych. Występują tu inwersje termiczne, częste przymrozki i mgły, duża wilgotność powietrza. Wskazane jest pozostawienie tych terenów w dotychczasowej formie zagospodarowania jako łąki i pastwiska. Są to tereny niewskazane dla budownictwa mieszkaniowego.

3.4 Stan ochrony prawnej

Teren gminy Trawniki należy do atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i turystycznym. Charakteryzuje się on wysokimi walorami biotycznymi, które związane są głównie z ekosystemami wodnymi i wodno - torfowiskowymi o dużym nagromadzeniu gatunków chronionych i rzadkich flory i fauny.

3.4.1 Obszary i obiekty objęte ochroną prawną:

3.4.1.1 Nadwieprzański Park Krajobrazowy

W gminie Trawniki Nadwieprzański Park Krajobrazowy zajmuje niewielki fragment północnej części gminy (zachodni kraniec Lasu Siostrzytowskiego). Północna i wschodnia granica pokrywa się z granicą między gminami Trawniki i Milejów, południowa i zachodnia granica NPK biegnie

podnóżem krawędzi doliny Wieprza. Zajmuje on powierzchnię 150ha, co stanowi 3,4% powierzchni parku oraz 1.8% powierzchni gminy.

Strefa ochronna Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego zajmuje powierzchnię 4050ha, co stanowi 31% całej strefy ochronnej oraz 48% powierzchni gminy.

3.4.1.2 Pomniki przyrody

Na terenie gminy Trawniki ochroną pomnikową objęte są 2 obiekty:

- a) jesion wyniosły o obwodzie pnia 300 cm rosnący na terenie parku dworskiego w Struży
- b) lipa drobnolistna o obwodzie pnia 400 cm rosnąca na terenie parku dworskiego w Struży

3.4.1.3 Lasy ochronne

Na terenie gminy Trawniki znajdują się również lasy zakwalifikowane do lasów ochronnych grupy I (wodochronnych). Lasy te wyznaczono głównie na wilgotnych siedliskach lasów wsi: Dorohucza, Oleśniki i Pelczyn. Zgodnie z granicami wyznaczonymi na rysunku studium.

3.4.2 Projektowane obiekty i obszary ochrony prawnej

Utrzymanie równowagi ekologicznej środowiska oraz wzmocnienie istniejących walorów przyrodniczych i wzbogacenie ich o nowe elementy wymaga objęcia ochroną nowych obiektów na terenie gminy. Na terenie gminy zidentyfikowano szereg obiektów i obszarów, których cechy stanowią o ich wysokiej wartości przyrodniczej i stanowią podstawę do objęcia ochroną prawną:

3.4.2.1 Projektowany rezerwat przyrody „Uroczysko Jezioro”

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

„Uroczysko Jezioro” będzie to rezerwat częściowy florystyczny o powierzchni 37,34 ha celem ochrony będzie zachowanie stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz zwierząt, a także interesujących zbiorowisk wodnych, bagiennych, torfowiskowych, łąkowych i zaroślowych. Obejmuje on w większości tzw. nieużytki (torfianki) i tereny zakrzaczone. Leży w obniżeniach śródwydmowych na północny -zachód od miejscowości Dorohucza. Jest to zagłębienie dawnej misy jeziornej, wypełnionej obecnie torfami, częściowo wyeksploatowanymi na potrzeby ludności. Obszar projektowanego rezerwatu należy pod względem przyrodniczym i krajobrazowym do najcenniejszych obiektów NPK. Najciekawszym obiektem przyrodniczym są tereny z potorfiami różnej wielkości, wypełnione wodą. Na terenie projektowanego rezerwatu wykształciło się wiele zespołów roślin wodnych, szuwarowych i łąkowych w tym kilka rzadkich w skali makroregionu lubelskiego. W ich skład wchodzi kilkanaście rzadkich i chronionych gatunków roślin. Na uwagę zasługują zespoły tzw. „lili wodnych”, turzycy prosowej, turzycy dzióbkowej z dość dużym udziałem rosiczki okrągłolistnej i bobrka trójlistkowego oraz tojeści bukietowej.

Na terenie tym stwierdzono występowanie 195 gatunków roślin naczyniowych, 13 gatunków mszaków. Spośród nich 22 gatunki to rośliny objęte ochroną prawną lub rzadkie w skali regionu albo kraju jak: brzoza niska, rosiczka okrągłolistna, storczyki: krwisty i szerokolistny, podkolan biały, grążel żółty, grzybień białe i północne, ostrożeń siwy, przętka błotna.

Projektowany rezerwat jest także ostoją wielu gatunków zwierząt, w tym gatunków objętych ochroną prawną. Do osobliwości należy żółw błotny, a także niektóre gatunki owadów i ptaków.

Strefę ochronną rezerwatu „Uroczysko Jezioro” od północy stanowić będzie Uroczysko Wisielnica natomiast z pozostałych stron otulinę tworzą łąki kośne, lasy i pola uprawne.

3.4.2.2 Projektowane użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

a) „Łąki Kępki”

Położony jest na wschód od miejscowości Dorohucza, gdzie podmokłe łąki i zespoły zarośniętych torfianek stanowią siedliska bogatej fauny i flory. Wschodnia granica biegnie na styku gmin Trawniki, Milejów i Siedliszcze, południowa szosą Dorohucza -Chełm natomiast zachodnia i północna drogą Dorohucza - Głębokie. Większość łąk na tym obszarze nie jest koszona, z uwagi na trudny do przebycia teren i mało wartościowe runo (głównie turzyca zaostrzona, rzadziej dzióbkwata, manna mielec, śmiełek darniowy). Stwierdzono tu występowanie rzadkich gatunków ptaków związanych z terenami podmokłymi. Do najcenniejszych należą: błotniak stawowy, kokoszka wodna, perkoz, rybitwa czarna i podróżniczek.

b) „Struża”

Położony jest w Struży na zachód od Biskupic. Na ochronę zasługuje wąwóz odchodzący od ciek w wodnego (równoległego do Giełczwi) w stronę szosy. Zbocza wąwozu porasta roślinność charakterystyczna dla piaszczysk: pięciornik srebrny i piaskowy, jastrzębce kosmaczek i ramienisty, bylice polna i piołun, rozchodnik ostry i wiele innych gatunków roślin. Na dnie wąwozu znajduje się kilka oczek wodnych otoczonych zaroślami wierzbowo - olchowymi. Stare torfianki porastają płaty pałki szerokolistnej, sitowia leśnego oraz nieliczna ilość kęp turzycy prosowatej. Ostatni zespół jest rzadko spotykany na Lubelszczyźnie i wymaga ochrony prawnej. W omawianym wąwozie jest on pięknie wykształcony i zajmuje stosunkowo dużą powierzchnię.

c) „Wólka Kańska”

Położony jest na skraju lasu sosnowego między Wólką Kańską a Trawnikami (od strony mostu kolejowego). Wykształcił się tu płat świetlistej dąbrowy. Zajmuje on zbocze o wystawie zachodniej, opadające na kośne łąki. Zanotowano tu duże skupienie gatunków rzadkich i chronionych na niewielkiej powierzchni np. lilii złotogłów, około 50 okazów naparstnicy zwyczajnej, kilka okazów rutewki orlikolistnej, dzwonek bolońskiego, skupionego i brzoskwiniolistnego, dziurawca skąpolistnego, wieżyczki gładkiej. Około 40% powierzchni zajmuje ciemiężyk biało kwiatowy, towarzyszą mu liczne płaty konwalii majowej, przytuli Schultesa oraz mietlica, bukwica zwyczajna, czyścica storzyszek i inne.

d) „Ewopole”

Położony jest w pobliżu szosy Trawniki - Dorohucza od strony północno -zachodniej, nieczynnej piaskowni przylega zbocze opadające na kośne łąki. Na ochronę zasługuje jego fragment w pobliżu drogi prowadzącej z szosy na łąki. W sąsiedztwie zarośli tarniny, pojedynczych sosenek, bzu czarnego i róży sienie jest płat roślinności kserotermicznej (o powierzchni kilkunastu

metrów kwadratowych) z licznym udziałem smółki pospolitej. Zwykle spotyka się pojedyncze okazy tej rośliny, zaś w omawianym płacie pokrywa ona ok. 50% powierzchni. Jest to jedyne, tak bogate stanowisko tego gatunku w gminie Trawniki. Towarzyszą jej przelot pospolity, lepnica zwisła, macierzanka piaskowa, rozchodnik ostry i wielki, szczodrzenie ruski i rozesłany, złocień właściwy, gorysz pagórkowy, jastrzębiec kosmaczek, goździk kropkowany, koniczyna pagórkowata, skalnica ziarenkowata i inne.

3.4.2.3 Projektowane zespoły przyrodniczo - krajobrazowe

Zespołami przyrodniczo - krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

a) „Meandry Giełczwi w Biskupicach”

Projektowany zespół przyrodniczo - krajobrazowy obejmuje stawy leżące w pobliżu szosy prowadzącej do osady Biskupice oraz rzekę Giełczew, której koryto tworzy liczne meandry na łąkach. W otoczeniu stawów występuje łąg wierzbowo - topolowy oraz płyty zespołów szuwarowych. Brzegi stawów zajmuje przeważnie manna mielec, towarzyszą jej rzadkie gatunki jaskra jadowitego oraz kropidło wodne, niezapominajka błotna. W nurcie rzeki masowo rośnie rdestnica grzebieniasta. Bardzo licznie występuje również grązel żółty, rzadziej rdestnica kędzierzawa. Wzdłuż koryta rzeki zanotowano wiele zespołów roślin szuwarowych i łąkowych. Łąki w dolinie Giełczwi użytkowane są jako łąki kośne, mało interesujące pod względem florystycznym. Na uwagę zasługują w dolinie Giełczwi torfianki w Struży (na zachód od stacji kolejowej w Biskupicach). Występują w nich bardzo licznie starzec błotny (ok. 1000 okazów w jednej z nich). W zarastających torfiankach zanotowano również kępy rzadkiej turzycy porostowej, turzycy ciborowatej oraz okazy jaskra jadowitego. Na obrzeżach torfianek występuje wierzba biała oraz krzewy kaliny.

Łąki poprzecinane meandrami Giełczwi stwarzają sprzyjające warunki dla ptaków siewkowatych i żurawiatych związanych z wilgotnymi łąkami, gatunków takich jak rycyk, kokoszka wodna, derkacz. Otwarty charakter łąk stwarza korzystne warunki dla fauny bezkręgowej jak motyle i trzmiele.

b) „Dęby w Kolonii Struża”

Położony jest wśród pól wsi Kolonia Struża na wzniesieniach rozgraniczających Wyniosłość Giełczewska i Równinę Łuszczowską. Zachowały się tu pojedyncze okazy dębu szypułkowego. Stanowią one pozostałości dawnych lasów grądowych. Na obszarze około 5 ha rośnie ponad 50 dębów o obwodach od 1 do 4 metrów.

3.4.2.4 Projektowane pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

- aleja drzew od kościoła w Trawnikach do granicy gminy z Fajstawicami (znajduje się tam 139 lip o obwodach do 5m, 18 jesionów i 9 klonów);
- aleja 63 kasztanowców na drodze do zespołu dworskiego w Trawnikach o obwodzie do 2,5m;
- aleja 15 lip koło zespołu dworskiego w Trawnikach o obwodzie do 3,7m;
- aleja 150 akacji w Kolonii Trawniki;

- 3 okazy wierzby kruchej - wszystkie o średnicy około 1m w Trawnikach nad Wieprzem po prawej stronie rzeki na wysokości folwarku;
- topola biała, o średnicy ok. 1m w Trawnikach nad Wieprzem po prawej stronie rzeki na wysokości folwarku;
- lipa drobnolistna o średnicy ok. 1m w Trawnikach nad Wieprzem po prawej stronie rzeki na wysokości folwarku;
- grupa 6 kasztanowców w Kolonii Oleśniki o obwodzie 1.5m;
- 2 lipy o obwodzie do 1.5m w kolonii Oleśniki;
- 16 kasztanowców w Oleśnikach przy drodze Oleśniki - Kolonia Oleśniki (nad Marianką) o obwodach 1.7m;
- 2 okazy wierzby kruchej nad Marianką w Oleśnikach za kościołem;
- dąb szypułkowy o obwodzie 2.5m w Biskupicach koło szkoły;
- grupa 30 dębów w Kolonii Struża o obwodzie maksymalnym do 4m;
- 3 dęby szypułkowe na początku wsi Dorohucz, maksymalna średnica 1.3m, w stronę gajówki 7 pięknych dębów;
- okaz wierzby kruchej o średnicy około 1 m nad ciekim przy końcu wsi Struża;
- okaz wierzby kruchej nad rowem w Dorohucz (po stronie szkoły) o obwodzie około 6.0m.;
- 2 okazy wierzby białej o średnicy ponad 1m., jeden koło mostu przy szosie do Dorohucz, drugi okaz nieco dalej przy rozwidleniu dróg nad rzeką;
- 3 okazy wierzby kruchej o średnicy ok. 1m pod mostem kolejowym w Trawnikach.

3.5 Przyrodniczy system gminy Trawniki

Analizy i badania środowiska przeprowadzone na potrzeby "Ekofizjografii podstawowej gminy Trawniki" - opracowania sporządzonego przed opracowaniem projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - pozwoliły na wyodrębnienie w obszarze gminy Trawniki elementów o funkcji przyrodniczej (obszarów węzłowych oraz węzłów ekologicznych), które są połączone obszarami łącznikowymi, zapewniającymi komunikację pomiędzy węzłami ekologicznymi i stanowiącymi jednocześnie ważny element zasilania dla terenów sąsiadujących.

Na terenie gminy wyodrębniono jeden obszar węzłowy oraz dwa węzły ekologiczne:

a) **Obszar węzłowy „Torfowiska Bilskie”** - granice gminy są tu jedynie liniami administracyjnymi, natomiast funkcjonalnie jest to kompleks „otwarty” w kierunku północnym. Obejmuje on rozległą równinę torfową, w większości obszar źródliskowy rzeki Białki. W części terenu pozyskiwanie torfów spowodowało utworzenie torfianek wypełnionych wodą. Stanowią one dominujący rys krajobrazu. Cechą charakterystyczną są również liczne rowy melioracyjne. Jest to obszar bardzo ważny dla walorów przyrodniczych, ponadto o dużych walorach krajobrazowych. W obszar węzłowy oprócz równin torfowych wchodzi również „Uroczysko Jezioro”. Niegdyś był tutaj niewielki zbiornik jeziorny, obecnie wypełniony utworami organicznymi, w większości wyeksploatowanymi. Potorfia wypełnione wodą, stwarzają wrażenie jednolitego lustra wody. Wytworzone tutaj siedlisko wodno - torfowiskowe posiada duże znaczenie dla przyrody ożywionej.

Nagromadzenie walorów i zasobów florystycznych i faunistycznych sprawia, że zakres funkcjonalny i strukturalny oddziaływania obszaru węzłowego :Torfowiska Bilskie" jest znaczny. Jego wartość ekologiczna polega na różnorodności systemu, z którego najważniejsze to ekosystemy wodne, torfowiskowe, wodno - leśne, leśno - łąkowe, a wszystkie z rozległymi strefami ekotonowymi. Istotnym elementem środowiska są kompleksy bagienne i błotne.

Obszar węzłowy znajduje się w otulinie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie „Uroczyska Jezioro” projektuje się utworzyć rezerwat przyrody.

- b) **Węzeł ekologiczny „Las Borek”** - Znajdujące się tu lasy zajmują siedliska: boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego świeżego i olsu. Przeważa drzewostan sosnowy. Występuje tu siedliskowa mozaika lasów z licznym występowaniem biotopów podmokłych. Istotnym elementem środowiska są siedliska bagienne i błotne w kompleksach leśnych. Węzeł ekologiczny „Las Borek” znajduje się w otulinie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego.
- c) **Węzeł ekologiczny „Las Siostrzytowski”** -Bezpośrednio sąsiaduje z obszarem węzłowym . W gminie znajduje się jedynie niewielki fragment tego kompleksu leśnego. Znajdujące się tu lasy zajmują siedliska boru mieszanego świeżego. Dominującym gatunkiem jest tu sosna. Węzeł ekologiczny „Las Siostrzytowski” znajduje się w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym.

Kompleksową komunikację w obrębie systemu przyrodniczego pomiędzy węzłami ekologicznymi zapewniają korytarze ekologiczne:

- a) **Korytarz ekologiczny Doliny Wieprza** - to strefa o najwyższej funkcji komunikacji. Bogata roślinność doliny i jej otoczenia oraz sama rzeka i wody w jej dolinie tworzą unikalny korytarz ekologiczny łączący Wisłę z obszarem Roztocza. Jest to obszar urozmaicony środowiskowo, najzasobniejszy w cenne okazy flory i fauny. W granicach gminy Trawniki położony jest krótki, lecz ważny fragment doliny Wieprza. Istotne znaczenie mają również szerokie fragmenty doliny z rozległymi łąkami, starorzeczami i zbiornikami wodnymi porośniętymi roślinnością wodną o charakterze naturalnym. Należy podkreślić rolę bezpośredniego oddziaływania korytarza na sąsiednie tereny wierzchwinowe.
- b) **Korytarz ekologiczny Doliny Giełczwi** - zasadniczą funkcją omawianego obszaru łącznikowego jest zapewnienie połączeń ekologicznych o znaczeniu regionalnym pomiędzy Nadwieprzańskim Parkiem Krajobrazowym i Krzczonowskim Parkiem Krajobrazowym. Jest to łąkowa strefa doliny silnie meandrującej Giełczwi z licznymi terenami podmokłymi, stawami i torfiankami. Dolina jest silnie zmeliorowana.
- c) **Korytarz ekologiczny Kanału Wieprz - Krzna** - jest to obszar o charakterze mozaiki łąkowo - torfowiskowej zlokalizowanej wokół Kanału Wieprz - Krzna. Jest to strefa o wysokich walorach przyrodniczych. W obszarze tym znajduje się projektowany rezerwat przyrody „Uroczysko Jezioro”

Sięgacze ekologiczne, które pełnią funkcję zbliżoną do korytarzy ekologicznych, lecz w mniejszym zakresie komunikacji, są przeważnie terenami antropogennymi, a przebiegają przez tereny uprawiane rolniczo. Zostały wyodrębnione w oparciu o rowy melioracyjne i obniżenia terenowe. Często ich funkcje łącznikowe są przerwane w wyniku wprowadzenia zabudowy. Sięgacze ekologiczne stanowią o spójności Przyrodniczego Systemu Gminy Trawniki. W omawianym obszarze wyodrębniono ich kilka, nie nadając im nazw własnych.

3.6 Podsumowanie analizy środowiska przyrodniczego

Z przeprowadzonych analiz stanu środowiska przyrodniczego wynika szereg wniosków do następujących etapów opracowania:

1. Funkcje: ekologiczna i ochronna (prawna i planistyczna) są bardzo ważne w omawianej gminie. Istniejące i planowane formy ochrony wzmacniają ochronę zachowawczą i nakazują harmonizowanie zagospodarowania przestrzennego z walorami florystyczno - faunistycznymi. Wyodrębniony zaś PSG Trawniki należy traktować jako tzw. obszar ochrony planistycznej i uwzględnić go w projektowanym użytkowaniu terenu.
2. Dla gminy istotnym jest opracowanie koncepcji przestrzennej harmonizującej przyrodę i zagospodarowanie przestrzenne, uwzględniając ustalone na tym etapie uwarunkowania ekofizjograficzne.
3. Środowiskotwórczą ekologiczną i przyrodniczą rolę w gminie pełnią lasy oraz dolina rzeki Wieprz wraz z dopływami. Należy zachować i wzmocnić funkcje ekologiczne dolin i zespołów leśnych pozostawiając je w dotychczasowej formie użytkowania.
4. Zaproponowana ochrona planistyczna w postaci PSG Trawniki, wykorzystując wszystkie obszary o znaczeniu ponadlokalnym i miejscowym stanowi podstawę kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki w studium.

4. ANALIZA WALORÓW KULTUROWYCH

Zasoby środowiska kulturowego, będące trwałymi elementami zagospodarowania obszaru bądź strukturami przestrzennymi o walorach zabytkowych, historycznych, artystycznych lub estetycznych, stanowią składnik świadczący o działalności społeczności lokalnej i o jej tożsamości. Uwzględnienie problematyki dziedzictwa kulturowego w studium umożliwi kształtowanie zagospodarowania przestrzennego obszaru gwarantując ochronę i wyeksponowanie najcenniejszych elementów ukształtowanego krajobrazu kulturowego.

Szczegółowa analiza elementów środowiska kulturowego została przeprowadzona w odrębnym opracowaniu pt. „Wartości kulturowe” sporządzonym na potrzeby niniejszego studium. Przeprowadzona tam analiza pozwoliła na zidentyfikowanie najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego oraz wyodrębnienie stref ochrony konserwatorskiej i wyznaczenie podstawowych zasad kształtowania przestrzeni urbanistycznej.

Obecnie istniejąca na terenie gminy sieć wsi wykształciła się u schyłku średniowiecza. Do najstarszych miejscowości należą: Biskupice i Trawniki. Mniejsze ośrodki osadnicze odnotowane w dokumentach archiwalnych to: Dorohucza, Struża, Oleśniki, Siostrzytów. Zasadniczy układ drożny ukształtował się na przełomie XVI i XVII wieku i z niewielkimi korektami przetrwał do dnia dzisiejszego.

W gminie Trawniki przeważają krajobrazy terenów upraw, łąk i użytków zielonych, lasów nasadzonych przez człowieka, terenów wiejskich, które stanowią ciągłe i zwarte tło, w obrębie którego fragmentarycznie występują krajobrazy naturalne oraz krajobrazy kulturowe.

Szczególną uwagę należy zwrócić na obiekty objęte wpisem do rejestru zabytków. Te obiekty w dużym stopniu stanowią o tożsamości kulturowej oraz świadczą o historii gminy Trawniki.

4.1 Ochrona prawna

Zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony zabytków wójt ma obowiązek prowadzić gminną ewidencję zabytków, w której powinny znaleźć się: zabytki nieruchome wpisane

do rejestru zabytków, zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

1. Wykaz obiektów na terenie gminy Trawniki wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

a) Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków nieruchomych „A”

opublikowane w Obwieszczeniu Nr 3/2010 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 25 czerwca 2010r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych „A” województwa lubelskiego. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2010 r. Nr 84, poz. 1552)

L.p.	Miejscowość	Gmina	Powiat	Obiekt	Nr rejestru
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Biskupice	Trawniki	świdnicki	zespół kościoła parafialnego: kościół pw. św. Stanisława BM z wyposażeniem i ruchomościami, ogrodzenie cmentarza kościelnego z pięcioma kapliczkami, plebania, drzewostan w obrębie cmentarza kościelnego	A/569
2.	Biskupice	Trawniki	świdnicki	część cmentarza parafialnego w granicach muru kamiennego odgradzającego starszą część	A/938
3.	Biskupice	Trawniki	świdnicki	cmentarz żydowski tzw. „Baca Góra” na działce wskazanej w decyzji	A/1004
4.	Dorohucza	Trawniki	świdnicki	kościół paraf. pw. św. Judy Tadeusza z wyposażeniem w zabytki ruchome, drzewostan w gran. ogrodzenia cmentarza kościelnego	A/604
5.	Dorohucza	Trawniki	świdnicki	budynek dawnej karczmy (adapt. na szkołę)	A/603
6.	Struża	Trawniki	świdnicki	dwór i pozostałości parku, w gran. wg zał. planu	A/1118
7.	Trawniki	Trawniki	świdnicki	pozostałości zespołu dworskiego; park, aleja dojazdowa, kordegarda z pozostałością bramy wjazdowej, kaplica grobowa Józefa Łodzia-Michalskiego	A/733
8.	Trawniki	Trawniki	świdnicki	cmentarz wojenny z I wojny świat., z układem, elementami nagrobnymi i zadrzewieniem	A/1070

Zespół kościoła parafialnego w Biskupicach (A/569) położony w centralnej części miejscowości stanowi dominantę w układzie urbanistycznym i krajobrazowym. Wraz z przylegającą od strony wschodniej plebanią, pozostałościami zabytkowego drzewostanu oraz muru ogrodzeniowego charakteryzuje się jednorodnością stylową i reprezentuje indywidualną formę polskiej barokowej architektury prowincjonalnej. Zespół zachowany w pierwotnym rozplanowaniu i wygładzie. Kościół oraz jego otoczenie w obrębie cmentarza przykościelnego zachowane w stanie dobrym. Mur ogradzający cmentarz zachowany w stanie dobrym jedynie od strony Rynku. Budynek plebani obecnie nieużytkowany sukcesywnie niszczy się.

Cmentarz parafialny w Biskupicach (A/938) położony jest w obrębie układu urbanistycznego miejscowości, w otoczeniu zabudowy. W części starszej cmentarza zachowały się nagrobki kamienne o formie charakterystycznej dla XIX-to wiecznych rozwiązań. W tej części cmentarza znajdują się kaplice grobowe - klasycystyczna rodziny Radzywińskich i neogotycka Popławskich i Zawadzkich - zachowane w złym stanie. W obrębie cmentarza występują pojedyncze egzemplarze historycznego zadrzewienia.

Cmentarz żydowski w Biskupicach (A/1004) położony na działce nr 158 zachowany w niezmiennych, do chwili obecnej czytelnych granicach. Kiedyś prowadziła do niego droga z bramą, obecnie wejście poprzez ścieżkę. Teren cmentarza jest zaniedbany, porośnięty dziką roślinnością i wysoką trawą, zachowane szczątki kamiennych nagrobków - obiekt pozostawiony bez opieki i dozoru.

Kościół parafialny w Dorohuczycy (A/604) zlokalizowany jest przy głównej drodze biegnącej przez wieś. Wraz z cmentarzem przykościelnym ogrodzony jest współczesnym ogrodzeniem murowano-metalowym. Stanowi przykład jednolitej stylowo świątyni w której przenikają się elementy późnobarokowe i wczesnoklasycystyczne. Kościół w dobrym stanie, teren wokół kościoła uporządkowany i utrzymany w należytym stanie.

Budynek dawnej karczmy w Dorohuczycy (A/603) zlokalizowany jest przy skrzyżowaniu głównych dróg. Od 1946 roku funkcjonował jako szkoła. Obiekt zachowany jest w dobrym stanie. Za budynkiem od strony północnej powstał nowy budynek szkoły, w związku z czym obiekt obecnie jest nieużytkowany.

Dwór wraz z pozostałościami parku w Strużycy (A/1118) wybudowany został nawiązując stylem do willowej architektury uzdrowskiej w tzw. stylu szwajcarskim. Bez zasadniczych przekształceń zachował się układ przestrzenny dworu oraz elementy dekoracji plastycznej. W chwili obecnej część dworu jest zamieszkała, część nieużytkowana. Fragmenty budynku w części zachodniej zawałone, ściany popękane, grożące katastrofą budowlaną. Całość zachowana w złym stanie technicznym. Bezpośrednie otoczenie dworu jest zaniedbane. Elementami dysharmonijnymi są powstające sukcesywnie komórki i garaże. Część parku została wtórnie wygradzona, co unieczystnia pierwotny układ przestrzenny.

Pozostałości zespołu dworskiego w Trawnikach (A/733) położone są w północnej części miejscowości w znacznym oddaleniu od centrum. Stanowią dominantę w układzie przestrzennym miejscowości, wkomponowane harmonijnie w naturalny krajobraz, od wschodu ograniczone meandrującym korytem Wieprza. Od strony pd. - zach. do zespołu prowadzi aleja kasztanowcowa. Całość zachowana w bardzo złym stanie technicznym i kompozycyjnym. *Znajdujące się na terenie zespołu kaplica oraz kordegarda zostały wyremontowane.*

Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Trawnikach (A/1070)

zlokalizowany w zwartej zabudowie, na planie prostokąta. W części wschodniej zachowane duże kopce - mogiły zbiorowe, między którymi znajduje się pomnik z 1916 r. Zachowana również część dawnego układu zieleni.

b) Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Miejscowość	Gmina	Powiat	Obiekt
<i>Wykaz obiektów architektury i budownictwa, zabytków techniki</i>			
Biskupice ul. Cmentarna	Trawniki	świdnicki	Kaplica grobowa (Popławskich)
Biskupice ul. Cmentarna	Trawniki	świdnicki	Kaplica grobowa (Radziwińskich)
Biskupice Rynek	Trawniki	świdnicki	Kapliczka
Biskupice ul. Podwał	Trawniki	świdnicki	Kapliczka
Biskupice ul. Miła 8	Trawniki	świdnicki	Karczma, ob. dom.
Biskupice Rynek 15	Trawniki	świdnicki	Dom
Dorohucza	Trawniki	świdnicki	Młyn gospodarczy
Oleśniki	Trawniki	świdnicki	Wiatrak holender murowany, ob. ruina
Siostrzytów Nr 5	Trawniki	świdnicki	Młyn elektryczny, ob. wodny
Struża nr 38 B	Trawniki	świdnicki	Spichlerz w zespole dworsko-parkowym
Struża	Trawniki	świdnicki	Wiatrak holender (ruina)
<i>Wykaz parków/ ogrodów</i>			
Siostrzytów	Trawniki	świdnicki	Park wiejski
<i>Wykaz „Miejsc Pamięci Narodowej”</i>			
Biskupice	Trawniki	świdnicki	Pomnik poświęcony pamięci poległych i pomordowanych w latach 1939-44
<i>Wykaz cmentarzy</i>			
Biskupice	Trawniki	świdnicki	Nowy cmentarz żydowski
Dorohucza	Trawniki	świdnicki	Cmentarz parafialny
<i>Wykaz zabytków ruchomych: krzyży, figur i kapliczek</i>			
Dorohucza	Trawniki	świdnicki	Rzeźba św. Jana

Miejscowość	Gmina	Powiat	Obiekt
			Nepomucena- na kopcu, 1785 r.

c) Wykaz nieruchomości zabytków (stanowisk) archeologicznych na terenie gminy Trawniki ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Lp.	Miejscowość*	Gmina	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze	Nr stan. w miejsc.
1	Biskupice	Trawniki	79-85	1	1
2	Biskupice	Trawniki	79-85	2	2
3	Biskupice	Trawniki	79-85	3	3
4	Biskupice	Trawniki	79-85	4	4
5	Biskupice	Trawniki	79-85	25	5
6	Biskupice	Trawniki	79-85	26	6
7	Biskupice	Trawniki	79-85	27	7
8	Biskupice	Trawniki	79-85	28	8
9	Biskupice	Trawniki	79-85	29	9
10	Biskupice	Trawniki	79-85	30	10
11	Biskupice	Trawniki	79-85	31	11
12	Biskupice	Trawniki	79-85	32	12
13	Biskupice	Trawniki	79-85	33	13
14	Biskupice	Trawniki	79-85	34	14
15	Biskupice	Trawniki	79-85	35	15
16	Biskupice	Trawniki	79-85	36	16
17	Biskupice	Trawniki	79-85	37	17
18	Biskupice	Trawniki	79-85	38	18
19	Biskupice	Trawniki	79-85	39	19
20	Biskupice	Trawniki	79-85	70	20
21	Biskupice	Trawniki	79-85	71	21
22	Biskupice	Trawniki	79-85	72	22
23	Biskupice	Trawniki	79-85	73	23
24	Biskupice	Trawniki	79-85	74	24
25	Biskupice	Trawniki	79-85	115	25
26	Bonów ob. Siostrzytów	Trawniki	79-85	11	1
27	Dorohucza	Trawniki	79-85	20	5
28	Dorohucza	Trawniki	79-85	21	6
29	Dorohucza	Trawniki	79-85	22	7
30	Dorohucza	Trawniki	79-85	23	8
31	Dorohucza	Trawniki	79-85	24	9
32	Dorohucza	Trawniki	79-85	108	10

33	Dorohucza	Trawniki	79-85	109	11
34	Dorohucza	Trawniki	79-85	110	12
35	Dorohucza	Trawniki	79-86	58	
36	Dorohucza	Trawniki	79-86	59	
37	Dorohucza	Trawniki	79-86	60	
38	Dorohucza	Trawniki	79-86	61	
39	Dorohucza	Trawniki	79-86	62	
40	Dorohucza	Trawniki	79-86	63	
41	Dorohucza	Trawniki	79-86	65	
42	Ewopole	Trawniki	79-86	18	
43	Ewopole	Trawniki	79-86	46	
44	Ewopole	Trawniki	79-86	48	
45	Ewopole	Trawniki	79-86	49	
46	Ewopole	Trawniki	79-86	50	
47	Ewopole	Trawniki	79-86	51	
48	Ewopole	Trawniki	79-86	52	
49	Ewopole	Trawniki	79-86	53	
50	Ewopole	Trawniki	80-86	33	
51	Ewopole	Trawniki	80-86	49	
52	Ewopole	Trawniki	80-86	50	
53	Ewopole	Trawniki	80-86	51	
54	Ewopole	Trawniki	80-86	114	
55	Ewopole ob. Dorohucza	Trawniki	79-85	8	8
56	Kolonia Dorohucza ob. Dorohucza	Trawniki	79-85	18	1
57	Kolonia Dorohucza ob. Dorohucza	Trawniki	79-85	19	2
58	Kolonia Łysołaje	Trawniki	79-85	111	1
59	Kolonia Łysołaje	Trawniki	79-85	112	2
60	Kolonia Łysołaje	Trawniki	79-85	113	3
61	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	55	1
62	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	56	2
63	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	57	3
64	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	58	4
65	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	59	5
66	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	60	6
67	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	61	7
68	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	62	8
69	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	63	9
70	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	64	10
71	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	65	11
72	Kolonia Struża	Trawniki	79-85	69	12
73	Kolonia Trawniki	Trawniki	79-85	102	1

74	Kolonia Trawniki	Trawniki	79-85	103	2
75	Kolonia Trawniki	Trawniki	79-85	104	3
76	Kolonia Trawniki	Trawniki	79-85	105	4
77	Kolonia Trawniki	Trawniki	79-85	106	5
78	Kolonia Trawniki	Trawniki	79-85	107	6
79	Majdan Siostrzytowski	Trawniki	78-85	1	3
80	Majdan Siostrzytowski	Trawniki	78-85	2	4
81	Majdan Siostrzytowski	Trawniki	78-85	3	5
82	Majdan Siostrzytowski ob. Siostrzytów	Trawniki	79-85	12	1
83	Majdan Siostrzytowski ob. Siostrzytów	Trawniki	79-85	13	2
84	Oleśniki	Trawniki	80-85	4	1
85	Oleśniki	Trawniki	80-85	6	3
86	Oleśniki	Trawniki	80-85	7	4
87	Oleśniki	Trawniki	80-85	8	5
88	Oleśniki	Trawniki	80-85	9	6
89	Oleśniki	Trawniki	80-85	10	7
90	Oleśniki	Trawniki	80-85	13	8
91	Oleśniki	Trawniki	80-85	15	9
92	Oleśniki	Trawniki	80-85	16	10
93	Oleśniki	Trawniki	80-85	17	11
94	Oleśniki	Trawniki	80-85	18	12
95	Oleśniki	Trawniki	80-86	10	
96	Oleśniki	Trawniki	80-86	11	
97	Oleśniki	Trawniki	80-86	12	
98	Oleśniki	Trawniki	80-86	13	
99	Oleśniki	Trawniki	80-86	14	
100	Oleśniki	Trawniki	80-86	15	
101	Oleśniki	Trawniki	80-86	16	
102	Oleśniki	Trawniki	80-86	17	
103	Oleśniki	Trawniki	80-86	18	
104	Oleśniki	Trawniki	80-86	19	
105	Oleśniki	Trawniki	80-86	21	
106	Oleśniki	Trawniki	80-86	22	
107	Oleśniki	Trawniki	80-86	23	
108	Oleśniki	Trawniki	80-86	24	
109	Oleśniki	Trawniki	80-86	25	
110	Oleśniki	Trawniki	80-86	26	
111	Oleśniki	Trawniki	80-86	27	

112	Oleśniki	Trawniki	80-86	28	
113	Oleśniki	Trawniki	80-86	29	
114	Oleśniki	Trawniki	80-86	30	
115	Oleśniki	Trawniki	80-86	31	
116	Oleśniki	Trawniki	80-86	32	
117	Oleśniki	Trawniki	80-86	36	
118	Oleśniki	Trawniki	80-86	37	
119	Oleśniki	Trawniki	80-86	38	
120	Oleśniki	Trawniki	80-86	39	
121	Oleśniki	Trawniki	80-86	40	
122	Oleśniki	Trawniki	80-86	41	
123	Oleśniki	Trawniki	80-86	42	
124	Oleśniki	Trawniki	80-86	43	
125	Oleśniki	Trawniki	80-86	44	
126	Oleśniki	Trawniki	80-86	45	
127	Oleśniki	Trawniki	80-86	78	
128	Oleśniki	Trawniki	80-86	80	
129	Oleśniki	Trawniki	80-86	81	
130	Oleśniki	Trawniki	80-86	82	
131	Oleśniki	Trawniki	80-86	83	
132	Oleśniki	Trawniki	80-86	84	
133	Oleśniki	Trawniki	80-86	85	
134	Oleśniki	Trawniki	80-86	86	
135	Oleśniki	Trawniki	80-86	88	
136	Oleśniki	Trawniki	80-86	107	
137	Oleśniki	Trawniki	80-86	112	
138	Oleśniki	Trawniki	80-86	113	
139	Pelczyn	Trawniki	79-85	5	1
140	Pelczyn	Trawniki	79-85	6	2
141	Pelczyn	Trawniki	79-85	7	3
142	Pelczyn	Trawniki	79-85	40	4
143	Pelczyn	Trawniki	79-85	41	5
144	Pelczyn	Trawniki	79-85	42	6
145	Pelczyn	Trawniki	79-85	43	7
146	Pelczyn	Trawniki	79-85	44	8
147	Pelczyn	Trawniki	79-85	45	9
148	Pelczyn	Trawniki	79-85	46	10
149	Pelczyn	Trawniki	79-85	47	11
150	Pelczyn	Trawniki	79-85	48	12
151	Pelczyn	Trawniki	79-85	49	13
152	Pelczyn	Trawniki	79-85	50	14
153	Pelczyn	Trawniki	79-85	51	15
154	Pelczyn	Trawniki	79-85	52	16

155	<i>Pełczyn</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	53	17
156	<i>Pełczyn</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	54	18
157	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	9	1
158	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	10	2
159	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	48	6
160	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	75	3
161	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	76	4
162	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	77	5
163	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	78	6
164	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	79	7
165	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	80	8
166	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	81	9
167	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	82	10
168	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	83	11
169	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	84	12
170	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	85	13
171	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	86	14
172	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	87	15
173	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	88	16
174	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	89	17
175	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	90	18
176	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	91	19
177	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	92	20
178	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	93	21
179	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	94	22
180	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	95	23
181	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	96	24
182	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	97	25
183	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	98	26
184	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	99	27
185	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	100	28
186	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	101	29
187	<i>Siostrzytów</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	114	30
188	<i>Struża</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	66	1
189	<i>Struża</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	67	2
190	<i>Struża</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	68	3
191	<i>Trawniki ob. Kolonia Trawniki</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	14	1
192	<i>Trawniki ob. Kolonia Trawniki</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	15	2
193	<i>Trawniki ob. Kolonia Trawniki</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	16	3
194	<i>Trawniki ob. Kolonia Trawniki</i>	<i>Trawniki</i>	<i>79-85</i>	17	4

** W wykazie w ewidencji AZP mogą wystąpić różnice w aktualnie obowiązującym nazewnictwie miejscowości.*

Obszary i obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków oraz inne antropogeniczne elementy krajobrazu kulturowego nie objęte ochroną stanowią istotny element krajobrazu kulturowego. Wymienić należy:

Układ urbanistyczny Biskupic rozplanowany historycznie, z placami rynkowymi, siatką ulic wraz z doliną rzeki Giełczew. Z pojedynczych obiektów w Biskupicach wymienić można: budynek szkoły - murowany, dwukondygnacyjny; dworzec kolejowy; kamienica przy ul. Piłsudskiego 36.

W Dorohuczycy są to: plebania w zespole kościelnym - obiekt zachowany w dobrym stanie, użytkowany, otoczony wysoką zielenią; ruiny dworu - z czytelnym do chwili obecnej planem dworu; młyn w dolinie Wieprza - położony w oddaleniu od zespołu dworskiego, zachowany w dobrym stanie; cmentarz parafialny.

W Oleśnikach: młyn - zlokalizowany w centralnej części miejscowości, zachowany w dobrym stanie technicznym; wiatrak holender - zlokalizowany poza zabudową wsi, zachowane mury zewnętrzne bez dachu; remiza strażacka, mleczarnia - zachowana w dobrym stanie, użytkowana; szkoła - w centralnej części wsi, zachowana w dobrym stanie, użytkowana.

W Siostrzytowie dominantę krajobrazową stanowią pozostałości parku dworskiego - w obrębie założenia nie zachowały się żadne historyczne obiekty architektoniczne, zachował się drzewostan w obrębie założenia kompozycyjnego wokół dworu. W dolinie Wieprza na otwartym terenie w Siostrzytowie zachował się młyn w dobrym stanie technicznym, stanowiący ważny akcent architektoniczny.

W Struży w dostatecznym stanie zachowały się pozostałości zabudowy folwarcznej - obora i spichlerz - użytkowane jako pomieszczenia magazynowe i usługowe. Pozostałości parku w Struży stanowią pojedyncze egzemplarze starodrzewu.

W Trawnikach ważnym elementem jest zespół dworca kolejowego. Budynek dworca oraz budynki pomocnicze sukcesywnie niszczej. Dworzec częściowo wykorzystywany jest jako sklep, pozostała część jest sukcesywnie dewastowana. Obiekty zespołu przemysłowego i cukrowni - zachowane są w stanie dobrym. Budynki mieszkalne należące do zespołu przemysłowego są zamieszkałe, zachowane w stanie dobrym. W dostatecznym stanie zachował się młyn zlokalizowany w dolinie Wieprza. Obok budynku znajduje się budynek dawnego czworaka - zachowany w dostatecznym stanie.

Elementami nierozzerwalnie związanymi z krajobrazem polskiej wsi, są krzyże oraz kapliczki przydrożne prezentujące różnorodność form architektonicznych. Przykłady krzyży można spotkać w niemal każdej miejscowości. Zabytkowe kapliczki znajdują się w Biskupicach: kapliczki św. Jana Nepomucena, murowane pochodzące z XVIII w. oraz z 1 poł. XIX w. W Oleśnikach istnieje kapliczka typu domkowego murowana z 1914 r. Kapliczki są sukcesywnie odnawiane i nadal pozostają miejscami kultu.

5. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

5.1 Ogólna charakterystyka

Trawniki są gminą rolniczą, gdzie większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa i pracuje w rolnictwie. W związku z tym obszar gminy w zdecydowanej większości jest wykorzystywany jako rolnicza przestrzeń produkcyjna.

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie przeważają grunty orne -zajmują one 5097 ha, czyli około 60% powierzchni ogólnej gminy. Użytki zielone obejmują powierzchnię 1494 ha - co stanowi około 18% powierzchni gminy, a sady obejmują powierzchnię 86 ha. Użytki rolne obejmują łącznie powierzchnię 6677 ha, co stanowi 79% powierzchni ogólnej gminy.

W skali województwa lubelskiego wielkości te kształtują się na następującym poziomie: użytki rolne stanowią 68,3% powierzchni ogólnej, w tym grunty orne stanowią 53,5%, użytki zielone 13,4% powierzchni, a sady 1,4% powierzchni ogólnej województwa.

Stosunkowo niewielką powierzchnię obejmują lasy - 595 ha, co stanowi 7% powierzchni ogólnej gminy, z tego 302 ha pozostaje w zasobie Lasów Państwowych, a pozostały obszar lasów wchodzi w skład indywidualnych gospodarstw rolnych.

Na pozostałą powierzchnię 1144 ha składa się powierzchnia terenów komunikacyjnych, terenów wód oraz terenów zabudowanych.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Trawniki.

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj użytkowania</i>	<i>Powierzchnia w ha</i>	<i>Udział procentowy</i>
1	Grunty orne	5097	60
2	Sady	86	1
3	Użytki zielone	1494	18
	Użytki rolne razem	6677	79
4	Lasy	595	7
5	Tereny komunikacyjne	345	4
6	Tereny zabudowane	269	3
7	Tereny różne i nieużytki	340	4
8	Wody	190	2
	Razem tereny inne	1144	13
	Powierzchnia ogólna razem	8416	100

Głównym użytkownikiem gruntów są indywidualne gospodarstwa rolne, które użytkują około 89% powierzchni wszystkich gruntów ogółem. W województwie lubelskim ten wskaźnik wynosi ok 79%. Strukturę własności gruntów na terenie gminy ilustruje tabela.

Tabela 2. Struktura własnościowa gruntów w gminie Trawniki.

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie grup</i>	<i>Powierzchnia w ha</i>	<i>Udział procentowy</i>
1	Grunty Skarbu Państwa	846	10
2	w tym: w zasobie AWRSP	424	
3	w zasobie PGL	302	
4	w zasobie państwowych jednostek org.	99	
5	pozostałe grunty Skarbu Państwa	21	
6	Grunty gminy	41	0.48
7	Grunty indywidualne	7525	89.4
8	w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	5704	
9	Grunty spółdzielni i innych osób prawnych	22	
10	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	22	
11	Grunty wspólnot gruntowych	49	
	Powierzchnia gminy (bez wyrównawczej)	8412	100

W gminie istnieje ok. 3041 gospodarstw. Najbardziej charakterystyczne uprawy to zboża oraz ziemniaki.

5.2 Gleby i ich jakość agroekologiczna

Gminę Trawniki cechuje dość duże zróżnicowanie glebowe. Gleby płowe rozwinęły się na terenach o rzeźbie zbliżonej do równinnej z utworów lessowych zwykłych lub ilastych całkowitych i niecałkowitych głębokich zalegających na piaskach lub skale wapiennej. Część gleb płowych wykształciła się z utworów pyłowych zwykłych lub piasków gliniastych, podścielonych gliną lub piaskiem słabo gliniastym. Występują w zachodniej części gminy.

Gleby brunatne właściwe powstały głównie z utworów lessowych ilastych i zwykłych, niewielka ich część z glin i utworów pyłowych. Gleby brunatne właściwe występują na erodowanych kulminacjach terenu, stromych zboczach i rozcięciach erozyjnych, głównie w zachodniej części gminy.

Gleby brunatne wylugowane (i kwaśne) położone są w bardziej urzeźbionym terenie (skłony o słabym lub średnim nachyleniu). Wykształciły się z podobnych skał macierzystych co gleby płowe. Występują głównie w zachodniej części terenu.

Czarne ziemie właściwe i zdegradowane zajmują niewielkie powierzchnie. Wykształciły się z piasków gliniastych, utworów lessowych i pyłowych na terenach obniżonych z wysokim poziomem wody gruntowej. Często kontury ich przylegają do użytków zielonych.

Mady - są to gleby wykształcone w dolinach rzek (Wieprza, Giełczwi i innych) z utworów aluwialnych - głównie pyłów zwykłych lub ilastych oraz glin pylastych całkowitych lub głębokich, często podścielonych piaskami rzadziej łem lub gliną. Część tych użytków jest zalewana w okresie wiosny. Występują w dolinach rzek we wschodniej części gminy.

Gleby mułowo - torfowe występują w strefie oddziaływania dwóch procesów -torfotwórczego i aluwialnego - w dolinach rzek Wieprza i Giełczwi - głównie pod użytkami zielonymi.

Gleby torfowe wykształciły się z torfów torfowisk niskich i dolinnych we wspomnianych wyżej dolinach rzek - pod wpływem procesu torfotwórczego z obumarłych resztek roślinności wodnej. Występują głównie pod użytkami zielonymi w małych lub średnich konturach.

Z płytkich torfów (zalegających na piasku luźnym lub pyle zwykłym) pod wpływem obniżenia poziomu wody gruntowej i ich okresowego przesuszenia powstały gleby murszowo - mineralne. Występują one najczęściej na obrzeżach gleb torfowych.

Małą powierzchnię zajmują gleby glejowe - wykształcone z pyłów ilastych. Użytkowane są jako najśłabsze użytki zielone.

Rędziny wykształciły się ze skał okresu kredowego (kreda pisząca, margiel i opoka). Są to płytkie gleby szkieletowe. Występują rozrzucone w małych konturach na terenie zachodniej części gminy (wychodnie skał kredowych).

Po lewej stronie Wieprza przeważają gleby pszenne wytworzone z lessów i lessopodobne oraz z pyłów wodnego pochodzenia o dużej zmienności typologicznej. Po prawej stronie Wieprza przeważają gleby piaszczyste żytnie słabe z przewagą typu brunatnego wylugowanego.

Wśród gruntów ornych dominują gleby piaszczyste, skupione głównie w Dorohuczycy Ewopolu, Pełczynie, w północnej części Biskupic i Kolonii Trawniki. Wytworzone są z piasków luźnych lub słabogliniastych, gliniastych lekkich płytko podścielonych piaskami luźnymi. Pod względem jakości gleby te zostały zaliczone do klas bonitacyjnych V i VI, zaś pod względem rolniczej przydatności do

kompleksów żytinio - ziemniaczanych słabych i bardzo słabych (kompleks 6-ty i 7-my). Obok wyżej wymienionych występują także piaski gliniaste płytkie na piasku luźnym.

Najlepsze z piasków gliniaste, często pylaste średnio głęboko i głęboko zalegające na piaskach luźnych słabogliniastych, podścielone głęboko pyłem lub skałą wapienna zostały zakwalifikowane do klas IVa i IVb, a pod względem przydatności rolniczej do kompleksu żytinio ziemniaczanego dobrego (kompleks 5-ty), rzadziej do żytinio ziemniaczanego bardzo dobrego (kompleks 4-ty).

Grupę gleb lepszych i bardziej urodzajnych od poprzedniej stanowią wytworzone z lessów i pyłów wodnego pochodzenia. Lessy całkowite i lessy zalegające średnio głęboko lub głęboko na wapieniach i piaskach wchodzi w skład kompleksów pszennych (kompleks 1-szy i 2-gi). Pod względem jakości gleby te zakwalifikowano do klas II, IIIa i IIIb. Są to najlepsze gleby występujące na terenie gminy. Gleby lessowe płytko zalegające na wapieniach lub piaskach położone na zboczach cierpią na okresowe niedobory wilgoci w glebie i zostały zaliczone do kompleksu pszenego wadliwego (kompleks 3-ci).

Inną grupę gleb zajmującej najmniejszą powierzchnię na terenie gminy stanowią gleby wytworzone z pyłów wodnego pochodzenia. Występują one najczęściej na pograniczu gleb lessowych i piaszczystych. Gleby wytworzone z pyłów zalegających średnio głęboko na piaskach lub wapieniach należą do klas IIIa i IIIb, a pod względem przydatności do kompleksu żytinio ziemniaczanego bardzo dobrego (kompleks 4-ty).

Najżyźniejsze są mady pyłowe czarnoziemne i brunatne. Przydatność ich uzależniona jest jednak od poziomu wód gruntowych związanych z lustrem wody w rzece oraz stopnia zalewności.

Gleby wytworzone z glin zajmują najmniejszą powierzchnię i występują sporadycznie w obrębie doliny rzeki Wieprz oraz na obszarach starego terasu zalewowego (powyżej obecnej doliny). W niższym położeniu i zalewane zostały zaliczone do kompleksu 8-go, a w wyższym do kompleksu 4-go i 2-go.

Gleby okresowo podmokłe poza dolinami rzek występują na małych powierzchniach w obniżeniach terenowych gdzie podłoże wapienne ulega krasowieniu i obniżenia te pozostają bez odpływu. Gleby lżejsze wytworzone z piasków okresowo podmokłe wchodzi w skład kompleksu zbożowego pastewnego słabego (kompleks 9-ty). Występują w położeniach podobnych do 8-go kompleksu.

W gminie występuje pewna ilość gleb zbyt wilgotnych użytkowanych jako grunty orne. Podczas wylewu rzeki są stale zalewane. Zaliczono je do kompleksu 14-go. Pod względem bonitacyjnym przeważają grunty klasy III, stanowiące w gminie ponad 46% powierzchni użytków rolnych, grunty klasy IV zajmują prawie 33% powierzchni użytków rolnych. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

Tabela 3. Zestawienie użytków rolnych w klasach bonitacyjnych w gminie Trawniki

Klasa gruntów	Użytki rolne		Grunty orne		Użytki zielone	
	ha	%	ha	%	ha	%
II	247	3,5	243	3,45	4	0,06
III	590	8,37			590	8,37
IIIa	1491	21,14	1491	21,14		
IIIb	1187	16,83	1187	16,83		
IV	681	9,66			681	9,66
IVa	1103	15,64	1103	15,64		
IVb	538	7,63	538	7,63		
V	814	11,54	504	7,15	310	4,4
VI	355	5,03	257	3,64	98	1,39
VIz	46	0,65	37	0,52	9	0,13
Ogółem	7052	100		76,01		23,99

5.3 Struktura gospodarstw

We władaniu indywidualnych gospodarstw rolnych pozostaje ponad 67.8% terenu gminy. Indywidualne gospodarstwa rolne są głównym producentem artykułów rolnych.

Tabela 4. Struktura wielkości gospodarstw rolnych w poszczególnych wsiach gminy.

Lp.	WIEŚ	Przedziały powierzchni gospodarstw ha							Liczba gospodarstw
		Do 1	1-2	2-5	5-7	7-10	10-15	>15	
1	Biskupice	80	90	60	9	3	3	6	251
2	Dorohucza	91	91	118	18	6	4	1	329
3	Ewopole	59	16	18	6	1	1	1	102
4	Kolonia Bonów	25	44	38	4	2	1	1	115
5	Kol. Trawniki	46	71	45	8	9	1	-	180
6	Oleśniki	454	184	188	39	13	8	2	888
7	Pełczyn	44	48	57	5	3	1	-	158
8	Siostrzytów	53	112	103	9	5	-	2	284
9	Struża	38	47	32	3	1	2	1	124
10	Struża Kolonia	72	82	60	11	2	5	-	232
11	Trawniki	119	155	88	9	4	2	1	378
	RAZEM	1081	940	807	121	49	28	15	3041

W strukturze agrarnej największy udział mają gospodarstwa o wielkości do 1 ha co stanowi ponad 35% ogólnej ilości gospodarstw, a gospodarstwa o wielkości od 2 do 5 ha stanowią ponad 57%. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 2.2 ha użytków rolnych przy średniej wielkości dla woj. lubelskiego ok. 5,8 ha użytków rolnych.

5.4 Zagrożenia rozwoju rolnictwa.

W uwarunkowaniach rozwoju rolnictwa występują czynniki ograniczające jego modernizację, których przełamanie lub zmiana jest niezbędna dla poprawy szans ekonomicznych gospodarstw rolnych. Należą do nich:

1. niedorozwój usług i rzemiosła świadczonych na rzecz wsi i rolnictwa;
2. degradacja funkcjonalna i materialna ośrodków i obiektów rolnictwa, a także wykorzystanie tych obiektów i terenów na inne funkcje związane z rolnictwem;
3. słaba infrastruktura techniczna na terenie gminy (brak kanalizacji, występowanie dróg nieutwardzonych);
4. niskie dochody ludności rolniczej, utrudniające inwestycje;
5. wysoki stopień rozdrobnienia struktury agrarnej,
6. "złe prognozy dla zbytu płodów rolnych,
7. niekorzystne cechy klimatyczne, zwłaszcza dla okresu wegetacyjnego,
8. niski poziom przedsiębiorczości,
9. brak strategii promocji gminy" ²

²Krystyna Kowalczyk - „Strategii rozwoju gminy Trawniki” - Trawniki 2000 r.

6. PONADLOKALNE CELE PUBLICZNE

Gmina Trawniki jest częścią obszaru metropolitalnego Lublina.

1) Środowisko kulturowe

Ośrodek gminny Trawniki określono rangą lokalnego ośrodka kultury, wynikającą z istniejących uwarunkowań i pośrednio ze struktury osadnictwa, z utrzymaniem istniejących instytucji kultury. Na terenie gminy znajdują się zespoły dworsko-parkowe należące do założeń krajobrazowo-przestrzennych wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego.

Dla obiektów i zespołów objętych ścisłą ochroną konserwatorską (wpisanych do rejestru zabytków) ustala się:

- zachowanie zabytków w ich obecnej formie przestrzennej wraz z ich najbliższym otoczeniem,
- utrzymanie w miarę możliwości pierwotnych funkcji obiektów zabytkowych (dopuszcza się możliwość wykonania zmian w sposobie użytkowania o ile zostaną zaakceptowane przez służby konserwatorskie),
- użytkowanie gwarantujące zachowanie i utrzymanie zabytku,
- przywracanie w miarę możliwości utraconych wartości obiektom przy poprawie standardu funkcjonalnego i technicznego,
- zagospodarowanie terenów otaczających w sposób zgodny z zabytkowym charakterem obiektu,
- zagwarantowanie stref ochrony krajobrazowej i osi widokowych, stref ekspozycji i stref obserwacji archeologicznej,
- pozyskiwanie inwestorów zainteresowanych zagospodarowaniem i rewaloryzacją obiektów zabytkowych.

Przywracanie harmonijnego krajobrazu kulturowego obszaru odbywać się powinno poprzez:

- *kontynuowanie tradycyjnych form osadnictwa;*
- *utrzymanie regionalno - historycznej skali i struktury jednostek osadniczych;*
- *skupianie zabudowy na zasadzie dogęszczania istniejącej struktury jednostek osadniczych, przy kontynuowaniu historycznego układu i charakteru;*
- *otaczanie wysoką zielenią obiektów dysharmonijnych;*
- *ograniczanie napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych na rzecz sieci podziemnych w otoczeniu obiektów i zespołów zabytkowych;*
- *kształtowanie form zabudowy nawiązujących do tradycyjnego budownictwa;*
- *utrzymanie obiektów małej architektury współtworzących walory krajobrazu kulturowego.*

2) Ochrona i kształtowanie środowiska.

2.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

Północno-wschodnia część gminy położona jest w obszarze Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego, północna część leży w otulinie tego parku natomiast od południowego - zachodu gmina graniczy z Pawłowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Obszar gminy przecinają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym dolin rzek Giełczwi i Wieprza. Korytarze te zapewniają łączność pomiędzy Krzczonowskim a Nadwieprzańskim Parkiem Krajobrazowym. Korytarze ekologiczne znajdujące się na terenie gminy objęte są ochroną planistyczną ustanawiającą wymóg zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej. Oznacza ona następujące zakazy:

- składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojowicy i nieczystości oraz grzewisk zwierząt,
- tworzenia nasypów ziemnych, usytuowanych poprzecznie do osi korytarza,
- lokalizacji zabudowy mieszkaniowej,
- eksploatacji surowców mineralnych;

nakazy:

- likwidacji obiektów destrukcyjnych,
- poszerzania (lub wykorzystania) przepustów w przecinających korytarze nasypach drogowych;

zalecenia:

- kształtowania pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień),
- restytucji użytków zielonych kosztem gruntów ornych,
- prowadzenia dróg po estakadach.

Odcinek doliny rzeki Wieprz w gminie Trawniki został uznany za zdegradowany i wymaga rewaloryzacji biologicznej. Rewaloryzacja oznacza:

- sukcesywną likwidację zabudowy substandardowej znajdującej się na terenach zalewowych,
- możliwie pełny odzysk powierzchni biologicznie czynnej poprzez likwidację terenów pod sztuczną nawierzchnią (placów, składowisk, targowisk),
- likwidację śmietnisk, gnojowisk, gruzowisk, złomowisk,
- odtwarzanie zadrzewień i zakrzewień w układach pasmowych,
- poprawę czystości wód poprzez likwidację niekontrolowanych zrzutów ścieków.

Na terenie gminy projektowany jest rezerwat przyrody pod nazwą „Uroczysko Jezioro”.

2.2. *Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi*

Dla powiększenia zasobów wód powierzchniowych, w celu zabezpieczenia potrzeb wodnych aglomeracji lubelskiej oraz do nawodnień w strefie Kanału Wieprz-Krzna, ustala się na terenie gminy budowę zbiornika dużej retencji „Oleśniki” na rzece Wieprz.

Gmina położona jest w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) nr 406 (Lublin) i nr 407 (Chełm-Zamość). Dążąc do ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wodnych, zasadnym staje się ustanowienie obszarów ochronnych tych zbiorników. *Zasady zagospodarowania na tych terenach powinny być zgodne z propozycjami dotyczącymi zakazów, nakazów i zaleceń zawartych w dokumentach określających warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych: GZWP nr 406 i GZWP nr 407.*

W zachodniej części gminy udokumentowano złoża wapieni i margli dla przemysłu cementowego „Trawniki”. Jest to surowiec strategiczny o dużym znaczeniu dla surowcowego bilansu krajowego. Zarówno to, jak i inne, nieeksploatowane i udokumentowane złoża ujęte w bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych, podlegają ochronie przed takim zagospodarowaniem, które w przyszłości mogłoby utrudnić lub uniemożliwić podjęcie ich eksploatacji.

We wschodniej części gminy znajdują się tereny szkód górniczych wymagające rekultywacji i reintegracji z krajobrazowym otoczeniem.

3) **Rolnictwo**

Rolnictwo w gminie Trawniki jest jednym z głównych kierunków rozwoju województwa, gdzie dominującą formą organizacji produkcji rolnej powinny być efektywne gospodarstwa rodzinne.

Gmina położona jest w tzw. IV chełmsko – łączyńsko - włodawskim rejonie Północnego Obszaru Rolniczego Województwa Lubelskiego. Jest to obszar rozwoju rolnictwa integrowanego (harmonijnego, zrównoważonego), w którym kładzie się nacisk na wykorzystanie czynników

środowiskowych i biologicznych. Jest to w zasadzie rolnictwo konwencjonalne, które różni się od rolnictwa intensywnego tym, że dopuszcza stosowanie tylko niektórych środków ochrony roślin, ograniczając je do minimum. Na obszarach objętych ochroną prawną proponuje się promowanie i wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Przewiduje się remediację kompleksu użytków zielonych w obszarze oddziaływania Kanału Wieprz - Krzna.

Podstawowe znaczenie w produkcji rolnej przypisuje się glebom w klasach bonitacyjnych I-IV. Gleby słabe (V - VI kl.) proponuje się przeznaczyć również pod rozwój innych funkcji (rekreacyjnej, leśnej) lub zainwestowanie, zgodnie z zakładanym rozwojem terenów (lokalizacja działalności gospodarczych, infrastrukturalnych i usługowych).

Na obszarach o środowisku bardzo wrażliwym na antropopresję, zwłaszcza z płytką wodą podziemną, zakłada się rozwój rolnictwa ekologicznego tj. wyklucza się stosowanie syntetycznych nawozów mineralnych, pestycydów, regulatorów wzrostu i syntetycznych dodatków do pasz.

Stymulowanie rozwoju ekonomicznego gminy powinno odbywać się poprzez podniesienie atrakcyjności lokalizacyjnej jej obszaru dla maksymalnie zróżnicowanych rodzajów przedsiębiorczości. Polityka przestrzenna powinna być elastyczna wobec możliwości lokalizowania nowych funkcji - z zachowaniem rygorów ekologicznych, krajobrazowych i kulturowych.

Na obszarze gminy wyznacza się strefę otwartego krajobrazu rolniczego wymagającą ochrony przed zabudową.

4) Turystyka

Tereny Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego, a także strefa doliny Wieprza posiadają cenne walory krajobrazowe i przyrodnicze, które stanowią podstawę do rozwoju wypoczynku i turystyki. W/w tereny zalicza się do strefy zrównoważonego rozwoju turystyki, w której kształtowanie warunków dla rozwoju tej funkcji jest możliwe przez:

- zwiększenie ilości obiektów turystycznych, głównie w oparciu o kwatery prywatne - agroturystyczne i pensjonaty, a także campingi, pola namiotowe i biwakowe,
- lokalizację zabudowy letniskowej głównie w obrębie istniejącej zabudowy,
- realizację zbiornika wodnego „Oleśniki” na rzece Wieprz,
- rozwój zaplecza obsługującego turystykę i związanej z nim infrastruktury technicznej,
- wzbogacenie obszarów w urządzenia turystyczne - trasy spacerowe, trasy konne, punkty widokowe, parki, zieleńce, urządzenia sportowe,
- innowacyjność w organizacji różnorodnych form turystyki w oparciu o posiadane walory,
- podniesienie wizerunku turystycznego obszarów przez rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych, estetyzację zabudowy i wzbogacenie przyrodnicze terenów wiejskich,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów.

Obszary rekreacyjne wokół projektowanego zbiornika „Oleśniki” wymagają wzbogacenia przyrodniczego środowiska poprzez zalesienie i zadrzewienie terenu. Przez obszar gminy przebiega atrakcyjna wodna trasa turystyczna.

5) Infrastruktura techniczna

5.1. Komunikacja

Jednym z ważniejszych celów zagospodarowania przestrzennego jest między innymi rozwój infrastruktury transportowej.

Przez obszar gminy przebiegają szlaki komunikacyjne:

- *droga krajowa nr 12 relacji granica państwa Łęknica - Żagań - Głogów - Leszno - Jarocin - Kalisz - Radom - Lublin - Dorohusk - granica państwa ;*
- *droga wojewódzka nr 829 relacji Łucka - Łęczna - Biskupice;*
- *droga wojewódzka nr 838 relacji Głębokie - Dorohuczka - Trawniki - Fajstawice;*
- *linia kolejowa zelektryfikowana o znaczeniu państwowym nr 7 relacji Warszawa - Dorohusk .*

5.2. Zaopatrzenie w wodę

Zadaniem nadrzędnym jest zapewnienie wszystkim odbiorcom stałego dostępu do dobrej jakości wody pitnej poprzez nowoczesne uzdatnianie wody, modernizację ujęć i pompowni oraz eliminację rur azbestowo-cementowych. Dla ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wód podziemnych należy ograniczyć pobór tych wód tylko na cele gospodarki komunalnej w miastach i na wsi oraz ustanawiać i egzekwować ograniczenia obowiązujące w strefach ochronnych ujęć.

5.3. Odprowadzenie ścieków

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej należy dążyć do poprawy stanu sanitarnego poprzez likwidację bezodpływowych zbiorników ścieków. Obowiązuje zasada współzależnej realizacji wodociągów i systemów unieszkodliwiania ścieków z biologicznym stopniem oczyszczania.

5.4. Gospodarka odpadami

System składowania odpadów opiera się na gminnym wysypisku śmieci zlokalizowanym w sąsiedztwie lasów po stronie północno - zachodniej drogi wojewódzkiej w miejscowości Dorohuczka

Gromadzi odpady komunalne stałe z gospodarstw domowych i obiektów obsługi ludności. System utylizacji wymaga uzupełnienia przez zorganizowanie czasowych punktów segregacji i składowania odpadów oraz odbioru i stałego składowania śmieci z różnych części gminy. Konieczna jest likwidacja "dzikich wysypisk" śmieci.

Zaleca się rozwiązanie gospodarki odpadami w skali powiatów lub obszarów kilku gmin oraz dostosowanie posiadanych koncepcji do ustaleń zawartych w „Planie gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017” przyjętym przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr XXIV/396/2012 z dnia 30 lipca 2012 r.

5.5. Energetyka

Przez obszar gminy przebiega linia energetyczna 110 kV relacji Świdnik - Biskupice - Rejowiec Fabryczny ze stacją 110 kV/SN w Kolonii Struża oraz fragment linii 110 kV z kierunku Lubelskiego Zagłębia Węglowego (GPZ Nadrybie). Planowane jest poprowadzenie nowej linii 110 kV relacji GPZ Biskupice – planowany GPZ Stryjno (gmina Fajstawice) – GPZ Bychawa.

Planuje się sieć gazową wysokiego ciśnienia – odgałęzienie od gazociągu magistralnego w kierunku miejscowości Siedliszcze.

6) Obronność i bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią wzdłuż koryta rzeki Wieprz i Giełczew. Prowadzenie polityki lokalizacyjnej w odniesieniu do wszelkich inwestycji na terenach zagrożeń powodziowych powinno się odbywać w ścisłym związku z „Programem ochrony przeciwpowodziowej” i programem województwa.

Dla ochrony ludności przed poważnymi awariami przewóz materiałów niebezpiecznych ograniczono do wybranych tras. W Planie Zagospodarowania Województwa Lubelskiego droga

krajowa nr 12 oraz linia kolejowa nr 7 przechodzące przez gminę proponowane są do przewozu materiałów niebezpiecznych w transzycie krajowym i międzynarodowym.

7) Ład przestrzenny

Zakłada się poprawę ochrony ładu przestrzennego w obszarze gminy przez stymulowanie rozwoju zabudowy. Niezbędne jest bardziej efektywne wykorzystanie terenów mających ustaloną funkcję mieszkaniową, zwłaszcza zlokalizowanych wewnątrz lub w sąsiedztwie istniejących zwartych obszarów zabudowy. Rozłogi użytkowane rolniczo powinny być objęte ochroną jako tereny rolne bez prawa do zabudowy. Należy zwrócić uwagę na szczególną ochronę i oszczędne wykorzystanie przestrzeni niezurbanizowanej (przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy). Ustala się taką segregację funkcji, która wyklucza (lub minimalizuje) prawdopodobieństwo wystąpienia lub sąsiedztwa kolizyjnych funkcji terenu.

7. JAKOŚĆ I WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

7.1 Potencjał społeczno-demograficzny

Gminę Trawniki zamieszkuje łącznie 9318 osób (według stanu na koniec 2003 roku). Gęstość zaludnienia terenu gminy wynosi 110,7 osób na 1 km², przy średniej w województwie lubelskim wynoszącej 87 osób na 1 km².

Współczynnik feminizacji wynosi 102,9 kobiet na 100 mężczyzn (w województwie lubelskim wynosi on ogółem 105,8 kobiet na 100 mężczyzn, a dla gmin wiejskich 101,6 kobiet na 100 mężczyzn).

W okresie od roku 1995 stale notowane jest systematyczne zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy. W całym okresie 1996 - 2003 zauważyć można znaczące obniżenie się liczby ludności zamieszkującej obszar gminy. Brak ofert pracy na terenie gminy dla ludzi młodych skutkuje stale utrzymującym się ujemnym saldem migracji.

Tabela 5. Ludność gminy Trawniki w latach 1996-2003.

Lata	Liczba ludności	Kobiety	Mężczyźni
1996	9802	5012	4790
1997	9838	5054	4784
1998	9786	5026	4760
1999	9797	5056	4741
2000	9755	5015	4740
2001	9702	4977	4725
2002	9365	4757	4608
2003	9318	4725	4593

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dynamikę zmian liczby ludności w latach 1996-2003 przedstawiono w tabeli nr 5.

W wieku przedprodukcyjnym jest 2219 osób (23,81%), w wieku produkcyjnym - 5602 osoby (60,12%), a w wieku poprodukcyjnym 1497 osób (16,06%). Dla województwa lubelskiego wielkości procentowe przyjmują wartości: 25,14% ludności osób w wieku przedprodukcyjnym, 55,87% ludności w wieku produkcyjnym oraz 18,98% ludności w wieku poprodukcyjnym.

Należy się spodziewać, że w najbliższych latach będzie postępował proces starzenia się mieszkańców gminy, który doprowadzi do pogłębienia ujemnego przyrostu naturalnego.

Współczynnik obciążenia demograficznego ludnością w wieku nieprodukcyjnym

przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 66 i jest niższy niż średnia dla województwa lubelskiego.

Tabela 6. Struktura ludności gminy Trawniki w latach 1996-2003.

Lata	Liczba ludności	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
1996	9802	2645	5554	1603
1997	9838	2610	5620	1608
1998	9786	2592	5620	1574
1999	9797	2538	5682	1577
2000	9755	2444	5726	1585
2001	9702	2372	5749	1581
2002	9365	2311	5545	1509
2003	9318	2219	5602	1497

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W gminie Trawniki podstawową funkcją gospodarczą jest rolnictwo, w związku z tym większość pracujących zatrudniona jest w rolnictwie w sektorze prywatnych gospodarstwach rolnych. Zatrudnionych poza rolnictwem jest 571 osób. Strukturę zatrudnienia obrazuje tabela Nr 7. Na terenie gminy jest zarejestrowanych 1166 bezrobotnych (na koniec 2003 r.)

Tabela 7. Struktura zatrudnienia.

Lp.	Sektor	Liczba
1	Sektor przemysłowy	250
2	Sektor usługowy - usługi nierynkowe	205
3	Sektor usługowy - usługi rynkowe	113
4	Sektor publiczny - ogółem	264
5	Sektor prywatny - ogółem	307
6	Pracujący ogółem	571

W roku 2003 w systemie REGON na terenie gminy zarejestrowanych było 351 podmiotów. Od roku 1995 nastąpił znaczny wzrost w tym zakresie. W przeważającej części są to firmy jednoosobowe dające zatrudnienie tylko ich właścicielom. Do największych podmiotów działających na terenie gminy należą:

Nicols - przedsiębiorstwo produkujące wyroby z tworzyw sztucznych, zatrudniające 203 osoby, zlokalizowane w Trawnikach,

Spółdzielnia Handlowo-Produkcyjna, zatrudniająca 28 osób, znajdująca się w Trawnikach, Ekotraw - przedsiębiorstwo świadczące usługi remontowo-budowlane oraz wodnokanalizacyjne, zatrudniająca 13 osób, znajduje się w Kolonii Struża,

Lubella - zatrudniająca w punkcie skupu i sprzedaży zboża 8 osób.

7.2 Mieszkalnictwo

Mieszkanie ma podstawowe, zaraz po wyżywieniu, znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania człowieka. Posiadanie własnego mieszkania jest podstawowym prawem każdej rodziny. Stworzenie warunków dla realizacji tego prawa leży w interesie każdej gminy. Obowiązek zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych miejscowej ludności nałożony został na gminy przepisami ustawy o samorządzie gminnym.

Budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy Trawniki realizowane jest w formie zabudowy jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz zabudowy letniskowej. Z uwagi na rolniczy charakter

gminy, przeważającą formą zabudowy jest zabudowa zagrodowa i jednorodzinna realizowana we wszystkich miejscowościach gminy.

W 2003 roku zasoby mieszkaniowe obejmowały 2751 mieszkań o łącznej liczbie 9988 izb. Powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 207 419 m². Średnia liczba izb w mieszkaniu wynosiła 3,6. W jednym mieszkaniu zamieszkiwało przeciętnie 3,38 osoby, w jednej izbie przeciętnie 0,93 osoby. Na jedno mieszkanie przypadało 75,4 m² powierzchni użytkowej, na jedną osobę przypadało przeciętnie 22,26 m² powierzchni użytkowej.

W roku 2003 oddano do użytku ogółem 2 mieszkania, które łącznie posiadały 13 izb i łączną powierzchnię użytkową 274 m².

7.3 Dostępność infrastruktury technicznej w gospodarstwach domowych

Na sposób wykonywania codziennych czynności, a co za tym idzie jakość życia mieszkańców, wpływa dostępność do sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Na terenie gminy Trawniki wszystkie miejscowości mają podobną dostępność do sieci infrastruktury technicznej. Gospodarstwa domowe mają dostęp do wody z wodociągów wiejskich we wszystkich sołectwach gminy, teren gminy został objęty powszechną telefonizacją. Gospodarkę ściekową tworzy sieć kanalizacyjna o długości 0,6 km z oczyszczalnią ścieków o wydajności 400 m³/dobę. Gospodarstwa muszą korzystać z indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków. Wyposażenie gospodarstw w infrastrukturę techniczną obrazuje poniższa tabela:

Tabela 8. Dostępność infrastruktury technicznej w gospodarstwach domowych.

Lp.	Obręb	stan ludności	ilość gosp. domowych	Ilość przyłączy		
				wodociąg	gaz	telefon
1	Biskupice	931	340	269	-	188
2	Dorohucza	774	253	219	-	159
3	Ewopole	124	50	44	-	30
4	Bonów	275	92	81	-	61
5	Kolonia Trawniki	757	251	188	-	154
6	Oleśniki	1207	426	342	-	279
7	Pełczyn	553	182	114	-	105
8	Siostrzytów	927	289	213	-	151
9	Struża	281	92	70	-	54
10	Struża Kolonia	738	235	197	-	152
11	Trawniki	2870	984	590	-	925
	RAZEM	9437	3194	2327		2258

Źródło: Na podstawie danych Urzędu Gminy.

8. INFRASTRUKTURA

8.1 Infrastruktura społeczna

Przedszkola znajdują się w Trawnikach i Biskupicach. Łącznie może do nich uczęszczać 155 dzieci. Oba przedszkola mieszczą się w budynkach szkół podstawowych.

W gminie Trawniki funkcjonuje 5 sześcioklasowych szkół podstawowych. Szkoły zlokalizowane są w miejscowościach: Biskupice, Dorohucza, Oleśniki, Siostrzytów oraz Trawniki. Łącznie w roku 2003 uczęszczało do nich 715 uczniów.

Jedynie w gminie Gimnazjum znajduje się w Trawnikach z oddziałem w Biskupicach. W roku 2003 do gimnazjów uczęszczało 399 uczniów.

We wszystkich placówkach oświatowych uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć edukacyjnych i rekreacyjnych.

Na terenie gminy działają również Liceum Ogólnokształcące oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Trawnikach.

Gminny Ośrodek Kultury w Trawnikach prowadzi działalność organizując stałe formy zajęć w kołach zainteresowań i zespołach (m.in. Koło Teatralne). W ramach Ośrodka Kultury działa Gminna Biblioteka Publiczna.

Na terenie gminy działają ośrodki zdrowia: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Trawnikach oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Biskupicach. Ponadto na terenie gminy działają trzy apteki.

8.2 Infrastruktura techniczna

Wodociągi

Teren gminy Trawniki jest zwodociągowany. Na terenie gminy działają dwie stacje wodociągowe wraz z ujęciami w miejscowościach:

- Trawniki
- Struża Kolonia

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 109,4 km przy 2508 przyłączach do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania obsługującej 85,9% ludności co stanowi 8105 osób korzystających z wodociągu. Roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych wyniosło 155,5 dam³ co daje średnio dobowe zużycie wody 52 litry na mieszkańca przy normatywnym wskaźniku 150 l/osobę.

Tabela 10. Przyłącza wodociągowe w poszczególnych miejscowościach.

Lp.	Sołectwo	Ilość przyłączy wodociągowych
1	Biskupice	269
2	Dorohuczka	219
3	Ewopole	44
4	Bonów	81
5	Kolonia Trawniki	188
6	Oleśniki	342
7	Pełczyn	114
8	Siostrzytów	213
9	Struża	70
10	Struża Kolonia	197
11	Trawniki	590
	RAZEM	2327

Ludność zamieszkująca w zabudowie rozproszonej korzysta z indywidualnych ujęć wód podziemnych - studni kopanych.

Kanalizacja

W gminie Trawniki funkcjonuje system odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych posiadający 0,6 km czynnej sieci kanalizacyjnej, obsługujący 550 osób z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni typu Bioblok o wydajności 400m³ na dobę.

Gospodarstwa i obiekty usługowe korzystają z indywidualnych systemów kanalizacyjnych - najczęściej są to zbiorniki bezodpływowe, rzadziej przydomowe indywidualne oczyszczalnie ścieków. Zewidencjonowano 220 sztuk indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków typu BIOPAN. Istnieje potrzeba kompleksowego uregulowania gospodarki ściekowej na terenie gminy.

Zaopatrzenie w ciepło

W gminie Trawniki obiekty usługowe i mieszkalne zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych systemów grzewczych, opartych przeważnie na paliwie stałym (węgiel, drewno).

Zaopatrzenie w gaz

Obecnie na terenie gminy nie ma rozdzielczej sieci gazowej średnioprężnej. Przesyłowa sieć gazowa wysokiego ciśnienia na terenie gminy Trawniki projektowana jest na długość 2,6 km.

Gospodarka odpadami stałymi:

Odpady komunalne składowane są na gminnym wysypisku śmieci w Dorohuczycy o powierzchni 4740 m² i pojemności 21 300m³. Ilość wywożonych odpadów rocznie wynosi ok. 1150m³. Eksploatacja wysypiska prowadzona jest metodą kompostową. Szacunkowy okres jego eksploatacji przewiduje się na około 2-3 lata.

W pobliżu znajduje się składowisko odpadów przemysłowych z odlewni „Ursus” o powierzchni 44.900m² i jest ono wykorzystane w 90%.

W ramach zainicjowanej przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie akcji usuwania odpadów niebezpiecznych na terenie województwa lubelskiego, wiosną 2000 r. zlikwidowano mogilnik w Biskupicach, a teren po nim został zrekultywowany.

Elektroenergetyka

Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną jest Główny Punkt Zasilania (GPZ)-110kV/15kV Biskupice zlokalizowany w Kolonii Struża, poprzez napowietrzną sieć średniego i niskiego napięcia.

Podstawą zaopatrzenia wsi w energię elektryczną jest napowietrzny system sieci średniego napięcia 15 kV.

Zasilanie zabudowy mieszkaniowej usługowej oraz gospodarstw rolnych na terenach wiejskich odbywa się ze słupowych stacji transformatorowych 15/04 kV z zastosowaniem również stacji wewnętrznych dla użytkowników o większym zapotrzebowaniu mocy elektrycznej.

Telekomunikacja

Gmina została objęta powszechną telefonizacją. Obecnie na terenie gminy jest 2258 abonentów. Cały obszar gminy znajduje się również w zasięgu operatorów telefonii komórkowej.

8.3 Komunikacja

Kolej

Przez teren gminy przebiega jedenastokilometrowy odcinek linii kolejowej nr 7 o znaczeniu państwowym Lublin - Chełm. Jest ona wskazana do modernizacji w celu poprawy standardu

obsługi. Znaczenie linii kolejowej dla gospodarki gminy w ostatnich latach znacznie zmalało. Niewykorzystywane obiekty kolejowe niszczeją.

Drogi

Głównym elementem sieci drogowej jest droga krajowa Nr 12 relacji Kurów -Lublin - Piaski - Dorohusk - granica państwa, będąca jednocześnie drogą międzynarodową E-373, która spina sieć dróg niższej rangi na obszarze gminy. Droga krajowa obecnie posiada parametry techniczno - funkcjonalne odpowiadające klasie GP. Istotnymi ciągami komunikacyjnymi są drogi wojewódzkie:

- nr 829 relacji Łucka - Łęczna - Biskupice o parametrach technicznych właściwych dla klasy G (główna)
- nr 838 relacji Głębokie - Dorohuczka - Trawniki - Fajstławice o parametrach technicznych właściwych dla klasy Z (zbiorcza).

Zakłada się, że znaczenie tych ciągów drogowych będzie systematycznie wzrastać wraz z aktywizacją gospodarczą regionu.

Sieć dróg powiatowych stanowią:

- a) droga Nr 1812 L relacji Trawniki - Ewopole
- b) droga Nr 1813 L relacji Oleśniki - Wólka Kańska
- c) droga Nr 2026 L relacji Łysołaje - Pełczyn
- d) droga Nr 2028 L relacji Ostrówek - Białka - Dorohuczka
- e) droga Nr 2118 L relacji Biskupice - Fajstławice
- f) droga Nr 2119 L relacji Biskupice - Trawniki
- g) droga Nr 2120 L relacji Pełczyn - Trawniki - Kol. Dobryniów
- h) droga Nr 2121 L relacji Fajstławice - Oleśniki.

Obsługa komunikacyjna terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej jest realizowana poprzez gęstą sieć dróg gminnych. Na dzień dzisiejszy sieć dróg gminnych jest wystarczająca do zapewnienia prawidłowej obsługi *zainwestowanych* obszarów. Konieczna jest jednak poprawa jakości nawierzchni dróg, w tym ich utwardzenie. Zadaniem tych dróg jest również zabezpieczenie dobrego połączenia komunikacyjnego z gminami Piaski, Milejów i Rejowiec.

Dojazdy do pól zapewniają drogi rolnicze - nieutwardzone, których sieć jest wystarczająco rozbudowana.

Stan sieci dróg na terenie gminy Trawniki obrazuje poniższa tabela:

Tabela 11. Podział dróg na obszarze gminy Trawniki

Lp.	Rodzaj drogi ,klasa techniczna	Ogółem [km]	Utwardzonych lub ulepszonych [km]
1.	Krajowe	9,7	9,7
2.	Wojewódzkie	12	12
3.	Powiatowe	33	28
4.	Gminne	58	28

ROZDZIAŁ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1.1 Główne kierunki działania

Strategicznym celem Strategii Rozwoju Gminy Trawniki na lata 2000-2008 określono:

"Wielokierunkowy rozwój gospodarczo-społeczny wykorzystujący w pełni potencjał gminy w celu zrównoważenia bytu wszystkich jego mieszkańców"

możliwy po realizacji następujących celów operacyjnych z zakresu:

1. Infrastruktury technicznej poprzez:

- a) modernizację i budowę dróg i ulic
- b) dobre połączenia drogowe i komunikacyjne
- c) zwodociągowanie terenów zainwestowanych
- d) zgazyfikowanie terenów zainwestowanych
- e) pełne skanalizowanie wraz z oczyszczaniem ścieków komunalno-przemysłowych
- f) zorganizowanie systemu gospodarki odpadami

2. Przedsiębiorczości poprzez:

- a) ograniczenie migracji młodych ludzi
- b) odnowę (reaktywowanie) spółdzielczości
- c) wypromowanie gminy
- d) zagospodarowanie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych
- e) tworzenie gospodarstw agroturystycznych

3. Infrastruktury społecznej poprzez:

- a) lepsze wyposażenie szkół i przygotowanie młodzieży stosownie do zapotrzebowania społecznego
- b) tworzenie bazy i oferty kulturalnej
- c) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności

Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Trawniki, będąca głównym celem funkcjonowania społeczności, jest uwarunkowana realizacją wielu zadań i przedsięwzięć, należących do właściwości samorządu gminy, w większości wiążących się z nakładami finansowymi i organizacyjnymi. Osiągnięcie pożądanego rozwoju uzależnione jest zatem od kondycji ekonomicznej gminy oraz jej mieszkańców, a także działających na terenie gminy podmiotów.

W rozwoju gminy zasadnicze znaczenie będzie mieć aktywność samorządu gminy, a także koordynacja podejmowanych przez niego działań z bieżącymi potrzebami i możliwościami lokalnej społeczności gminy. Z kolei skuteczność tych działań uwarunkowana jest ich kompleksowością - działania wybiórcze wywierają tylko niewielki wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców.

Zatem wiodącym celem rozwoju i zagospodarowania przestrzennego jest zwiększenie potencjału społeczno-ekonomicznego gminy.

Generalnie gmina powinna poprawić swoją pozycję w regionie pod względem gospodarczym, kulturalnym, społeczno-administracyjnym i rekreacyjnym. Ważną podstawą ugruntowania pozycji jest ukierunkowanie rozwoju ośrodka gminnego, a także generalnie urozmaiconej bazy ekonomicznej gminy, wzbogacenie ośrodków wiejskich o obiekty podnoszące ich rangę w systemie osadniczym gminy i jej otoczenia.

Zadaniem władz samorządowych jest zrozumienie zasad funkcjonowania lokalnej społeczności oraz wpływu na efektywność działań podejmowanych przez lokalne podmioty sektora publicznego oraz prywatnego. Kompleksowe podejście władz do podnoszenia aktywności gospodarczej wyraża się w równocześnie prowadzonych działaniach polegających na:

- umacnianiu istniejących podmiotów gospodarczych,
- edukacji, mającej na celu powstawanie nowych podmiotów i podejmowanie nowych przedsięwzięć,
- aktywnej promocji gminy i koordynacji działań promocyjnych sektora publicznego i prywatnego,
- kontrolowanie i reagowanie na konkretne problemy w sferach gospodarczej, społecznej i ekologicznej,
- ukierunkowaniu na realizacji celów polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania przestrzeni gminy,
- wzbogacenie rozwoju i zagospodarowania gminy o funkcje turystyczną i rekreacyjną,
- intensyfikację rozwoju rolnictwa.

Realizacja tych działań może przynosić efekty wyłącznie pod warunkiem, że możliwy będzie w nich udział wszystkich zainteresowanych jednostek organizacyjnych, a działania na bieżąco będą koordynowane przez władze samorządowe.

Należy przy tym brać pod uwagę fakt, że podstawową funkcją gospodarczą gminy jest i pozostanie rolnictwo, uzupełnione różnorodną działalnością gospodarczą. Tworzenie funkcji usługowych o znaczeniu lokalnym, jak również funkcji usługowych o znaczeniu ponadlokalnym - stanowiących o sytuacji ekonomicznej gminy - jest uzależnione od:

- 1) wyznaczenia terenów z przeznaczeniem pod różnorodne rodzaje działalności gospodarczej, w sposób jak najmniej kolizyjny z przestrzenią przyrodniczą gminy,
- 2) zagwarantowania odpowiedniej dostępności komunikacyjnej tych terenów w powiązaniu z odpowiednim standardem wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- 3) prowadzenia przez władze samorządowe właściwej polityki promocyjnej o zasięgu ponadlokalnym,
- 4) uregulowania stanu prawnego i własnościowego terenów ofertowych.

O kondycji finansowej mieszkańców gminy będzie decydował poziom dochodów uzyskiwanych z indywidualnych gospodarstw rolnych, uzależniony od sposobu wykorzystania i zagospodarowania terenów będących obecnie i w przyszłości użytkowanych jako rolnicza lub leśna przestrzeń produkcyjna. Korzystny wpływ na dochody uzyskiwane z produkcji rolnej będą miały:

- 1) oszczędne i zgodne z naturalnymi predyspozycjami wykorzystywanie terenów stanowiących rolniczą przestrzeń produkcyjną,
- 2) podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w rolnictwie,
- 3) poprawa stanu i jakości urządzeń oraz obiektów służących produkcji rolnej.

Rozwój gospodarczy prawie zawsze powoduje konflikty przestrzenne z elementami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi obszaru. Z tego względu ważne jest ukierunkowanie na rozwój zrównoważony obszaru. Przestrzeń gminy powinna ewoluować, ponieważ gwałtowne

zmiany w poszczególnych obszarach mogą prowadzić do zachwiania równowagi w przyrodzie lub krajobrazie, bądź prowadzić do obniżenia walorów kulturowych obszaru gminy.

Obszary znajdujące się na terenie gminy, a wymagające rekultywacji powinny objąć rozproszone drzewostany, ekosystemy zdegradowane i zdewastowane, wymagające przywrócenia im wartości użytkowej, a także tereny wymagające zagospodarowania w sposób chroniący przyległe tereny przed uciążliwością obiektu, będącego ogniskiem zanieczyszczeń oraz zagospodarowania osłabiającego dysharmonię krajobrazu.

Należy tu wymienić :

- 1) tereny wylesione (zdegradowane)
- 2) tereny poeksploatacyjne
- 3) rejony dzikich wysypisk
- 4) tereny wokół obiektów dysharmonizujących krajobraz

Powinien tu obowiązywać wymóg czynnej ochrony środowiska.

Ochrona przeciwpowodziowa w gminie Trawniki powinna się skoncentrować na notowanych okresowo podtopieniach sezonowych w częściach dolinnych i przydolinnych, gdyż bezpośrednie zagrożenia powodziowe na obszarze gminy nie występują. Przeciwdziałanie powinno polegać głównie na wprowadzeniu zabiegów melioracyjnych i budowie zbiorników "małej retencji", głównie w wyznaczonych obszarach o najkorzystniejszych warunkach lokalizacyjnych.

Wszelkie inwestycje związane z budową urządzeń wodnych i melioracyjnych muszą być realizowane zgodnie z zapisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Dopuszcza się prowadzenie robót inwestycyjnych na urządzeniach melioracyjnych podstawowych będących własnością Skarbu Państwa pozostających we władaniu Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie. Realizacja wszelkich inwestycji w sąsiedztwie urządzeń wodnych i melioracyjnych bądź kolidujących z urządzeniami wodnymi i melioracyjnymi winna być uzgodniona z w/w Zarządcą.

1.2 Obszary polityki przestrzennej

Wyznaczając obszary polityki przestrzennej w obrębie terenu gminy Trawniki uwzględniono:

- stan zagospodarowania oraz wartości użytkowe tego zagospodarowania na obszarze gminy,
- uwarunkowania rozwoju ekonomicznego i społecznego,
- potrzeby w zakresie wprowadzenia nowych funkcji bądź zmiany zakresu istniejących zwłaszcza związanych z wytwórczą i usługową działalnością gospodarczą,
- wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- stan wyposażenia obszaru w systemy infrastruktury technicznej i dostępność komunikacyjną,
- ekologiczne uwarunkowania rozwoju i przyrodnicze predyspozycje obszarów do pełnienia poszczególnych funkcji.

Mając to na uwadze wyodrębniono **trzy rodzaje obszarów polityki przestrzennej** o wiodących cechach:

- **strefa ekologiczna** - obejmująca obszar Przyrodniczego Systemu Gminy oraz tereny proponowane do objęcia ochroną prawną jako obszary chronionego krajobrazu i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz tereny lasów;
- **strefa gospodarcza** - obejmująca tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny usług publicznych, komercyjnych i rzemiosła oraz tereny składów i wytwórczości,
- **strefa rolnicza** - obejmująca pozostałe obszary gminy użytkowane jako grunty orne oraz użytki zielone,

W studium wskazuje się tereny możliwe do wykorzystania na lokalizację farmy wiatrowej i elektrowni fotowoltaicznych. Ze względu na ochronę walorów przyrodniczo - krajobrazowych - w szczególności ochronę obszarów położonych w obrębie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego oraz pozostałych form przyrodniczych wskazanych do ochrony, a także ze względu na uwarunkowania urbanistyczne, gospodarcze, społeczne i turystyczne wynikające z wiodącej funkcji gminy - ogranicza się możliwość lokalizacji farm wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych wyłącznie do obszarów wyznaczonych na rysunku studium.

Farma wiatrowa

Obszar, na którym mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z energii wiatru obejmuje zasięgiem sołectwo Biskupice. Na rysunku studium określono strefę ochronną, która obowiązuje do zachowania minimalnej odległości budowli siłowni wiatrowych od budynków mieszkalnych przyjmując odległość min. 700m, do czasu weryfikacji proponowanej strefy po wykonaniu opracowania raportu wpływu hałasu projektowanych zespołów siłowni wiatrowych na środowisko, uwzględniając typ, jakość siłowni oraz specyfikację terenu. Przy lokalizacji urządzeń wytwarzania energii z wiatru należy zachować odległość min. 200 m od enklawy leśnej.

Zasięg strefy ochronnej nie może przekroczyć granicy administracyjnej gminy.

W granicach zasięgu strefy ochronnej z ograniczeniami w zagospodarowaniu dopuszcza się gospodarkę rolną, budowę dróg publicznych, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej a także lokalizację urządzeń towarzyszących elektrowni wiatrowej m.in.: dróg dojazdowych, placów montażowo - manewrowych, stacji i sieci elektroenergetycznych oraz instalacji sterowania.

Dokładną lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących elektrowniom należy określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem niniejszych ustaleń:

Budowa farm wiatrowych na wyznaczonym obszarze powinna spełniać następujące parametry:

- zastosowanie takiej technologii elektrowni wiatrowej aby nie spowodować uciążliwości w zakresie hałasu, promieniowania niejonizującego, emisji zanieczyszczeń oraz wibracji dla terenów przeznaczonych w studium pod zabudowę przeznaczoną na stały pobyt ludzi,

-zachowanie:

- maksymalnej wysokości wieży- do 150 m nad poziom terenu,
- maksymalnej mocy nominalnej turbiny- do 3MW.

W związku z położeniem planowanej farmy w odległości około 20 km od lotniska w Świdniku, odnośnie turbin wiatrowych należy stosować przepisy szczególne dotyczące oznakowania przeszkód lotniczych.

Planowane obiekty o wysokości równej i wyższej niż 50m nad poziomem terenu podlegają zgłoszeniu do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP

Elektrownie fotowoltaiczne

Zgodnie z Wojewódzkim Programem Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego gmina Trawniki znajduje się w rejonie R II - rejon wschodni o najwyższych sumach rocznego promieniowania słonecznego, o rocznych zasobach przekraczających 950 kWh/m². Obszar ten oprócz pasa nadmorskiego jest uznawany za uprzywilejowany (o najlepszych warunkach do wykorzystania energii słonecznej w Polsce).

Na rysunku studium wyznaczono obszary, na których dopuszczalne jest lokalizowanie elektrowni fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą przyłączeniową. Z uwagi na brak podstaw do

określenia parametrów technicznych elektrowni - powinny być one sprecyzowane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku elektrowni fotowoltaicznych należy:

- pomiędzy sektorami paneli słonecznych sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego (tu i tak małego),
- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego,
- wykluczyć nawożenie herbicydami i pestycydami fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami.

Dopuszcza się realizację mikroelektrowni fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych służących pozyskaniu energii dla celów indywidualnych oraz mikroelektrowni fotowoltaicznej zlokalizowanej na obiektach oczyszczalni dla jej potrzeb z wykluczeniem lokalizacji na terenach zalewowych.

1.3 Zasady polityki przestrzennej w strefie ekologicznej.

Strefa ekologiczna obejmuje najcenniejsze przyrodniczo obszary gminy.

Głównym celem polityki przestrzennej w tych obszarach jest ochrona cennych zasobów krajobrazowych i przyrodniczych oraz stworzenie optymalnych warunków do powstrzymania lub minimalizowania skutków procesów powodujących degradację środowiska.

Polityka przestrzenna gminy opiera się w związku z powyższym na przyjęciu naczelnego kryterium, jakim jest kształtowanie rozwoju zrównoważonego ekologicznie. Oznacza on zgodność zagospodarowania gminy z naturalnymi warunkami przyrodniczymi. Konsekwentna realizacja tej zasady umożliwi optymalne korzystanie z zasobów naturalnych zgodnie z możliwościami odnawialności niektórych z nich. Podstawowym założeniem jest zabezpieczenie stabilności struktury ekologicznej obszaru przez zachowanie terenów czynnych biologicznie jako obszarów zasilania ekologicznego i jako ruszt strukturalny gminy.

W strefie ekologicznej określa się następujące kierunki zagospodarowania:

- w stosunku do obszarów proponowanych do objęcia szczególnymi formami ochrony prawnej takich jak obszary chronionego krajobrazu oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe należy przestrzegać zasad wynikających z obowiązujących w tym zakresie przepisów z zakresu ochrony przyrody;
- tereny winny pozostawać w dotychczasowym stanie użytkowania - w szczególności dotyczy to terenów leśnych oraz użytków zielonych;
- ochrona wód powierzchniowych poprzez tworzenie w dolinach rzecznych osłon przyrodniczych (pasów zieleni);
- preferowanie rolnictwa ekologicznego w strefie oraz w bliskim jej otoczeniu - konieczne jest zachowaniem prawidłowych zasad chemizacji i nawożenia;
- całkowity zakaz wprowadzania nowej zabudowy poza terenami przewidzianymi na ten cel w studium;
- adaptacja istniejącej zabudowy siedliskowej z możliwością modernizacji, remontów lub wymiany obiektów w granicach działki z realizacją niezbędnej infrastruktury technicznej ze wskazaniem na jej przeniesienie w strefę terenów budowlanych oznaczonych w studium,
- przy realizacji zadań melioracyjnych uwzględnienie rozwiązań technicznych preferujących zachowanie wysokich wartości przyrodniczych terenu;
- likwidacja "dzikich" wysypisk odpadów, poprzez prowadzenie zorganizowanej gospodarki odpadami na terenie całej gminy z wywozem odpadów na wysypisko w Dorohuczycy.

- w odniesieniu do terenów leśnych obowiązuje utrzymanie istniejących lasów i ich zagospodarowanie według planów urządzania lasów, zgodnie z wymaganiami gospodarki ochronnej,
- *dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych na zasadach określonych w ust. 1.2*

Z uwagi na to iż w strefie ekologicznej znajdują się obszary wskazane w studium jako *obszary szczególnego zagrożenia powodzią* ustala się dla tych terenów zakaz wykonywania robót lub czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a w szczególności:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych,
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk,
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót; z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem brzegu wodnego.

1.4 Zasady polityki przestrzennej w strefie gospodarczej.

Strefa obejmuje tereny przeznaczone pod wszystkie rodzaje zabudowy mieszkaniowej, usługowej, rzemiosła oraz przeznaczone pod lokalizację składów oraz wytwórczości, na rysunku studium oznaczone symbolami RM, RM/RL RM/MN, U, US, RU, P oraz oznaczeniami wprowadzonymi zmianą studium oznaczonymi w legendzie jako : *zabudowa mieszkaniowa, zabudowa mieszkaniowa z usługami, zabudowa mieszkaniowa i letniskowo - rekreacyjna, zabudowa związana z obsługą rolnictwa, zabudowa usługowa, tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów, tereny powierzchniowej eksploatacji surowców, rezerwa terenowa pod projektowany przebieg drogi S12.*

Celem polityki przestrzennej w tej strefie jest kształtowanie struktury przestrzennej gminy, z zachowaniem i wzbogacaniem walorów użytkowych istniejącego zagospodarowania oraz stworzeniem warunków dla rozwoju gospodarczego gminy przy jednoczesnym podnoszeniu warunków pracy i wypoczynku mieszkańców.

W strefie gospodarczej ustala się następujące kierunki zagospodarowania:

- *-adaptacja istniejących zespołów zabudowy mieszkaniowej i uzupełnienie ich nową zabudową,*
- *adaptacja zabudowy rozproszonej i kolonijnej, z możliwością uzupełniania obiektów na działkach zabudowanych lub leżących w ich sąsiedztwie,*
- *w terenach oznaczonych jako RM dopuszcza się uzupełnienia zabudową mieszkaniową jednorodziną na warunkach określonych w planach miejscowych,*
- *w terenach zabudowy zagrodowej dopuszcza się lokalizowanie obiektów usług agroturystycznych oraz terenów o funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej,*
- *w działkach zabudowanych budynkami mieszkalnymi dopuszcza się możliwość lokalizowania obiektów usługowych bądź prowadzenie usług w obiektach mieszkalnych, pod warunkiem, że będą to usługi nieuciążliwe,*
- *w terenie projektowanej zabudowy mieszkaniowej w Siostrzytowie wprowadza się potrzebę wyłączenia z zabudowy terenu o szerokości ok. 50m celem zachowania powiązań między ekosystemami. Przerwy te mogą ulec przesunięciu w obrębie terenów budowlanych, a ich dokładna lokalizacja zostanie określona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.*
- *w terenach wprowadzonych zmianą studium jako tereny mieszkaniowe z usługami wyklucza się obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², inwestycje powodujące zagrożenie*

dla jakości środowiska i warunków życia, a także sprzeczne z charakterem lokalnym istniejącej zabudowy pod względem formy i skali.

- zabudowa związana z rzemiosłem, produkcją, *obsługą rolnictwa*, przetwórstwem i składami nie może wykraczać uciążliwością poza granice władania terenem przez dysponenta tej zabudowy,
- na terenach przeznaczonych pod zabudowę związaną z *usługami*, rzemiosłem, produkcją, przetwórstwem i składami możliwa jest realizacja budownictwa mieszkaniowego, pod warunkiem zapewnienia odpowiednich standardów zamieszkiwania,
- adaptuje się wszystkie tereny przeznaczone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod usługi oraz rzemiosło - na terenach nie wykorzystywanych pod usługi publiczne dopuszcza się wymiennosc funkcji usługowych oraz mieszkaniowych w zależności od lokalnych potrzeb;
- obiekty usługowe służące obsłudze mieszkańców gminy znajdują się przede wszystkim w ośrodku gminnym Trawniki, który w stopniu podstawowym zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy i pozostanie najważniejszym lokalnym ośrodkiem obsługi mieszkańców gminy w zakresie administracji, szkolnictwa, kultury, obsługi rolnictwa;
- obiekty usługowe o charakterze usług publicznych należy lokalizować w centrum miejscowości a projektowane usługi o innym charakterze dopuszcza się w strefie zainwestowanej nie określone rysunkiem studium na zasadzie wymiennosci funkcji.
- dla nowych projektowanych terenów, przeznaczanych w studium pod zabudowę w sąsiedztwie drogi krajowej, w planach miejscowych należy przewidzieć obsługę komunikacyjną z zachowaniem minimalnych odległości pomiędzy zjazdami i skrzyżowaniami zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie;
- *wyznaczenie linii zabudowy wzdłuż drogi nr 12 oraz zabezpieczenia przed hałasem budynków mieszkalnych wskazano do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.*
- dla terenów projektowanych pod zabudowę obowiązuje wykonanie przed wprowadzeniem zabudowy niezbędnej infrastruktury technicznej oraz zarezerwowanie terenów pod układ komunikacyjny dróg dojazdowych;
- w planach miejscowych należy ustalać warunki kształtowania zabudowy oraz komponowania zieleni;
- w wyznaczonych terenach zabudowy obowiązuje zapewnienie gospodarki ściekowej zgodnie z zasadami rozwoju infrastruktury.
- adaptuje się istniejące czynne cmentarze z możliwością ich powiększenia;
- tereny usług publicznych mogą być w planach miejscowych traktowane jako obszary przestrzeni publicznej;
- dopuszcza się poszerzenie w miejscowych planach obszarów zainwestowania określonych w studium o 50 do 100 metrów w wypadkach uzasadnionych potrzebami społecznymi i gospodarczymi, ale tylko w granicach strefy rolnej, z zachowaniem zasady uwzględnienia nie więcej niż dwóch rzędów zabudowy - nie dotyczy budynków gospodarczo-składowych i inwentarskich oraz urządzeń technicznych obsługi rolnictwa jak silosy, płyty obornikowe;
- w miejscowych planach wskazane jest zwiększenie obiektów turystycznych, głównie w oparciu o kwatery prywatne - agroturystyczne i pensjonaty, campingi, pola namiotowe i biwakowe, a także zabudowę letniskowa w obrębie istniejącej zabudowy;
- przewiduje się rozwój zaplecza obsługującego turystykę i związanej z nim infrastruktury technicznej, poprzez realizację zbiornika Oleśniki na rzece Wieprz, wzbogacenie obszarów w

urządzenia turystyczne - trasy spacerowe, trasy konne, punkty widokowe, parki, zielenie, urządzenia sportowe, wodną trasę turystyczną;

- wskazane jest podniesienie wizerunku turystycznego obszarów poprzez rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych, estetyzację zabudowy i wzbogacenie przyrodnicze terenów wiejskich;

Na obszarach objętych eksploatacją surowców mineralnych ustala się:

- 1) dopuszcza się powierzchniową eksploatację surowców mineralnych, pod warunkiem, że wykorzystanie miejscowych zasobów surowców nie spowoduje degradacji środowiska przyrodniczego mimo zastosowania właściwej dla danego terenu rekultywacji,
- 2) z eksploatacji wyłącza się tereny mogące spowodować naruszenie równowagi stosunków wodnych oraz koryta rzek i strefy zboczowe dolin rzecznych, tereny leśne i w strefie ochrony siedliskowej lasu,
- 3) rekultywację wyrobisk *w oparciu o projekt rekultywacji z preferowanym leśnym kierunkiem rekultywacji, z utworzeniem zbiorników lub oczek wodnych, z użyciem odpadów nieskażonych toksycznie,*
- 4) *w Ewopolu dopuszcza się kierunek rekultywacji wyrobiska uwzględniający zagospodarowanie rekreacyjno – wypoczynkowe, w skład którego będą wchodziły obszary leśne oraz zbiorniki wodne o charakterze rekreacyjnym. Ustala się obsługę komunikacyjną z wykorzystaniem istniejących dróg lokalnych oraz dojazdów istniejących stanowiących własność inwestora (w sąsiedniej gminie),*
- 5) *zasięg eksploatacji nie może ograniczać sposobu zagospodarowania działek sąsiednich, w szczególności wpływać negatywnie na stabilność gruntów sąsiednich w tym dróg wewnętrznych,*
- 6) *na terenach górniczych nie objętych eksploatacją dopuszcza się zachowanie dotychczasowego zagospodarowania o ile nie koliduje to z warunkami eksploatacji zasobów,*
- 7) *zachowanie bezpieczeństwa powszechnego zgodnie z warunkami określonymi w koncesji,*
- 8) *wymagane zachowanie filara ochronnego zgodnie z przepisami szczególnymi,*
- 9) *w miejscowości Kolonia Trawniki wyznaczono obszar powierzchniowej eksploatacji surowców dopuszczalny w zakresie niekolizyjności z uwarunkowaniami przyrodniczymi (korytarz ekologiczny doliny Wieprza),*
- 10) *zakaz nadmiernej eksploatacji torfu z pokładów położonych w rejonie Dorohucz,*
- 11) *wydobycie piasku w okolicach Ewopola należy zakończyć na poziomie łąki i pozostawić uporządkowany teren do naturalnej sukcesji lub dokonać zalesień wyłącznie gatunkami rodzimymi, zgodnie z typem siedliskowym,*
- 12) *na obszarach perspektywicznego występowania surowców mineralnych należy opracować dokumentację geologiczną w granicach prawa władania terenem, na terenach udokumentowanych ze środków Skarbu Państwa należy nabyć prawo do dysponowania informacją zawartą w dokumentacji geologicznej; dokumentacje stanowią podstawę do wystąpienia o koncesję na eksploatację do Starosty lub Wojewody;*
- 13) *Sposób wypełniania wyrobisk poeksploatacyjnych i rodzaj materiału użyty do tego celu, powinny być zgodne z przepisami szczególnymi.*
- 14) *Rekultywacja wyrobisk z wykorzystaniem odpadów neutralnych dla środowiska bądź odpadów górniczych spełniających kryteria określone w przepisach szczególnych powinna mieć na celu odtworzenie morfologii terenu w nawiązaniu do rzednych terenu nieprzekształconych w wyniku działalności górniczej.*
- 15) *Makroniwelację wyrobisk z wykorzystaniem odpadów górniczych należy prowadzić w warunkach „suchych” tj. takich w których poziom wodonośny występuje na głębokości poniżej minimum 0,5 m od dna wyrobisk poeksploatacyjnych.*

16) Nie należy wykonywać niwelacji i rekultywacji terenów podmokłych, z wykorzystaniem odpadu górniczego, związanych z występowaniem gruntów organicznych, gdzie w sposób naturalny poziom wód gruntowych (podziemnych) występuje płytko pod powierzchnią terenu.

17) Zadrzewienie zrekultywowanego terenu poeksploatacyjnego należy przeprowadzić z zastosowaniem gatunków drzew adekwatnych do wytworzonego siedliska.

1.5 Zasady polityki przestrzennej w strefie rolniczej

Strefa rolnicza obejmuje tereny, użytkowane obecnie jako grunty orne oraz użytki zielone, które nie wchodzą w skład obszarów strefy ekologicznej. Celem polityki przestrzennej w strefie rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest maksymalne wykorzystanie potencjału terenów rolnych przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiska przyrodniczego.

Zmiany społeczno-gospodarcze w kraju i konieczność dostosowania do norm europejskich spowodują, że część gospodarstw ulegnie likwidacji, prowadząc do wzrostu towarowości. Pomimo niekorzystnych tendencji w strukturze agrarnej należy oczekiwać pozytywnych efektów restrukturyzacyjnych. Ich podstawową bazą mogą być: wyposażenie w budynki gospodarcze, sprzęt i maszyny. Przemiany w strukturze agrarnej i przemiany technologiczne uzależnione będą od możliwości zatrudnienia poza rolnictwem. Działania prowadzące do poprawienia warunków produkcji rolniczej muszą być prowadzone nie tylko w sferze gospodarki żywnościowej, ale również dziedzinach bezpośrednio związanych z obsługą produkcji rolnej, przetwórstwem płodów rolnych, zaopatrzeniu w środki do produkcji.

Zapowiadane przemiany w rolnictwie, wynikające m.in. z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, sprzyjać będą poprawie struktury agrarnej i koncentracji ziemi, co w rezultacie doprowadzi do wzrostu towarowości gospodarstw. Niejednokrotnie procesy te będą prowadziły do konieczności scalania gruntów.

Powyższy proces powinien być przeprowadzony przede wszystkim na obszarach charakteryzujących się znacznym rozdrobnieniem gruntów. takie działania mają na celu głównie:

- 1) poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- 2) zmniejszenie ilości działek w poszczególnych gospodarstwach rolnych,
- 3) zmniejszenie ilości działek o kształtach niedogodnych do uprawy mechanicznej,
- 4) wydzielenie gruntów ekwiwalentnych dla rolników w niewielkiej odległości od siedziby gospodarstwa rolnego.

Przy powyższym działaniu należy uwzględnić następujące zasady:

- 1) wytyczanie i urządzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, dostosowanych do współcześnie stosowanych maszyn rolniczych,
- 2) zapewnienie każdej poscaleniowej działce dostępu do drogi o charakterze drogi publicznej,
- 3) dostosowanie granic działek do systemu urządzeń melioracji wodnych oraz rzeźby terenu, co ogranicza proces erozji gleb,
- 4) wydzielenie niezbędnych gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scaleniowego - bez procedur wywłaszczania,
- 5) tworzenie warunków przestrzennych dla procesu zwiększania lesistości kraju,
- 6) likwidacja zaniedbanych wspólnot gruntowych.

Jednocześnie technologie stosowane w rolnictwie nie powinny pogarszać warunków życia w otoczeniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

W strefie rolniczej określa się następujące kierunki zagospodarowania:

- ochrona zwartych kompleksów gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych;

- przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze o najniższej przydatności do produkcji rolnej z przeznaczeniem tych terenów do zalesienia w oparciu o projekt granicy rolno-leśnej oraz nie wyznaczonych rysunkiem studium dla V i VI klasy bonitacyjnej gruntów, gruntów rolnych narażonych na erozję wodną i trudnych do uprawy o średnim nachyleniu stoku powyżej 15 %; z terenów zalesień należy wyłączyć tereny dolin rzecznych i potencjalnych muraw kserotermicznych; do nasadzeń należy używać sadzonek gatunków charakterystycznych dla naszej strefy klimatycznej;
- zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach krajobrazu;
- wyklucza się lokalizację nowej zabudowy na glebach chronionych w terenach upraw polowych;
- **adaptuje się istniejącą zabudowę siedliskową nie wyznaczoną rysunkiem studium,**
- dopuszcza się lokalizowanie nowego budownictwa na obszarach zabudowy zagrodowej - kolonijnej;
- na pozostałym obszarze nowa zabudowa zagrodowa jest dopuszczalna jedynie jako uzupełnienie lub wymiana na działkach zabudowanych lub sąsiadujących z działkami zabudowanymi, a także w przypadku lokalizowania zabudowy związanej z gospodarstwami o powierzchni przekraczającej średnią powierzchnię gospodarstwa w gminie;
- **gospodarstwa rolne, w których produkcja i hodowla wiąże się z dużą uciążliwością, a także budowie rolnicze takie jak m.in.: silosy, płyty obornikowe itp., winny być lokalizowane poza zwartymi ciągami zabudowy wyznaczonymi rysunkiem studium, po uzyskaniu pozytywnych analiz przydatności poszczególnych terenów do lokalizacji projektowanych inwestycji pod względem sanitarnym i przeprowadzenie uzgodnień wymaganych przepisami z upoważnionymi instytucjami;**
- wskazane lokalizowanie pasmowych zadrzewień śródpolnych;
- zapobieganie degradacji gleb poprzez prowadzenie zabiegów agrotechnicznych.
- *dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych na zasadach określonych w ust. 1.2*

1.6 Funkcje miejscowości

W celu prawidłowego kształtowania sieci osadniczej oraz stworzenia dobrych warunków zamieszkiwania i dostępności do podstawowych usług, ustala się następujące wiodące funkcje poszczególnych miejscowości: **Trawniki - ośrodek gminny:**

- ośrodek podstawowy usług z zakresu administracji, edukacji, kultury, obsługi ludności,
- ośrodek podstawowy obsługi produkcji rolnej,
- centrum aktywizacji gospodarczej gminy.

Biskupice:

- usługowy ośrodek wspomagający z zakresu edukacji, obsługi ludności,
- ośrodek wspomagający obsługi produkcji rolnej,
- ośrodek aktywizacji gospodarczej.

Dorohucza:

- usługowy ośrodek wspomagający z zakresu edukacji, obsługi ludności,
- ośrodek wspomagający obsługi produkcji rolnej,
- ośrodek aktywizacji gospodarczej,
- ośrodek rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych, agroturystyki.

Ewopole

- ośrodek rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych, agroturystyki.

Trawniki Kolonia

- ośrodek rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych, agroturystyki.

Struża Kolonia

- usługowy ośrodek wspomagający z zakresu obsługi ludności,
- ośrodek wspomagający obsługi produkcji rolnej,
- ośrodek aktywizacji gospodarczej.

Oleśniki

- ośrodek wspomagający z zakresu edukacji,
- ośrodek rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych, agroturystyki.

Pełczyn

- usługowy ośrodek wspomagający z zakresu obsługi ludności,
- ośrodek wspomagający obsługi produkcji rolnej,
- ośrodek aktywizacji gospodarczej,
- ośrodek rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych, agroturystyki.

Siostrzytów i Bonów

- usługowy ośrodek wspomagający z zakresu edukacji, obsługi ludności,
- ośrodek wspomagający obsługi produkcji rolnej,
- ośrodek aktywizacji gospodarczej.

Niezależnie od ustalonych wiodących funkcji, podstawową funkcją wszystkich miejscowości jest mieszkalnictwo. Zagospodarowanie powinno być podporządkowane stworzeniu jak najlepszych warunków zamieszkiwania - funkcje usługowe muszą gwarantować jak najwyższy standard obsługi mieszkańców, a funkcje produkcyjne muszą być rozwijane w sposób jak najmniej kolizyjny zarówno z funkcją mieszkaniową, jak również z walorami przyrodniczymi i kulturowymi poszczególnych miejscowości.

1.7 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Narzędziem realizacji polityki wyznaczonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy nie występują obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe na podstawie odrębnych przepisów. Władze gminy winny sporządzić miejscowe plany lub zmianę obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w następujących obszarach:

- a) dla nowych terenów w strefie gospodarczej aktywizujących rozwój gminy, takich jak:
 - terenów budownictwa mieszkaniowego,
 - terenów rozwoju przedsiębiorczości (usług, produkcji, baz i składów),
 - terenów wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznej,
 - terenów dla których następuje potrzeba wydzielenia układu komunikacyjnego,
 - dla nowych terenów zainwestowanych charakteryzujących się powierzchnią powyżej 5000 m² na obszarach gleb chronionych (od I do III kasy bonitacyjnej) oraz powyżej 10000 m² dla

obszarów gruntów IV klasy bonitacyjnej, wymagających pozyskania zgody na przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze,

- terenów wymagających scaleń gruntów,
- terenów skoncentrowanej zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- innych terenów dla których wskazana jest regulacja zasad zagospodarowania i zabudowy;

b) dla nowych terenów przeznaczonych pod zalesienia w strefie rolniczej lub objętych zakazem zabudowy wynikającej z innych ustaleń niż ochrona gruntów rolnych

Wymagają również zmiany ustaleń tekstowych zapisy obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy w celu dostosowania ich do zasad wyznaczonych w studium i obowiązujących przepisach prawa, a w szczególności:

- określenia linii zabudowy,
- gabarytów zabudowy,
- parametrów urbanistycznych dotyczących kształtowania obiektów budowlanych, w tym wskaźników zagospodarowania,
- określenia zasad kształtowania ładu przestrzennego w terenach o różnych funkcjach zagospodarowania przy zachowaniu prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody, ochrony wartości kulturowych i krajobrazu.

1.8 Uwzględnienie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004 r. w sprawie sposobu uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa ustala się następujące zasady:

- dla funkcji koncentracji ludności a także jako punkty medyczne i punkty zaopatrzenia, przeznaczają się w okresie zagrożenia obiekty usług publicznych;
- za obszary koncentracji ludności przyjmuje się wszystkie tereny leśne w wypadkach zagrożeń militarnych;
- zaleca się utrzymanie w technicznej sprawności wszystkie nieeksploatowane odwierty wód podziemnych dla celów zaopatrzenia w wodę;

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

W gminie Trawniki przeważa zabudowa zagrodowa, budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz zabudowa związana z prowadzoną działalnością gospodarczą. Głównym kierunkiem działania w planach miejscowych związanym z istniejącą zabudową powinny być działania renowacyjne w stosunku do starej zabudowy wymagającej modernizacji. Działania te mają na celu modernizację i renowację istniejącej zabudowy, rozumiane jako:

- przeprowadzenie niezbędnych rozbiórek i wyburzeń obiektów w bardzo złym stanie technicznym,
- odbudowę, rozbudowę, nadbudowę i przebudowę budynków nadających się do renowacji,
- zmniejszanie energochłonności budynków związane z poprawą ich stanu technicznego,
- podniesienie standardów wyposażenia w instalacje i urządzenia oraz poprawę ich stanu technicznego
- poprawę jakości otoczenia budynków i zagospodarowania nieruchomości.

W przypadku terenów dotychczas niezabudowanych, a przeznaczanych w studium pod zabudowę przyjmuje się następujące wskaźniki dotyczące parametrów działek budowlanych:

- dla terenów przeznaczanych pod zabudowę zagrodową zakłada się minimalną powierzchnię działek budowlanych wynoszącą 2000 m², przy szerokości minimalnej wynoszącej 25 m;

- dla terenów przeznaczanych pod zabudowę jednorodzinną zakłada się minimalną powierzchnię działek budowlanych wynoszącą 1000 m², przy szerokości minimalnej wynoszącej 18m;
- na wszystkich działkach obecnie zabudowanych, a nie spełniających wyżej wymienionych wymogów należy dopuścić adaptację istniejącej zabudowy na działkach oraz odtworzenia zabudowy, a w przypadkach uzasadnionych geometrią działki i istniejącym zagospodarowaniem z dopuszczeniem rozbudowy;
- dla terenów nie spełniających w/w warunków dopuszcza się zabudowę jednorodzinną bliźniaczą; zakłada się minimalną powierzchnię działek budowlanych wynoszącą 800 m², przy szerokości dwóch działek wynoszącej od 14 do 18 m;
- dopuszcza się lokalizację usług na działkach nie mniejszych niż 1500 m² z zachowaniem określonych powierzchni zabudowy oraz zasad dla gabarytów i architektury obiektów określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a dla działek przeznaczanych pod działalność produkcyjną minimalną powierzchnię ustala się na 2000 m² z rygorami stopnia zabudowy oraz warunków architektonicznych obiektów określonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Od powyższych wielkości można stosować odstępstwa, jeżeli znajdzie to uzasadnienie w projektach planów miejscowych i nie wpłynie negatywnie na jakość urbanizowanej przestrzeni.

Dla nowej zabudowy mieszkaniowej lub w przypadku rozbudowy istniejących obiektów mieszkalnych *należy kierować się wskaźnikami kształtowania zabudowy zawartymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w nawiązaniu do działek sąsiednich.*

Ponadto ustala się następujące wskaźniki i parametry:

- *w terenach zabudowy zagrodowej dopuszcza się zabudowanie obiektami kubaturowymi do 60% powierzchni działki budowlanej, przy czym budynki gospodarcze powinny być lokalizowane w głębi działki, a budynek mieszkalny w części frontowej*
- *w przypadku terenów przeznaczanych wyłącznie pod zabudowę jednorodzinną dopuszczalne jest zabudowanie obiektami kubaturowymi co najwyżej 50% powierzchni działki budowlanej,*
- preferuje się dla zabudowy trwałej styl charakterystyczny dla regionu,
- odległość nowej zabudowy od lasu powinna uwzględniać zasady ochrony przeciwpożarowej oraz zasady ochrony ekosystemu leśnego przed szkodliwym oddziaływaniem zagrożeń zewnętrznych, a także warunki bezpieczeństwa obiektów budowlanych w przypadku powalenia drzew leśnych.

W przypadku wykorzystania terenu pod usługi, rzemiosło lub wytwórczość i składowanie szczegółowe parametry i wskaźniki urbanistyczne będą ustalane w planach miejscowych z uwzględnieniem charakteru przedsięwzięcia oraz lokalnych uwarunkowań.

Budynki gospodarcze związane z zabudową zagrodową powinny być dostosowane do funkcji jaką będą pełnił w gospodarstwie. Podobnie jak w przypadku obiektów usługowych, warunki dotyczące budynków gospodarczych powinny zostać określone w planach miejscowych z uwzględnieniem przepisów obowiązujących w tym zakresie oraz lokalnych uwarunkowań.

We wszystkich terenach przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, bądź związaną z usługami i wytwórczością należy kształtować tereny zieleni wpływającej pozytywnie na krajobraz oraz klimat w otoczeniu obiektów. W terenach przeznaczanych pod usługi publiczne należy uwzględniać zagospodarowanie terenów o funkcjach przestrzeni publicznej.

Dopuszcza się zabudowę dla gospodarstw specjalistycznych zlokalizowanych w strefie rolniczej od 50 do 80 metrów poza wyznaczoną rysunkiem studium granicą zabudowy zagrodowej lecz tylko w strefie rolniczej.

We wszystkich terenach przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach należy uwzględnić warunki ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności dotyczące:

- dróg pożarowych,
- przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego,
- lokalizacji obiektów użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjno - usługowych, placów składowych i urządzeń technologicznych, itp.,
- sieci gazowych,
- parkingów dla pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne.

3. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

3.1 Przyrodniczy System Gminy

Wyodrębniony na terenie gminy Trawniki Przyrodniczy System Gminy stanowi zespół obszarów, w którym dominującą powinna być funkcja ochronna i przyrodnicza. Respektowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic, funkcji i zakresu PSG warunkuje możliwość realizacji tej funkcji na tych terenach. PSG stanowi minimalny obszar, który zabezpiecza prawidłowe i zgodne z predyspozycjami przyrodniczymi funkcjonowanie środowiska i przyrody w skali gminy, a dzięki temu stwarza korzystne dla mieszkańców warunki.

Zróżnicowany stopień przekształceń i naturalności poszczególnych elementów systemu jest punktem wyjściowym formułowania postulatów w zakresie wzmocnienia oraz wzbogacenia ekologicznego i przyrodniczego tego systemu.

Przyrodniczy System Gminy Trawniki, w świetle ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz opracowywanych na jego podstawie planów miejscowych, jest obszarem objętym ochroną planistyczną, to znaczy zachowanie jego walorów i utrzymanie jego funkcji będzie możliwe wyłącznie w przypadku konsekwentnego utrzymania, w przyszłych opracowaniach planistycznych, jego granic oraz zasad zagospodarowania i użytkowania.

Zachowanie drożności układu przyrodniczego, a przez to jego wzmocnianie i wzbogacanie, będzie możliwe przy zachowaniu następujących zasad:

1) w granicach PSG obowiązuje zakazy:

- a) składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojowicy i nieczystości oraz grzebowisk zwierząt,
- b) tworzenia nasypów ziemnych, usytuowanych poprzecznie do osi korytarza,
- c) lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej,
- d) eksploatacji surowców mineralnych

2) stała poprawa krążenia wody w obrębie PSG, bowiem w miarę naturalne krążenie wody decyduje o stanie podsystemu hydrograficznego, a bezpośrednio o walorach i zasobach podsystemu biotycznego. W PSG Trawniki cyrkulacja wody najkorzystniejsza jest dla stanu i funkcjonowania obszarów łącznikowych wyodrębnionych w oparciu o przebieg dolin rzecznych. Im bardziej naturalny obieg wody w korytarzach ekologicznych, tym większy potencjał przyrodniczy, toteż pełniejsza rola komunikacji ekologicznej i silniejsze oddziaływanie na tereny sąsiednie;

- 3) w planach miejscowych nie należy planować nowych barier ekologicznych, nie przewidzianych w niniejszym studium, odwadniania terasy, zmiany łąk na grunty orne oraz pozostawienie dotychczasowego sposobu użytkowania rolniczego na łąkach i pastwiskach;
- 4) konieczne w planach jest specjalne potraktowanie sięgaczy ekologicznych, które obecnie pełnią ograniczoną rolę łącznikową, ale posiadają duże potencjalne możliwości pełnienia funkcji komunikacji ekologicznej, we wszystkich przypadkach oznacza to dążenie do wzmocnienia biologicznego i udrożnienia sięgaczy;
- 5) zakazuje się rekultywacji terenów zdegradowanych przy użyciu skały płonnej, na obszarach podmokłych, w dolinach rzek i na gruntach o dużej przepuszczalności oraz w bezpośrednim ich otoczeniu;
- 6) działania planistyczne i konserwatorsko-techniczne zmierzające do poprawy stanu jakościowego hydrosfery, w planach miejscowych ten postulat musi koniecznie uwzględniać wdrażanie zasad systemowej gospodarki wodnej w całej gminie, w tym m.in.
 - zrównoważenie procesu; wydobywanie - rozrząd - zużycie - zrzut oczyszczonych ścieków, po rozchodowej stronie bilansu wodnego,
 - wykorzystanie biologicznych metod i technik zabezpieczania wód przed migracją skażeń, w tym szczególnie substancji biogenych i toksycznych do dolin rzecznych przez roślinność przykorytową, przyboczną i przydolinną, które dodatkowo pełnić będą rolę wzbogacającą potencjał biologiczny obszarów łącznikowych PSG;
 - w dobie nasilającej się suszy, nie należy podejmować żadnych działań zmierzających do przyspieszonego odpływu wód powierzchniowych z terenu gminy;
- 7) obecny stan ekologiczny i przyrodniczy leśnych elementów wymaga realizacji dużego, kompleksowego programu rewitalizacji lasów prywatnych, bowiem dotychczasowa gospodarka leśna w tych zasobach doprowadziła do ich degradacji; wprowadzenie zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony zbiorowisk leśnych poprawi ogólny stan zasobów, zabezpieczony przed pogorszeniem zdrowotności lasów; kompleksy leśne w obrębie systemu przyrodniczego muszą być rozwijane zgodnie z zasadą: wielogatunkowości, wielowiekowości, wielopiętrowości zbiorowisk leśnych;
- 8) nakazuje się likwidacji obiektów destrukcyjnych i poszerzenia (lub wykonywania) przepustów w przecinających korytarze nasypach drogowych,
- 9) zaleca się w korytarzach ekologicznych:
 - a) kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych (łąk i zadrzewień),
 - b) restytucji użytków zielonych kosztem gruntów ornych,
 - c) prowadzenia dróg po estakadach;
- 10) zdegradowany odcinek rzeki Wieprz na terenie gminy wymaga rewaloryzacji biologicznej rozumianej jako:
 - a) sukcesywna likwidacja zabudowy standardowej znajdującej się na terenach zalewowych,
 - b) możliwie pełny odzysk powierzchni biologicznie czynnej poprzez likwidację terenów pod sztuczną nawierzchnię (placów, składów, targowisk),
 - c) likwidację śmietnisk, gnojowisk, gruzowisk, złomowisk,
 - d) odtwarzanie zadrzewień i zakrzewień w układach pasmowych,
 - e) poprawę czystości wód poprzez likwidację niekontrolowanych zrzutów ścieków;

W planach miejscowych należy zwracać uwagę na zagospodarowanie i funkcje użytkowe w obszarach bezpośrednio sąsiadujących z Przyrodniczym Systemem Gminy, bowiem ich wykorzystanie i użytkowanie w znacznym stopniu decyduje o charakterze, stopniu i zakresie oddziaływań na PSG, w tym szczególnie jego elementy łącznikowe. Najważniejsze jest

uświadamianie skutków zależności wód gruntowych z wodami powierzchniowymi; około 80% przepływu rzek pochodzi z zasilania podziemnego, co oznacza, że jest to podstawowa droga przekształceń jakościowych w hydrosferze. Podobnie realizacja w korytarzach ekologicznych funkcji rolniczej musi uwzględniać wspomnianą zależność, jak i konieczność ekologizacji produkcji.

3.2 Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

W odniesieniu do obszarów, które są objęte ochroną prawną na podstawie przepisów o ochronie przyrody w przyjmuje się w studium następujące zasady zagospodarowania, zgodnie z ustanowioną formą ochrony i obowiązującymi w tym zakresie przepisami:

3.2.1 Nadwieprzański Park Krajobrazowy

1. W Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczytków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

2. Funkcje zagospodarowania terenu projektowane w otulinie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego nie powinny zakłócać jej roli jako strefy ochronnej, zabezpieczającej Park przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

3. *Ze względu na przebieg dróg publicznych przez obszar Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego oraz bezpośrednio przy jego granicy dopuszcza się ich przebudowę i rozbudowę (w szczególności drogi krajowej DK12) w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody.*

3.2.2 Pomniki przyrody

1. W odniesieniu do obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody zabrania się:
 - 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
 - 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
 - 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
 - 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
 - 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
 - 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
 - 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
 - 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 - 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
 - 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
 - 11) umieszczania tablic reklamowych.
2. Zakazy o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:
 - 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
 - 2) realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym pomnik przyrody,
 - 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,
 - 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

3.3 Obszary proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Do czasu ustanowienia ochrony prawnej na podstawie przepisów o ochronie przyrody, pozostałe obszary obejmuje się ochroną planistyczną, podobnie jak obszar PSG. W obszarach planowanych do objęcia ochroną, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody można przyjąć następujące ograniczenia:

3.3.1 Projektowane rezerваты przyrody

1. W rezerwach przyrody mogą być wprowadzone następujące zakazy:
 - 1) budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody,
 - 2) rybactwa, z wyjątkiem obszarów ustalonych w planie ochrony albo w zadaniach ochronnych,
 - 3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu,

- 4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody,
 - 5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów,
 - 6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody,
 - 7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody,
 - 8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu,
 - 9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów,
 - 10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
 - 11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony,
 - 12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów,
 - 13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
 - 14) amatorskiego połowu ryb, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych,
 - 15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
 - 16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;
 - 17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
 - 18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
 - 19) zakłócania ciszy;
 - 20) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu oraz rekultywacji terenów zdegradowanych na obszarach podmokłych przy użyciu skały płonnej;
 - 21) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
 - 22) prowadzenia badań naukowych bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody;
 - 23) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
 - 24) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
 - 25) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody.
2. Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą:
- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
 - 2) likwidacji nagłych zagrożeń oraz wykonywania czynności nieujętych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych, za zgodą organu ustanawiającego plan ochrony lub zadania ochronne;

- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 4) wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 5) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

3.3.2 Projektowane pomniki przyrody, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

1. W stosunku do pomnika przyrody, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:
 - 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
 - 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
 - 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
 - 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
 - 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, a w szczególności wykorzystania skały płonnej;
 - 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
 - 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
 - 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 - 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
 - 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
 - 11) umieszczania tablic reklamowych.
2. Zakazy o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:
 - 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
 - 2) realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
 - 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,
 - 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji
 - 5) ratowniczych.

3.4 Ochrona przeciwpowodziowa na obszarze gminy.

Zgodnie z wytycznymi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Zarząd Zlewni w Lublinie uwzględnia się ustalenia zawarte w opracowaniu: „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Wieprz” oraz „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Giełczew”.

W studium wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Na tych terenach obowiązują następujące zasady:

- a) zakaz wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia obiektów budowlanych,
- b) zakaz sadzenia drzew i krzewów z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej elementu zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk,
- c) zakaz zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód.
- d) adaptacja istniejącej zabudowy siedliskowej z możliwością modernizacji, remontów lub wymiany obiektów w granicach działki z realizacją niezbędnej infrastruktury technicznej ze wskazaniem na jej przeniesienie w strefę terenów budowlanych oznaczonych w studium, poza strefą zagrożenia powodziowego.

Dopuszcza się odstępianie od w/w zakazów za zgodą Dyrektora RZGW w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy w przypadkach uzasadnionych oraz wynikających z interpretacji rzędnych map w skali 1:10000 na której wykonano studium.

Dla terenów zagrożonych osuwaniem wznoszenie obiektów kubaturowych powinno być poprzedzone wykonaniem ekspertyzy geologicznej.

3.5 Ochrona wód.

Dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Nr 406 (Lublin) i Nr 407(Zamość) ustala się następujące zakazy:

- składowania odpadów niebezpiecznych,
- składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- składowania głębokiego i powierzchniowego odpadów promieniotwórczych,
- stosowania komunalnych odpadów ściekowych.

Do czasu objęcia ochroną prawną, w projektowanych obszarach ochronnych GZWP uwzględnia się zasady zagospodarowania zgodnie z dokumentacją określającą warunki hydrogeologiczne dla ustanowionych stref ochronnych GZWP.

W przypadku ustanowienia stref ochronnych ujęć wód podziemnych należy wprowadzić następujące zakazy:

- wprowadzania ścieków do gruntu i wód powierzchniowych,
- stosowania środków ochronnych roślin o wysokiej toksyczności,
- lokalizacji wysypisk i wylewisk odpadów, ferm chowu zwierząt, itp.,
- lokalizacji magazynów i rurociągów produktów ropopochodnych, innych substancji chemicznych, stacji paliw, itp.,
- składowania i przechowywania środków ochrony roślin,
- budowanie dróg bez kanalizacji deszczowej z odprowadzaniem do oczyszczalni,
- lokalizowania nowych ujęć.

4. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1 Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków- zasady ochrony

- a) **Obiekty i zespoły wpisane do rejestru zabytków- objęte strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej**

Strefa ta obejmuje obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego. Wpis do rejestru obejmuje obiekty, zespoły obiektów, tereny historycznych założeń sakralnych, posiadające cenne walory architektoniczne, kompozycyjne i historyczne. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków oznaczono na rysunku studium.

Główną zasadą obowiązującą na tym obszarze jest ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów (założeń) w układzie kompozycyjnym i substancji architektonicznej - w obiektach sakralnych także ich wyposażenia wewnętrznego - z dopuszczeniem przekształceń mających na celu rewaloryzację bądź modernizację w oparciu o badania interdyscyplinarne - zatwierdzone przez służbę konserwatorską.

Na obszarze strefy i w odniesieniu do obiektów indywidualnie wpisanych do rejestru, wszelka działalność inwestycyjna i budowlana obejmująca: prace remontowe, modernizacyjne, porządkowe, wtórne podziały terenu, budowę nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej - niezbędnych do funkcjonowania obiektu zabytkowego - oraz wycinkę drzew - wymaga pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Ponadto w strefie obowiązują:

- 1) maksymalne zachowanie substancji zabytkowej, jej gabarytów, układu kompozycyjnego i znaczenia w układzie przestrzennym w postaci dominant, akcentów architektonicznych, ekspozycji w naturalnym krajobrazie miejscowości,
- 2) utrzymanie lub przywrócenie ich funkcji i zagospodarowania nie kolidujące z ich pierwotnym przeznaczeniem,
- 3) zachowanie historycznych podziałów działek,
- 4) usunięcie obiektów dysharmonijnych lub przekształcenie zgodnie z walorami otoczenia,
- 5) dostosowanie inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej (niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obiektu) do warunków konserwatorskich.
- 6) ochrona przed niewłaściwym zagospodarowaniem terenów położonych w bliskim sąsiedztwie obszarów i obiektów objętych ścisłą ochroną konserwatorską.

Obszary i obiekty zabytkowe objęte ścisłą ochroną konserwatorską - wpisane do rejestru zabytków Województwa

Lubelskiego, na terenie gminy Trawniki:

Numer rejestru	Nazwa	Miejscowość	Wytyczne do planów miejscowych
A/569	Zespół kościoła parafialnego <ul style="list-style-type: none"> • kościół parafialny p.w. św. Stanisława, z wyposażeniem, • ogrodzenie cmentarza przykościelnego z kapliczkami, • plebania, • drzewostan w obrębie cmentarza przykościelnego. 	Biskupice	Należy zachować relacje przestrzenne zespołu kościelnego z otaczającym go Rynkiem i zabudową. Utrzymać zasadę zagospodarowania pierzei rynkowych (gabaryty, linia zabudowy itp.) w celu utrzymania kościoła jako dominanty krajobrazowej. Budynek dawnej plebanii winien być adaptowany do pełnienia funkcji związanych z kościołem.
A/938	Cmentarz parafialny (część z granicach muru kamiennego)	Biskupice	Należy zachować relacje przestrzenne pomiędzy terenem cmentarza a otaczającą go zabudową i otwartym terenem pól uprawnych od południa. Obowiązuje utrzymanie charakteru miejsca pamięci zmarłych oraz nieodzownego elementu krajobrazu kulturowego. Zachowaniu podlega rozplanowanie starszej części cmentarza, zachowanie najstarszych nagrobków. Niezbędne zachowanie strefy ochronnej wokół cmentarza w celu należytej jego ekspozycji w krajobrazie.
A/1004	Cmentarz żydowski	Biskupice	Teren cmentarza wymaga uporządkowania i właściwego zagospodarowania jako miejsce pamięci narodowej. Obowiązuje utrzymanie charakteru miejsca jako miejsca kultu zmarłych i znaczącego elementu krajobrazu kulturowego Biskupic. W obrębie cmentarza konieczne prowadzenie bieżących prac porządkowych. Należy wyeksponować i ustawić kamienne tablice. Wytyczyć drogę do cmentarza i ustawić tablicę informacyjną o tym miejscu.
A/604	Kościół parafialny p.w. św. Judy Tadeusza Apostoła , z wyposażeniem oraz drzewostan w granicach ogrodzenia cmentarza przykościelnego	Dorohucza	Należy utrzymać dotychczasowe relacje przestrzenne, tj. obiekt funkcjonujący w zabudowie miejscowości i stanowiący dominantę architektoniczną w krajobrazie. Należy utrzymać sposób zagospodarowania terenów bezpośrednio sąsiadujących z zespołem kościelnym. Pozostawić tereny wolne od zabudowy po stronie zachodniej (poza istniejącą zabudową) - jako otwarte krajobrazowo obszary łąk i pól uprawnych - z wglądem w dolinę Wieprza.

Numer rejestru	Nazwa	Miejscowość	Wytyczne do planów miejscowych
A/600	Budynek dawnej karczmy (obecnie szkoła)	Dorohucza	Należy zachować zasadniczą formę architektoniczną i wygląd budynku. Utrzymać sposób zagospodarowania terenów bezpośrednio przylegających do obiektu - jako strefy buforowe bez prawa zabudowy.
A/1118	Dwór wraz z pozostałościami parku	Struża	Głównym i najpilniejszym zadaniem jest zabezpieczenie dworu przed dalszą dewastacją oraz w następnej kolejności przystąpienie do remontu kapitalnego. Jednocześnie całe założenie w granicach wyznaczonych wpisem do rejestru zabytków winno być użytkowane przez jednego użytkownika, co pozwoliłoby m.in. na likwidację wtórnych wygradzeń terenu. Otaczający dwór teren należy uporządkować, zlikwidować wysypiska śmieci, sukcesywnie wykaszać trawę - co pozwoli na uczynienie założenia. Zachowane historyczne zadrzewienia wymagają podjęcia prac pielęgnacyjnych i leczenia. W opracowaniach planistycznych należy utrzymać dotychczasowe relacje przestrzenne dworu z otaczającym krajobrazem, w tym zachowanie powiązań widokowych pomiędzy dworem a Biskupicami i doliną rzeki Giełczwi.
A/733	Pozostałości zespołu dworskiego <ul style="list-style-type: none"> • park, • aleja dojazdowa, • kordegarda z pozostałością bramy wjazdowej, • kaplica grobowa Józefa Łódzia-Michalskiego 	Trawniki	Najpilniejszym zadaniem jest znalezienie odpowiedniego użytkownika terenu i funkcjonalne jego zagospodarowanie. Biorąc pod uwagę rozległość terenu objętego ochroną konserwatorską możliwe jest uzupełnienie i odtworzenie zabudowy niezbędnej dla nowego programu użytkowego - w oparciu o wytyczne konserwatorskie. Konieczne przystąpienie do sukcesywnego porządkowania założenia, utrzymanie relacji widokowych i przestrzennych pomiędzy dawnym założeniem a graniczącą z nim rzeką. Do bezwzględного zachowania aleja kasztanowcowa - bez możliwości jej poszerzenia.
A/1070	Cmentarz wojenny z I wojny światowej z układem, elementami nagrobnymi i zadrzewieniem	Trawniki	Obowiązuje utrzymanie charakteru miejsca - miejsca pamięci zmarłych oraz nieodzownego elementu krajobrazu kulturowego.

b) Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków - objęte strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej (planistycznej):

Główną zasadą obowiązującą w odniesieniu do zabytkowych obiektów nieruchomych ujętych w ewidencji wojewódzkiej i gminnej winno być utrzymanie w dobrym stanie technicznym, użytkowanie (lub zagospodarowanie obiektów nieużytkowanych z możliwością zmiany funkcji), adaptacja mająca na względzie utrzymanie zarówno zasadniczych, przesądzających o wartości obiektu, cech architektonicznych (bryły i wystroju architektonicznego) jak i substancji.

W strefie pośredniej ochrony konserwatorskiej szczegółowe wytyczne konserwatorskie dla działań inwestycyjnych formułowane będą przez służbę konserwatorską - na wniosek inwestora.

Dla niżej wymienionych obiektów figurujących w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków w związku z przyjętymi wnioskami dopuszcza się:

- w stosunku do młyna w Dorohuczycy - możliwość adaptacji młyna w celu prowadzenia działalności kulturalno- rekreacyjnej.
- w stosunku do parku wiejskiego w Siostrzytowie - możliwość adaptacji zabudowy w celu prowadzenia działalności kulturalno - rekreacyjnej

c) Strefy występowania znalezisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

W odniesieniu do nieruchomych zabytków archeologicznych określonych jako stanowiska archeologiczne ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków obowiązują następujące zasady:

- w trakcie prowadzenia robót ziemnych związanych z inwestycjami kubaturowymi i liniowymi (np. linie kablowe, gazociągi, wodociągi, melioracje itp.), które wkraczają w granicę stanowisk archeologicznych oznaczonych na rysunku studium należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru.
- nadzór należy powierzyć uprawnionemu specjalście archeologowi. Na prowadzenie badań archeologicznych należy uzyskać pozwolenie LWKZ.
- przy stwierdzeniu obecności obiektów archeologicznych i nawarstwień kulturowych podczas wykonywania robót ziemnych, należy uwzględnić możliwość przeprowadzenia ratowniczych badań wykopaliskowych, polegających na udokumentowaniu odkryć i wyeksponowaniu obiektów archeologicznych w całości.
- w przypadku ujawnienia podczas nadzorowanych archeologicznie prac ziemnych i budowlanych przedmiotów, które posiadają cechy zabytku archeologicznego (np. fragmenty naczyń glinianych, szklanych, kafli, fragmenty konstrukcji murowanych, drewnianych, wyroby metalowe, znaleziska monetarne, materiały kostne będące pozostałościami pochówków itp.) osoby prowadzące roboty zobowiązane są wstrzymać wszelkie prace mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryte zabytki, a także zabezpieczyć je oraz miejsce ich odkrycia i niezwłocznie zawiadomić Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie lub wójta gminy.

4.2 Pozostałe obiekty i obszary wskazane do objęcia ochroną planistyczną:

Ochroną planistyczną należy objąć układ wsi Biskupice. Wśród generalnych uwag dotyczących prac przy rewaloryzacji historycznego układu urbanistycznego Biskupic należy wymienić:

- *utrzymanie historycznego rozplanowania z uwzględnieniem placów rynkowych, siatki ulic i doliny rzeki Giełczew,*
- *likwidacja elementów dysharmonijnych w zagospodarowaniu - szczególnie w strefie rynków,*
- *nowa zabudowa w obrębie centrum Biskupic winna nawiązywać pod względem gabarytów, form i rozwiązań materiałowych do stylistyki historycznej, tj. zabudowa 1 i 2 kondygnacyjna, murowana z kamienia wapiennego i cegły czerwonej, dachy dwuspadowe,*
- *opracowanie projektu kolorystyki elewacji pierzei rynkowych.*

4.3 Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Priorytetem działań planistycznych winna być ochrona obszarów i elementów krajobrazu kulturowego gminy oraz kształtowanie harmonijnych układów przestrzennych wiążących walory użytkowe i estetyczne w zagospodarowaniu i zabudowie terenu.

Szczególnym walorem gminy Trawniki jest dominujący krajobraz rolniczy wraz z rozległym pasem łąk i pastwisk w dolinie rzek Wieprz i Giełczew z obszarami ruralistycznymi i skupiskami drewnianej zabudowy wiejskiej, który należy objąć ochroną.

W celu zachowania i utrzymania tożsamości kulturowej gminy należy połączyć uwarunkowania polityki przestrzennej i działania urbanistyczne z zasadami ochrony konserwatorskiej. Obejmują one szeroki zakres działań i elementów współtworzących krajobraz kulturowy tj.:

1. zabytkowe układy drożne,
2. obszary ruralistyczne wsi wyróżniające się jednorodnością kulturową i tożsamością krajobrazu,
3. obszary obserwacji archeologicznej,
4. relikty zieleni komponowanej w postaci alei i szpalerów oraz komponowanej wzdłuż traktów komunikacyjnych,
5. zieleń towarzyszącą kapliczkom i krzyżom przydrożnym,
6. zieleń i ukształtowanie terenów dolin rzecznych oraz grupy drzew lub egzemplarze soliterowe, występujące jako zieleń śródpolna - o wybitnych walorach krajobrazowych.

W celu zachowania powyższych wartości niezbędne jest:

- 1) zachowanie przebiegu lokalnych traktów historycznych w obrębie gminy oraz ograniczenie ich regulacji,
- 2) ochrona i uzupełnienie szpalerów drzew wzdłuż ciągów komunikacyjnych: Lublin -Chełm, Oleśniki - Kol. Oleśniki, Trawniki - Ewopole - Wojciechów, Pełczyn -Siostrzytów - Łysołaje, Trawniki - Biskupice,
- 3) zachowanie zabytkowych cech układów ruralistycznych tj. z uwzględnieniem typów zabudowy, sposobu jej kształtowania w danej miejscowości, linii zabudowy, gabarytów, użytych materiałów budowlanych i tradycyjnych rozwiązań architektonicznych,
- 4) zapobieganie rozproszaniu zabudowy, kształtowanie układu osadniczego w obrębie historycznej zabudowy oraz tworzenie zespołów zabudowy skupionej.
- 5) utrzymanie architektonicznej tożsamości poszczególnych miejscowości,
- 6) włączenie do programu turystycznego wsi Ewopole, Oleśniki i Siostrzytów poprzez propagowanie i rozwój agroturystyki.

- 7) utrzymanie niezabudowanych przerw w ciągach zabudowy i preferowanie zabudowy rozluźnionej w strefach przydolinnych,
- 8) harmonizowanie zabudowy rolniczej z krajobrazem naturalnym i kulturowym,
- 9) ochrona i kształtowanie układów wielkoprzestrzennych krajobrazów polnych, połączonych z rozległymi łąkami i dolinami rzek - jako cennych walorów przyrodniczych gminy,
- 10) utrzymanie naturalnego krajobrazu terenów nadrzecznych poprzez maksymalną eliminację wtórnego zainwestowania obiektami kubaturowymi i współczesnymi elementami infrastruktury technicznej - w tym wieże telefonii komórkowej.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

5.1 Infrastruktura techniczna

Podstawowe zadanie systemów infrastruktury technicznej to obsługa mieszkańców i podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy. Funkcjonowanie infrastruktury technicznej przekłada się bezpośrednio na jakość życia mieszkańców. Zakłada się standard obsługi infrastrukturą techniczną na poziomie akceptowanych standardów jakościowych oraz ilościowych przy zachowaniu jak największej niezawodności poszczególnych systemów. Zakłada się wzajemną współzależność w realizacji w szczególności systemów zaopatrzenia w wodę a systemów kanalizacji sanitarnej.

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę przewiduje się z:

- a) wodociągów wiejskich zasilanych z ujęć wód podziemnych poprzez stacje wodociągowe oznaczone na rysunku studium w następujących miejscowościach: Trawniki i Struża Kolonia z możliwością połączeń układów wodociągowych,
- b) lokalnych ujęć wód podziemnych w tym studni kopanych dla rozproszonej zabudowy położonej poza strefą zasięgu wodociągów wiejskich.

W przypadku stref ochronnych ujęć wód obowiązują przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.).

Kanalizacja

Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków bytowo-gospodarczych przewiduje się poprzez zastosowanie następujących modeli układów kanalizacyjnych:

- a) kanalizacji indywidualnych;
- b) kanalizacji zbiorczych;

Zadaniem poszczególnych modeli technicznych kanalizacji jest:

1) Kanalizacja indywidualna.

Zadaniem tej kanalizacji jest odprowadzenie ścieków bytowo-gospodarczych z jednego lub kilku gospodarstw (jednego lub kilku budynków) oraz ścieków produkcyjno-technologicznych z małych zakładów. W modelu tym mogą mieć zastosowanie dwa typy sposobu unieszkodliwiania i odprowadzania ścieków;

Typ I - bezodpływowy jednostkowy osadnik gnilny i wywożenie zgromadzonych ścieków taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków.

Typ II - osadnik gnilny współpracujący z drenażem rozsączającym w zabudowie rozproszonej, studnią chłonną lub filtrem piaskowym.

Ten system kanalizacji preferowany jest dla mieszkalnictwa rozproszonego oddalonego co najmniej o 300 m od zwartych ciągów zabudowy lub w przypadku braku istniejącej kanalizacji sanitarnej.

2) Kanalizacja zbiorcza

Zadaniem tej kanalizacji jest odprowadzenie i unieszkodliwienie ścieków bytowo-gospodarczych z całej wiejskiej jednostki osadniczej, przeważającej jej części lub zakładów przemysłowo-usługowych do oczyszczalni. Technologia oczyszczania ścieków winna spełniać warunki obowiązujących przepisów dotyczących wprowadzania oczyszczonych ścieków do wód lub ziemi.

W celu ochrony wód powierzchniowych oraz obszarów źródliskowych małych rzek preferować należy współpracę urządzeń technologicznych oczyszczalni ścieków ze zbiornikami naturalizującymi, stawami trzcinowymi, filtrami ziemnymi itp.

Dopuszcza się do czasu wykształcenia się gminnych zbiorczych sieci kanalizacji sanitarnej realizację indywidualnych sieci kanalizacyjnych dla pojedynczych obiektów lub zespołu obiektów z uwzględnieniem uwarunkowań wyływających ze stref odporności środowiska wodnego na zanieczyszczenia.

Studium przewiduje lokalizację oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Kol.Trawniki, Siostrzytów, Oleśniki, Biskupice. W zakresie gospodarki ściekowej należy uwzględnić działania związane z utworzeniem aglomeracji Trawniki - Oleśniki.

Zaopatrzenie w ciepło

Ustala się, że źródłem zaopatrzenia w ciepło winny być paliwa niskoemisyjne. Niezbędna jest przy tym racjonalizacja systemów grzewczych w obiektach istniejących i nowobudowanych.

Zaopatrzenie w gaz

Przewiduje się zaopatrzenie wsi w gaz przewodowy z gazociągu wysokoprężnego poprzez planowane odgałęzienie Dn 100 do stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w Kol.Trawniki. Na terenie gminy ustala się rozprowadzanie gazu siecią średnioprężną, u odbiorców redukowany indywidualnie za pomocą układu redukcyjno-pomiarowego na ciśnienie niskie.

Od projektowanych gazociągów należy zachować odpowiednie strefy ochronne, w których obowiązują zakazy lokalizacji zabudowy zgodnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Gospodarka odpadami

Rozwiązywanie gospodarki odpadami zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz rozwiązaniami zawartymi w „Planie gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017” przyjętego przez Sejmik Województwa Lubelskiego z dn. 30 lipca 2012 r., którego celami głównymi są:

- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie,

- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Elektroenergetyka

Adaptuje się wszystkie sieci i urządzenia elektroenergetyczne. Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną pozostanie Główny Punkt Zasilania (GPZ)-110kV/15kV Biskupice, poprzez napowietrzną sieć średniego i niskiego napięcia. Utrzymuje się istniejącą linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV. *Przewiduje się budowę linii wysokiego napięcia 110 kV z GPZ Biskupice w kierunku planowanego GPZ Stryjno (gmina Fajstławice) w przebiegu zgodnie z rysunkiem studium. W tym celu rezerwuje się pas o szerokości 40 metrów.*

Jako podstawę zaopatrzenia wsi w energię elektryczną ustala się system sieci średniego napięcia 15 kV w wykonaniu napowietrznym.

Zasilanie zabudowy mieszkaniowej usługowej oraz gospodarstw rolnych na terenach wiejskich odbywać się będzie ze słupowych stacji transformatorowych 15/04 kV z zastosowaniem również stacji wewnątrzowych dla użytkowników o zapotrzebowaniu mocy elektrycznej powyżej 250 kW.

Sieć niskiego napięcia na terenach wiejskich przewidziano w wykonaniu napowietrznym, a w strefach zwartej zabudowy usługowej przewiduje się sieć kablową wraz z sukcesywną przebudową sieci napowietrznych na kablowe.

Lokalizację nowych elektroenergetycznych urządzeń liniowych o ile nie jest możliwe ich usytuowanie na terenie poza liniami rozgraniczającymi drogi powinno planować się w pasach drogowych (z wyłączeniem drogi krajowej DK12 i planowanej drogi ekspresowej S12) w porozumieniu z zarządcą drogi.

Szerokość pasów technicznych dróg z infrastrukturą elektroenergetyczną winna umożliwiać usytuowanie ww. urządzeń w zgodności z obowiązującymi przepisami dotyczącymi budowy i eksploatacji dróg. W przypadku budowy poza pasem drogowym należy przewidzieć dla linii kablowych pas techniczny o szerokości min. 1 m., w którym nie wolno sadzić drzew, budować obiektów oraz składować materiałów.

Przy wyznaczaniu tras lokalizacji nowych linii energetycznych oraz przy wyznaczaniu terenów budowlanych w planach zagospodarowania w pobliżu istniejących napowietrznych linii energetycznych należy zachować następujące orientacyjne odległości zabudowy mierzone od osi linii poszczególnych napięć:

– od linii WN o napięciu 110 kV	20 m,
– od linii SN o napięciu 15 kV	7,5 m,
– od linii niskiego napięcia	5,0 m.

Przy wyznaczaniu terenów do zalesiania w pobliżu istniejących linii napowietrznych WN należy zachować pasy wolne od zalesienia nie mniejsze niż 20,0m, od sieci SN oraz niskiego napięcia należy zachować pasy bez zalesienia o minimalnej szerokości 9,3 m (2 x 4,65 m od osi linii). Wysokość nasadzeń pod liniami nie może przekraczać 2,0 m. Odstępstwo od powyższych ustaleń generalnych należy każdorazowo uzasadnić przepisami szczegółowymi oraz uzgodnić z zarządcą sieci.

Z uwagi na występujące potrzeby w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy przewidzieć możliwość modernizacji istniejących sieci elektroenergetycznych oraz budowy sieci niskiego napięcia i stacji transformatorowych zgodnie z warunkami operatora.

Dopuszcza się realizację stacji transformatorowych w odległości 1,5 m od granicy sąsiedniej działki przy ścianach stacji bez otworów drzwiowych i wentylacyjnych.

Usunięcie kolizji istniejących urządzeń elektroenergetycznych z planowanym zagospodarowaniem terenu odbywać się będzie kosztem i staraniem inwestora projektowanej zabudowy wg odpowiedniego porozumienia lub umowy zawartej z właścicielem sieci elektroenergetycznej.

Realizacja (rezerwacja terenu i budowa) urządzeń elektroenergetycznych do połączenia urządzeń wytwórczych z siecią przedsiębiorstwa energetycznego leży w gestii inwestora tych urządzeń.

Rozmieszczenie jednostek wytwórczych (turbin wiatrowych) w sąsiedztwie linii elektroenergetycznych należy uzgodnić z zarządcą sieci elektroenergetycznej.

Telekomunikacja

Przewodowa sieć telekomunikacyjna dociera do wszystkich wsi na terenie gminy Trawniki.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

Dopuszczalne jest również realizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, w zależności od potrzeb poszczególnych operatorów z dopuszczeniem lokalizacji stacji nie oznaczonych rysunkiem studium.

Przy projektowaniu i budowie nowych urządzeń i sieci telekomunikacyjnych należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z obowiązującego w tym zakresie prawa.

W przypadku wystąpienia kolizji sieci teletechnicznej z elementami uzbrojenia planowanej inwestycji inwestor powinien wystąpić do zarządcy sieci o określenie warunków technicznych przebudowy lub zabezpieczenia kolidujących urządzeń teletechnicznych.

5.2 Komunikacja

Komunikacja drogowa

Układ komunikacyjny w gminie wchodzi w skład integralnego systemu komunikacji tranzytowej pełniąc funkcję usługową, umożliwiającą funkcjonowanie obszaru, ma bowiem decydujące znaczenie w przemieszczaniu się osób i towarów - zatem bezpośrednio wpływa na jakość życia i warunki osiągania celów gospodarczych, kulturowych i bytowych. Ma za zadanie stymulowanie rozwoju obszarów, poprzez poprawę dostępności terenów, z drugiej strony może hamować rozwój obszarów tam, gdzie jest to pożądane. Ma ponadto decydujący wpływ na kompozycję przestrzeni urbanistycznej oraz krajobraz.

Układ komunikacyjny negatywnie oddziałuje na środowisko. Oddziaływanie to dotyczy kolizji fizycznych elementów zagospodarowania przestrzennego jakimi są drogi, powodujących rozcinanie obszarów stanowiących całość, jak również kolizji wynikających z samego funkcjonowania dróg, powodujących zanieczyszczenia wód, gleby i powietrza, hałas i wibracje. Z drugiej strony otoczenie oddziałuje na warunki ruchu na trasach komunikacyjnych, powodując zakłócenia lub ograniczenia widoczności przez projektowane lub zastane elementy otoczenia trasy lub przez cechy fizjograficzne otoczenia.

Konieczne jest zatem kształtowanie układu komunikacyjnego i jego najbliższego otoczenia w taki sposób, aby niekorzystne wzajemne oddziaływania były jak najmniejsze lub możliwe do minimalizowania. Uwzględnienie tego warunku w znacznym stopniu decyduje o rozwiązaniach proponowanych w studium.

Przebiegająca przez teren gminy droga krajowa nr 12 na odcinku Piaski - Chełm - Dorohusk zaliczona została do klasy GP - główna ruchu przyspieszonego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami szerokość drogi krajowej nr 12 nie może być mniejsza niż 25m. W związku z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Dróg krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie zaleca się zwiększenie tej odległości do 40m. Wzdłuż istniejącej drogi krajowej należy przewidzieć lokalizację kanału technologicznego o szerokości wystarczającej do umieszczenia w nim infrastruktury technicznej. Na terenach przyległych do drogi krajowej należy zapewnić obsługę komunikacyjną w oparciu o sieć dróg niższych kategorii oraz, zgodnie z powyższym wprowadzić zakaz realizacji nowych zjazdów, zaleca się wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej. Lokalizowanie nowej zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi wzdłuż drogi krajowej powinno odbywać się poza zasięgiem uciążliwości powodowanych ruchem drogowym.

Parametry określające odległości obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jedni zostaną określone na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Na kierunku istniejącej DK12 planowana jest droga ekspresowa S12 relacji: A1 (Piotrków Trybunalski) - Sulejów - Radom - Puławy - Kurów - Lublin - Piaski - Chełm - Dorohusk - gr. państwa (Kijów). Komisja Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych przy Generalnym Dyrektorsze Dróg Krajowych i Autostrad za optymalny do realizacji uznała wariant 5 wykazany na rysunku studium. Ze względu na wymagania projektowe związane z koniecznością zapewnienia rezerwy terenu pod m.in.: właściwy system odwodnienia, kanał technologiczny oraz zapewnienie możliwości wykonania właściwej obsługi komunikacyjnej przyległych terenów do drogi S12 rezerwuje się pas o szerokość min 120m z odpowiednimi poszerzeniami w rejonach węzłów, MOP-ów, itp. Dla drogi ekspresowej S12 usytuowanie kanału technologicznego przewidziane w granicach terenu rezerwowanego pod tą drogą. Dostępność komunikacyjna drogi ekspresowej S12 będzie możliwa wyłącznie na projektowanych węzłach drogowych. Na terenach przyległych do drogi ekspresowej należy zapewnić obsługę komunikacyjną w oparciu o sieć dróg niższych kategorii; obowiązuje zakaz zjazdów.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w zagospodarowaniu terenu należy przewidzieć rozwiązania techniczne i technologiczne realizacji drogi S 12 ograniczające i minimalizujące negatywny wpływ na funkcjonowanie przyrodniczego systemu gminy.

Daje się zauważyć negatywne oddziaływanie drogi S12 na tereny pełniące funkcje przyrodnicze. Droga będzie kolidować z Przyrodniczym Systemem Gminy i spowoduje fragmentację otwartych terenów doliny Wieprza, będącej obecnie korytarzem ekologicznym. Konieczne będzie zatem zastosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących to niekorzystne oddziaływanie. Przy projektowaniu drogi S12 należy uwzględnić potrzeby migrujących zwierząt (budowa odpowiednich przejść pod drogą, płotki ochronne kierujące płazy i inne drobne zwierzęta do przepustów i uniemożliwiającej wejście na drogę).

Układ drogowy w pozostałym zakresie adaptuje się bez większych zmian z zaleceniem poprawy stanu jakości nawierzchni dróg i sukcesywnym dostosowywaniem do parametrów i stanu określonego przepisami szczególnymi. Powiązanie terenu gminy z obszarami gmin sąsiednich będzie się odbywać poprzez sieć dróg wojewódzkich i powiatowych. Komunikację pomiędzy sąsiadującymi miejscowościami zapewnia system dróg gminnych. Drogi gminne w większości nie

spełniają wymaganych przepisami parametrów technicznych. Małe szerokości dróg w liniach rozgraniczających wymagają zwiększenia w celu dostosowania do obowiązujących w tym zakresie przepisów.

Dla obsługi nowych terenów osiedleńczych wyznaczonych niniejszych zmianach Studium wprowadza się drogi dojazdowe o parametrach zgodnych z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Transport publiczny winien być zapewniony przez komunikację autobusową - trasy linii wzdłuż dróg: krajowej, wojewódzkich i powiatowych.

Komunikacja kolejowa

Przebiegająca przez teren gminy Trawniki linia kolejowa jest istotnym elementem krajowej sieci. Jednakże znaczenie linii kolejowej dla gospodarki gminy Trawniki sukcesywnie zmniejsza się. Istniejące w Trawnikach bocznice kolejowe są wykorzystywane sporadycznie. Budynek dworca kolejowego w Trawnikach oraz przystanku w Biskupicach sukcesywnie niszczeją. W celu zapobieżenia całkowitej dewastacji, wskazane jest pełne zagospodarowanie obiektu dworca kolejowego w Trawnikach.

W związku z przewidywaną modernizacją linii kolejowej dla podniesienia prędkości zachodzi konieczność zagwarantowania rezerwy terenowej przeznaczonej pod regulację łuków, o szerokości max. do 40,0 m po północnej stronie linii.

W zagospodarowaniu terenu obowiązuje zasada zgodnie z przepisami szczególnymi, że usytuowanie nowoprojektowanych budowli i budynków od granicy obszaru kolejowego jest możliwe przy zachowaniu odległości nie mniejszej niż 10,0m od granicy obszaru kolejowego, z tym że odległość ta od osi toru nie może być mniejsza niż 20,0m.

Teren oznaczony na rysunku studium dla lokalizacji urządzeń komunikacji kolejowej jest terenem zamkniętym i podlega odrębnym przepisom.

6. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

6.1 Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Rolnicza przestrzeń gminy (z wyjątkiem obszarów urbanizowanych, rezerw terenowych pod funkcje mieszkaniowe, usługowe i przedsiębiorczości, stref rekreacyjno -wypoczynkowych) obejmująca dotychczasowe grunty orne, łąki, pastwiska **podlega ochronie przed wprowadzaniem dużych obszarów intensywnej zabudowy - powinna trwale pozostać obszarem otwartym ze względów produkcyjnych, ekologicznych i krajobrazowych.**

Główne trendy zmian i kierunków w zagospodarowaniu przestrzennym obszarów o wiodącej funkcji rolniczej uwzględniać powinny:

- 1) przeciwdziałanie niekorzystnym tendencjom dotyczącym zmian strukturalnych rolnictwa, w tym głównie rozdrobnieniu gospodarstw rolnych oraz podziałom na działki poniżej 1 ha;
- 2) konieczność wprowadzania zadrzewień śródpolnych i zalesiania obszarów, co wzmocni strukturę ekologiczną gminy i będzie miało działanie przeciwozyjne;
- 3) przeciwdziałanie negatywnym zmianom w strukturze upraw, polegającym na ubytku w powierzchni roślin intensyfikujących, w tym przemysłowych;
- 4) przeciwdziałanie lokalizowaniu rozproszonej zabudowy rolniczej wpływającej negatywnie na walory otwartego krajobrazu rolniczego korzystnego dla produkcji rolnej. Z uwagi na położenie i charakter gminy, korzystny będzie rozwój na tych obszarach rolnictwa ekologicznego;

- 5) uwzględnienie obszarów dla funkcji turystyczno - dydaktycznych i letniskowej gminy (szlaki, ścieżki rowerowe, punkty widokowe);
- 6) dla istniejącej rozproszonej zabudowy zagrodowej dopuszcza się możliwość adaptacji oraz możliwość zabudowy na działkach przylegających do działek zabudowanych;
- 7) dopuszcza się wprowadzanie nowej zabudowy nie określonej rysunkiem studium, służącej produkcji rolnej w szczególności w gospodarstwach o dużym areale lub o specjalistycznych kierunkach produkcji;
- 8) wyklucza się możliwość lokalizacji zabudowy zwartej na terenach użytków rolnych poza strefą zainwestowania wyznaczoną w studium;
- 9) dopuszcza się wymiennosc struktury upraw oraz wzrost udziału użytków zielonych kosztem gruntów ornych w szczególności w obszarach narażonych na erozję wodną powierzchniową oraz w dolinach rzek;
- 10) w celu wzmocnienia i wzbogacenia przyrodniczego dopuszcza się zalesianie terenów rolnych, w szczególności na obszarach występowania gleb o niższych klasach bonitacyjnych (V-VI klasy), okresowo zalewanych oraz terenów o spadkach powyżej 6%;
- 10) przyjmuje się również zasady określone w niniejszym studium dla strefy rolnej.

6.2 Obszary leśne.

W obszarze gminy występują stosunkowo zwarte kompleksy leśne. Mimo nierównomiernego rozmieszczenia, stanowią w strukturze przyrodniczej regionu ważny potencjał biomasy i terenów czynnych biologicznie oraz reprezentują dużą wartość gospodarczą i użytkową dla gminy. Mimo wpływów i przekształceń antropogenicznych należą do ekosystemów najbardziej zbliżonych do naturalnych.

Uznaje się za priorytet ochronę wszystkich lasów przyjmując za zasadę politykę zrównoważonej gospodarki rolno-leśnej o następujących zasadach zagospodarowania:

- 1) w głębokich wcięciach użytków rolnych w kompleksy leśne, dla wyrównania granicy, proponuje się tereny do zalesień oznaczone na rysunku studium oraz na zboczach wąwozów,
- 2) należy dążyć, aby poprzez właściwy sposób zagospodarowania - rębnie częściowe -doprowadzić do sytuacji, że w każdym z drzewostanów będą występować wszystkie stadia rozwojowe od regeneracji po rozpad. Można to osiągnąć ograniczając powierzchnie poszczególnych zabiegów hodowlano - gospodarczych do mikrosiedlisk,
- 3) wszędzie gdzie możliwe, należy inicjować odnowienia naturalne, nie wykluczając sztucznych nasadzeń, gatunkami pożądanymi w składzie przyszłych drzewostanów,
- 4) ścinę i wywózkę prowadzić wyznaczonymi szlakami zrywkowymi, aby nie niszczyć podrostów i podszytu,
- 5) niewielkie powierzchnie przewidywanych zalesień pozostawić do sukcesji naturalnej, większe zaś, zalesić gatunkami przewidzianymi w typach gospodarczych,
- 6) zadarnienia zboczy wąwozów i stref dolinnych oraz na obszarach wierzchowinowych.

Obszary leśne będące pod ochroną jako węzłowe obszary systemu ekologicznego powinny być traktowane jako trwała ekologiczna i ekonomiczna baza rozwoju gminy.

Prowadzona gospodarka leśna nie powinna uszczuplać walorów ekologicznych kompleksu, a w tym szczególnie jego funkcji ochronnych i być trwale zrównoważona.

Tereny leśne w strefach o kluczowej roli dla stabilizacji ekologicznej wyklucza się z procesów zubażania zasobów przyrodniczych.

Tereny leśne położone w strefach rekreacyjnych lub ich sąsiedztwie ogranicza się, co do form użytkowania rekreacyjnego oraz jakościowo i ilościowo, względami ochrony lasu, jego odporności na zniszczenia. Zasięg i charakter tej funkcji w lasach wymaga ustaleń z właścicielami lasów.

W uzasadnionych krajobrazowo, ekologicznie czy ekonomicznie przypadkach wskazane jest wprowadzenie zadarnień śródpolnych, przywodnych i innych oraz zalesień gleb najniższej jakości.

Nie przewiduje się konieczności zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, z wyjątkiem sytuacji, gdzie konieczne będzie dostosowanie szerokości w liniach rozgraniczających dróg publicznych do parametrów wynikających z odrębnych przepisów. Z uwagi na to, iż powierzchnie leśne wymagające zmiany przeznaczenia będą niewielkie, szczegółowe analizy dokonywane będą na etapie sporządzania planów miejscowych.

ROZDZIAŁ III. UZASADNIENIE

1. OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy i w pierwszym rzędzie stanowiącym podstawę do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium składa się z dwóch zasadniczych części: **uwarunkowań** - w której omówione zostały naturalne i antropogeniczne elementy ukształtowane w przestrzeni gminy oraz **kierunków** - w której omówione są podstawowe zasady kształtowania przyszłego zagospodarowania gminy.

Z punktu widzenia opracowywanych w przyszłości planów miejscowych istotniejsza jest część druga studium, w której są zawarte wytyczne dla projektantów sporządzających akty prawa miejscowego i zamierzenia, odnośnie obszarów dla których gmina planuje opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Granice poszczególnych planów miejscowych będą wyznaczane na etapie przystąpienia do ich sporządzania, skala studium jest nieodpowiednia dla precyzyjnego ich wyznaczenia. Wyznaczono natomiast generalne zasady dotyczące kształtowania zabudowy na terenach w strefie gospodarczej. Przyjęto również zasady ochrony obiektów i obszarów cennych historycznie i kulturowo oraz obszarów stanowiących o zasobach przyrodniczych gminy. Mogą one być w prosty sposób przeniesione na grunt planów miejscowych, z możliwością ich uszczegółowienia. Określono ponadto zasady rozwoju systemów infrastruktury technicznej, z wyznaczeniem miejsc i kierunków zasilania w poszczególne media dla konkretnych obszarów. Zakres i formuła studium odpowiada więc celowi, dla którego studium jest sporządzane.

W zakresie planów miejscowych sporządzanych w celu wprowadzenia zakazu zabudowy lub przeznaczenia terenów do zalesienia podstawowe zasady odnoszące się do tych opracowań zawarte zostały w częściach dotyczących kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów.

2. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

W toku prac nad projektem studium dokonano w pierwszym rzędzie analizy problematyki uwarunkowań występujących na terenie gminy, a mających ścisły związek z obecnym oraz przyszłym zagospodarowaniem i wykorzystaniem przestrzeni gminy. W pierwszej kolejności analizowano elementy środowiska przyrodniczego, jako pierwotne, w decydującym stopniu rozstrzygające o przydatności terenów do pełnienia poszczególnych funkcji. Rezultatem tych prac było wyznaczenie Przyrodniczego Systemu Gminy, który ma kluczowe znaczenie dla stanu

funkcjonowania środowiska na terenie gminy Trawniki. Uwzględniono również zamierzenia, dotyczące objęcia w przyszłości ochroną, na podstawie przepisów o ochronie środowiska, obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Wskazano również granice innych obszarów, które mają istotne znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego, m.in.: obszarów eksploatacji surowców i ich złóż, terenów zagrożonych powodzią.

Kolejnym etapem było dokonanie analizy zasobów kulturowych znajdujących się na terenie gminy. Wynikiem tych prac jest prezentacja najważniejszych elementów krajobrazu gminy, decydujących o zachowaniu dziedzictwa kulturowego, które stanowią obiekty i obszary figurujące w rejestrze oraz w ewidencji zabytków.

Z uwagi na to, iż gmina Trawniki jest gminą typowo rolniczą, istotnym elementem decydującym o zamożności i jakości życia mieszkańców gminy, jest obecny stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przeprowadzone analizy w tym zakresie dotyczą ogólnej charakterystyki rolnictwa na terenie gminy. Analizowano także warunki glebowe oraz strukturę gospodarstw i zagrożenia rozwoju rolnictwa w gminie.

Jakość i warunki życia mieszkańców oceniano pod kątem stanu mieszkalnictwa na terenie gminy oraz potencjału społeczno-demograficznego, a także dostępności mieszkańców gminy do sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ostatnią dziedziną, która znalazła odbicie w toku prac studium jest stan szeroko rozumianej infrastruktury, począwszy od wyposażenia terenu w obiekty infrastruktury społecznej, świadczącej na rzecz mieszkańców w zakresie usług podstawowych, poprzez analizę wyposażenia terenu w sieci infrastruktury technicznej, na sieci komunikacyjnej kończąc.

Na podstawie przeprowadzonych analiz określono główne kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wyróżniono trzy główne strefy polityki przestrzennej: ekologiczną, gospodarczą i rolniczą. Generalną zasadą kształtowania zagospodarowania w poszczególnych strefach jest podnoszenie konkurencyjności obszaru, poprzez kształtowanie funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych w strefie gospodarczej, z jednoczesną ochroną rolniczej przestrzeni produkcyjnej w strefie rolniczej oraz ochroną najcenniejszych elementów przyrodniczych zagospodarowania gminy znajdujących się w strefie ekologicznej poprzez ochronę terenów przed przeznaczaniem na inne funkcje oraz wyznaczenie terenów przeznaczonych do zalesienia.

Dla terenów położonych w strefie gospodarczej przyjęte zostały warunki kształtowania zabudowy i innego zainwestowania związanego z funkcją mieszkaniową oraz usługową. Wskazane w studium zasady zagwarantują ochronę podstawowych elementów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, z możliwością kontynuowania dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów budowlanych.

Jako kierunek ochrony środowiska i jego zasobów przyjęto objęcie ochroną planistyczną obszarów wchodzących w skład Przyrodniczego Systemu Gminy oraz terenów planowanych do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody. Generalną zasadą na tych terenach jest ochrona ich przed wprowadzaniem zabudowy oraz gospodarowanie zasobami w sposób umożliwiający ich naturalną regenerację i odtworzenie.

W zakresie obszarów i obiektów stanowiących dziedzictwo historyczne i kulturowe gminy ustanowiono zasady ochrony w wyróżnionych strefach: ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz pośredniej (planistycznej) ochrony konserwatorskiej. Generalną zasadą na tych terenach jest zagospodarowanie terenów objętych ochroną oraz terenów położonych w ich bezpośrednim sąsiedztwie w porozumieniu z organami odpowiedzialnymi za ochronę zabytków. Wyznaczone zostały również podstawowe zasady dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego.

W zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej założono konieczność wyposażenia terenu w oczyszczalnię ścieków oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej. Istotnym zadaniem w zakresie poprawy stanu i jakości infrastruktury komunikacyjnej układu krajowego jest budowa drogi ekspresowej S12, której przebieg wskazano na rysunku studium.

Projektowana zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trawniki” powiększa tereny przeznaczone pod zainwestowanie, w oparciu o złożone wnioski, dotyczące głównie poszerzenia terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną, pod eksploatację surowców mineralnych, pod alternatywne źródła energii oraz pod drogę ekspresową S12.

Zmiana studium dotyczy obszaru gminy Trawniki w jej granicach administracyjnych, zakres wynika ze złożonych wniosków.

Zmiana studium wprowadza korektę granic administracyjnych gminy, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wprowadza zmiany w związku z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony zabytków, aktualizuje tereny udokumentowanych złóż kopalin, ponadto ze względu na brak uzyskania statusu prawnego dla terenu przewidzianego do włączenia do sieci Natura 2000 rezygnuje się z zapisów określających zasady zagospodarowania dla tego obszaru, konsekwencją czego w rysunku studium nie wskazuje się takich terenów.

Wyodrębniono nowe tereny pod następujące przeznaczenie:

- rezerwa terenowa pod projektowany przebieg drogi S12,
- zabudowa mieszkaniowa,
- zabudowa mieszkaniowa z usługami,
- zabudowa mieszkaniowa i letniskowo - rekreacyjna,
- zabudowa związana z obsługą rolnictwa,
- zabudowa usługowa,
- tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów,
- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców,
- teren lokalizacji urządzeń elektroenergetyki wiatrowej,
- obszar lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych.

Zmiana studium wprowadza najwięcej terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i powierzchniową eksploatację surowców.

Nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową występują jako uzupełnienie istniejących ciągów zabudowy w miejscowościach Trawniki, Trawniki Kolonia i Dorohucza, a także w mniejszym zakresie – jako niewielkie uzupełnienia - w Pełczynie, Struży i Oleśnikach oraz jako nowe ciągi zabudowy w Oleśnikach, Siostrzytowie i Dorohuczy.

Nowe tereny powierzchniowej eksploatacji wyznaczone zostały w oparciu o zatwierdzoną dokumentację geologiczną złóż w miejscowościach Dorohucza, Trawniki Kolonia i Ewopole. Pozostałe zmiany dotyczące m.in. funkcji usługowych i produkcyjnych dotyczą głównie powiększenia terenów już zainwestowanych pod te funkcje. Wyznaczono je w Trawnikach oraz Dorohuczy.

Tereny przeznaczone pod zalesienie wprowadzono na terenach poeksploatacyjnych w Dorohuczy oraz teren w Ewopolu.

Wskazano tereny możliwe do wykorzystania na lokalizację farmy wiatrowej- w miejscowości Biskupice i elektrowni fotowoltaicznych - w Dorohuczy i Bonowie.

Zmiana studium uwzględnia ograniczenia i zakazy wynikające z endogenicznych i egzogenicznych determinant zagospodarowania użytkowania, istnienie Nadwieprzańskiego Parku

Krajobrazowego z ustalonymi zasadami zagospodarowania, lokalną i ponadlokalną rolę doliny i rzeki Wieprz, terenów leśnych i innych uwarunkowań rozwoju przestrzennego.

W wyniku wprowadzonych zmian zwiększa się ilość terenów inwestycyjnych, które pozwolą na zabezpieczenie potrzeb gminy w zakresie terenów budownictwa mieszkaniowego, działalności usługowej i gospodarczej na najbliższy okres.

GMINA TRAWNIKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SKALA 1:10 000

ZALĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR XXXV/217/14
RADY GMINY TRAWNIKI
Z DNIA 7 listopada 2014 r.

Mapa do celów planistycznych

skala 1:10000 gmina Trawniki

1000 m

1. Obszar planowania	2. Infrastruktura
3. Użytki planistyczne	4. Sieć wodna
5. Sieć energetyczna	6. Sieć gazowa
7. Sieć telekomunikacyjna	8. Sieć inżynierska
9. Sieć transportowa	10. Sieć przyrodnicza
11. Sieć ekologiczna	12. Sieć rekreacyjna
13. Sieć kulturalna	14. Sieć społeczna
15. Sieć administracyjna	16. Sieć historyczna
17. Sieć geologiczna	18. Sieć geologiczna
19. Sieć geologiczna	20. Sieć geologiczna
21. Sieć geologiczna	22. Sieć geologiczna
23. Sieć geologiczna	24. Sieć geologiczna
25. Sieć geologiczna	26. Sieć geologiczna
27. Sieć geologiczna	28. Sieć geologiczna
29. Sieć geologiczna	30. Sieć geologiczna
31. Sieć geologiczna	32. Sieć geologiczna
33. Sieć geologiczna	34. Sieć geologiczna
35. Sieć geologiczna	36. Sieć geologiczna
37. Sieć geologiczna	38. Sieć geologiczna
39. Sieć geologiczna	40. Sieć geologiczna
41. Sieć geologiczna	42. Sieć geologiczna
43. Sieć geologiczna	44. Sieć geologiczna
45. Sieć geologiczna	46. Sieć geologiczna
47. Sieć geologiczna	48. Sieć geologiczna
49. Sieć geologiczna	50. Sieć geologiczna
51. Sieć geologiczna	52. Sieć geologiczna
53. Sieć geologiczna	54. Sieć geologiczna
55. Sieć geologiczna	56. Sieć geologiczna
57. Sieć geologiczna	58. Sieć geologiczna
59. Sieć geologiczna	60. Sieć geologiczna
61. Sieć geologiczna	62. Sieć geologiczna
63. Sieć geologiczna	64. Sieć geologiczna
65. Sieć geologiczna	66. Sieć geologiczna
67. Sieć geologiczna	68. Sieć geologiczna
69. Sieć geologiczna	70. Sieć geologiczna
71. Sieć geologiczna	72. Sieć geologiczna
73. Sieć geologiczna	74. Sieć geologiczna
75. Sieć geologiczna	76. Sieć geologiczna
77. Sieć geologiczna	78. Sieć geologiczna
79. Sieć geologiczna	80. Sieć geologiczna
81. Sieć geologiczna	82. Sieć geologiczna
83. Sieć geologiczna	84. Sieć geologiczna
85. Sieć geologiczna	86. Sieć geologiczna
87. Sieć geologiczna	88. Sieć geologiczna
89. Sieć geologiczna	90. Sieć geologiczna
91. Sieć geologiczna	92. Sieć geologiczna
93. Sieć geologiczna	94. Sieć geologiczna
95. Sieć geologiczna	96. Sieć geologiczna
97. Sieć geologiczna	98. Sieć geologiczna
99. Sieć geologiczna	100. Sieć geologiczna

1. Obszar planowania	2. Infrastruktura
3. Użytki planistyczne	4. Sieć wodna
5. Sieć energetyczna	6. Sieć gazowa
7. Sieć telekomunikacyjna	8. Sieć inżynierska
9. Sieć transportowa	10. Sieć przyrodnicza
11. Sieć ekologiczna	12. Sieć rekreacyjna
13. Sieć kulturalna	14. Sieć społeczna
15. Sieć administracyjna	16. Sieć historyczna
17. Sieć geologiczna	18. Sieć geologiczna
19. Sieć geologiczna	20. Sieć geologiczna
21. Sieć geologiczna	22. Sieć geologiczna
23. Sieć geologiczna	24. Sieć geologiczna
25. Sieć geologiczna	26. Sieć geologiczna
27. Sieć geologiczna	28. Sieć geologiczna
29. Sieć geologiczna	30. Sieć geologiczna
31. Sieć geologiczna	32. Sieć geologiczna
33. Sieć geologiczna	34. Sieć geologiczna
35. Sieć geologiczna	36. Sieć geologiczna
37. Sieć geologiczna	38. Sieć geologiczna
39. Sieć geologiczna	40. Sieć geologiczna
41. Sieć geologiczna	42. Sieć geologiczna
43. Sieć geologiczna	44. Sieć geologiczna
45. Sieć geologiczna	46. Sieć geologiczna
47. Sieć geologiczna	48. Sieć geologiczna
49. Sieć geologiczna	50. Sieć geologiczna
51. Sieć geologiczna	52. Sieć geologiczna
53. Sieć geologiczna	54. Sieć geologiczna
55. Sieć geologiczna	56. Sieć geologiczna
57. Sieć geologiczna	58. Sieć geologiczna
59. Sieć geologiczna	60. Sieć geologiczna
61. Sieć geologiczna	62. Sieć geologiczna
63. Sieć geologiczna	64. Sieć geologiczna
65. Sieć geologiczna	66. Sieć geologiczna
67. Sieć geologiczna	68. Sieć geologiczna
69. Sieć geologiczna	70. Sieć geologiczna
71. Sieć geologiczna	72. Sieć geologiczna
73. Sieć geologiczna	74. Sieć geologiczna
75. Sieć geologiczna	76. Sieć geologiczna
77. Sieć geologiczna	78. Sieć geologiczna
79. Sieć geologiczna	80. Sieć geologiczna
81. Sieć geologiczna	82. Sieć geologiczna
83. Sieć geologiczna	84. Sieć geologiczna
85. Sieć geologiczna	86. Sieć geologiczna
87. Sieć geologiczna	88. Sieć geologiczna
89. Sieć geologiczna	90. Sieć geologiczna
91. Sieć geologiczna	92. Sieć geologiczna
93. Sieć geologiczna	94. Sieć geologiczna
95. Sieć geologiczna	96. Sieć geologiczna
97. Sieć geologiczna	98. Sieć geologiczna
99. Sieć geologiczna	100. Sieć geologiczna

Wykonano na podstawie materiałów
z państwowego zasobu geodezyjnego
i kartograficznego
zlec. 14742/01/2010
luty 2010

*Załącznik nr 3
do Uchwały Nr XXXV/217/14
Rady Gminy Trawniki
z dnia 7 listopada 2014 r.*

ROZSTRZYGNĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG
(Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trawniki)

Lp.	Data wpływu uwagi	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagi	Treść uwagi	Oznaczenia nieruchomości której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie Wójta w sprawie rozpatrzenia uwagi		Rozstrzygnięcie Rady Gminy załącznik do uchwały Nr XXXV/217/14 z dnia 7 listopada 2014 r.		Uwagi
						Uwaga uwzględniona	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga uwzględniona	Uwaga nieuwzględniona	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	19.06.2013		Prośba o ponowne rozpatrzenie wniosku z dn. 5.04.2011 r. Prośba o przesunięcie projektowanej stacji redukcyjnej gazu o około 100m w kierunku zachodnim a w miejsce tego zaplanowanie działki budowlanej z przeznaczeniem pod zabudowę jednorodziną oraz zmianę istniejącego terenu RM od linii elektroenergetycznej w kierunku południowym na dwie działki dla zabudowy jednorodzinnej.	Trawniki Kolonia 601	Zabudowa mieszkaniowa, tereny upraw polowych, stacja redukcyjna gazu		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<ol style="list-style-type: none"> Pozostawia się rezerwę pod stacją redukcyjną gazu, w związku z powyższym brak możliwości powiększenia terenu pod zabudowę mieszkaniową większego niż wyznaczonego na etapie rozpatrywania wniosku. Zmiana funkcji RM na MN - wniosek do zmiany planu.

2.	25.06.2013		Prośba o ponowne rozpatrzenie wniosku. Zakwalifikowanie działek jako budowlane. Działki mają dostęp do drogi, przechodzą przez sieci elektroenergetyczne ale nie ma ulokowanych na nich słupów. W załączeniu mapa ewidencyjna 1:1000.	Trawniki 1488 1489	Tereny upraw polowych, sieć SN, projektowana sieć gazowa wysokiego ciśnienia, sąsiedztwo stacji pomiarowo redukcyjnej gazu		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rezerwa pod gazociąg wysokoprężny i stację pomiarowo redukcyjną gazu wraz ze strefą ochronną. 2. Strefa ochronna od cmentarza. 3. Strefa ochronna sieci SN.
3.	25.06.2013		Prośba o powtórne rozpatrzenie wniosku. Uwzględnienie działki jako budowlanej. Na działce istnieją już zabudowania, sieci elektroenergetyczne nie stanowią przeszkody. W załączeniu mapa ewidencyjna 1:1000.	Trawniki 1492	Tereny upraw polowych, sieć SN, sąsiedztwo stacji pomiarowo-redukcyjnej gazu		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rezerwa pod gazociąg wysokoprężny i stację pomiarowo redukcyjną gazu wraz ze strefą ochronną. 2. Strefa ochronna sieci SN.
4.	01.07.2013		Prośba o ponowne rozpatrzenie wniosku z dnia 03.09.2008 o zmianę przeznaczenia działek rolnych na działki inwestycyjne (myjnia). Obecnie po nowych zmianach w studium przewidziane jest zalesienie. W załączeniu mapa ewidencyjna.	Dorohucza 1432, 1434/1	Tereny przeznaczone do zalesienia		nieuwzględniona		nieuwzględniona	Utrzymuje się ustalenia obowiązującego studium (zalesienie) w celu zabezpieczenia projektowanego rezerwatu przed ewentualnymi spływami zanieczyszczonych wód produktami ropopochodnymi.
	17.03.2014 17.04.2014		Zmiana terenów pod bazy i składy. Uzupełnienie wniosku	Dorohucza 1432, 1434/1	Tereny przeznaczone do zalesienia		nieuwzględniona		nieuwzględniona	Nowy wniosek. Utrzymuje się ustalenia obowiązującego studium (zalesienie) w celu zabezpieczenia projektowanego rezerwatu przed uciążliwościami akustycznymi.

5.	01.07.2013		Prośba o ponowne rozpatrzenie wniosku z dnia 11.09.2008 o zmianę kwalifikacji działek z nieużytków rolnych i łąk na kopalnię torfu z możliwością budowy stawu rybnego. W załączeniu mapa	Dorohucza 2487/6	Tereny łąk i pastwisk, tereny podmokłe, SPG		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<ol style="list-style-type: none"> 1. W Systemie Przyrodniczym Gminy obowiązuje likwidacja i neutralizacja barier. 2. Ochrona korytarza ekologicznego doliny Wieprza.
	17.03.2014		Budowa stawu rybnego, we wschodniej części działki. W załączeniu mapa.	Dorohucza 2487/6	Tereny łąk i pastwisk, tereny podmokłe, SPG		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dojazdu rezerwa na projektowaną drogę S12. 2. Lokalizacja stawów koliduje z projektowaną drogą S 12
	17.04.2014		Uzupełnienie wniosku							
6.	03.07.2013		Prośba o ponowne rozpatrzenie wniosku. Przeznaczenie działek na budowlane. Działki posiadają dojazd (droga gminna), są położone w sąsiedztwie innych zabudowań. W załączeniu wyrys z mapy ewidencyjnej.	Trawniki 1483 1484	Częściowa zabudowa mieszkaniowa, tereny upraw polowych		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działka nr ewid. 1483 jest działką budowlaną w wyłożonym projekcie Studium. 2. Dz. nr ewid. 1484 znajduje się w strefie ochronnej od cmentarza oraz w strefie ochronnej od stacji pomiarowo redukcyjnej gazu.
7.	17.03.2014		Uwagi dotyczą zasad prowadzenia eksploatacji złóż kruszywa naturalnego na terenie miejscowości Dorohucza gm. Trawniki oraz rekultywacji powstających w wyniku wydobywania kruszywa (piasków), wyrobisk wglębnych, poeksploatacyjnych z wykorzystaniem odpadów górniczych z kopalni węgla kamiennego w Bogdance pod kątem odtworzenia pierwotnej morfologii terenu. 1. Prace niwelacyjno-rekultywacyjne powinny być prowadzone w oparciu o techniczny sposób rekultywacji i decyzje wydane na	Dorohucza	Tereny eksploatacji surowców mineralnych.		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<p>Ad.1 Proponowany zapis (b. szczegółowy) możliwy do uwzględnienia na etapie sporządzania mpzp lub koncesji na wydobycie złoża.</p>

			<p>objętościowej zdeponowanych odpadów $\gamma_s = 1,85$ Mg/m³.</p> <p>3. W zależności od docelowego kierunku rekultywacji miąższość nasypu rekultywacyjnego z warstwą glebową (humusową) powinna kształtować się następująco:</p> <p>a) przy odtworzeniu gruntów rolnych o możliwie najwyższej przydatności rolniczej – miąższość warstwy glebowej ok. 0,6 m;</p> <p>b) łąkowy (pastwiska) – miąższość warstwy glebowej w granicach 0,3 – 0,5 m;</p> <p>c) przeznaczonych pod uprawę roślin energetycznych miąższość warstwy glebowej ok. 0,5 m. W takim przypadku powierzchnię docelową terenu należy ukształtować jako lekko wklęsłą dla możliwości stagnowania wód opadowych i roztopowych co korzystnie wpłynie na wegetację roślin energetycznych.</p> <p>d) pod zadrzewienia</p>								<p>Ad. 3 Proponowany zapis (b. szczegółowy) możliwy do uwzględnienia na etapie sporządzania mpzp lub koncesji na wydobycie złoża.</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	---

			<p>miąższość warstwy rekultywacyjnej ok. 1,0 m.</p> <p>4. Przy ustalaniu kierunku leśnego rekultywacji należy stosować określenie „zadrzewienie”, zgodnie z definicją tego pojęcia zawartą w ustawie o ochronie przyrody a nie „leśny”, zgodnie z definicją pojęcia „las” zawartą w ustawie o lasach.</p> <p>5. Warunek prowadzenia eksploatacji do poziomu łąk nie ma uzasadnienia merytorycznego jak i prawnego.</p>							<p>Ad. 4 Lasem jest grunt o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub przejściowo jej pozbawiony - art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Pozostawia się zapis o kierunku leśnym rekultywacji.</p> <p>Ad. 5. Utrzymuje się zapis wprowadzony do studium w 2005 r. „wydobycie piasku w okolicach Ewopola należy zakończyć na poziomie łąki i pozostawić uporządkowany teren do naturalnej sukcesji lub dokonać zalesień wyłącznie gatunkami rodzimymi, zgodnie z typem siedliskowym”.</p>
8.	31.03.2014		Przekształcenie działki z rolnej na budowlaną	Trawniki 1481/1	Częściowo tereny zabudowy zagrodowej, częściowo tereny upraw polowych		nieuwzględniona		nieuwzględniona	<p>1. Studium uchwalone w 2005 r. dopuszczało adaptację istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej bez wyznaczania terenów zabudowy na rysunku studium. Na wniosek zgłoszony w trakcie dyskusji publicznej podczas pierwszego wyłożenia studium, istniejąca zabudowa zagrodowa została włączona do projektowanego pasa zabudowy zlokalizowanego przy drodze wojewódzkiej nr 838. Skorygowano również granicę terenu budowlanego</p>

										uwzględniając istniejący budynek gospodarczy. 2. Ze względu na rezerwę terenu pod gazociąg wysokoprężny, projekt studium nie przewiduje powiększenia terenów budowlanych w tym obszarze.
9.	16.04.2014		Zmiana przeznaczenia gruntów z rolnych na przeznaczenie do powierzchniowej eksploatacji surowców.	Dorohucza 141; 142; 143; 144/1; 144/2; 145; 146; 577; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160, 161.	Zalesienia		niewzględniona		niewzględniona	1. Nowy wniosek. 2. Wnioskowane przeznaczenie wpłynie na stosunki wodne najbliższego otoczenia; strefa buforowa projektowanego rezerwatu „Uroczysko Jezioro”, dlatego utrzymuje się przeznaczenie terenu (zalesienia) określone w studium z 2005 r.